

**IZMIR KATIP CELEBI UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES**

**ASSESSMENT OF THE SLOW CITY APPROACH IN GIS FOR
SEFERIHISAR**

M.Sc. THESIS

**Çağlayan Şafak KAZMA
(601315002)**

Department of Urban Regeneration

Thesis Advisor: Doç. Dr. Özşen ÇORUMLUOĞLU

OCTOBER 2017

İZMİR KATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

SEFERİHİSAR İÇİN YAVAŞ ŞEHİR YAKLAŞIMININ CBS ORTAMINDA
DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS

Çağlayan Şafak KAZMA
(601315002)

Kentsel Yenileme Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Özşen ÇORUMLUOĞLU

EKİM 2017

İKÇÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü'nün 601315002 numaralı Yüksek Lisans Öğrencisi Çağlayan Şafak KAZMA, ilgili yönetmeliklerin belirlediği gerekli tüm şartları yerine getirdikten sonra hazırladığı “SEFERİHİSAR İÇİN YAVAŞ ŞEHİR YAKLAŞIMININ CBS ORTAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ” başlıklı tezini aşağıda imzaları olan jüri önünde başarı ile sunmuştur.

Tez Danışmanı :   **Doç. Dr. Özşen ÇORUMLUOĞLU**   .....

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi

Jüri Üyeleri :   **Doç. Dr. Çiğdem TARHAN**   .....

Dokuz Eylül Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Osman Sami KIRTILOĞLU   .....

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi

Teslim Tarihi   :   **23 Eylül 2017**
Savunma Tarihi   :   **27 Ekim 2017**

Aileme,

ÖNSÖZ

Tez çalışmamın boyunca göstermiş olduğu ilgi ve alakası ile destek olan ve çalışmamın gelişmesinde bana yol göstererek bakış açımı genişleten değerli danışman hocam Doç. Dr. Özşen ÇORUMLUOĞLU'na,

Araştırma sürecim boyunca Seferihisar'a dair yapmış olduğum çalışmalarda yardımlarını ve görüşlerini esirgemeyen Seferihisar Belediyesi'ne,

Tez çalışmalarım boyunca yaşanmış olan aksaklıklara rağmen bana inanan ve desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen başta sevgili annem Nermin KAZMA olmak üzere tüm aile fertlerime ve bugünlere gelmemde en büyük pay sahibi, zorluklarla mücadele sebepim rahmetli babam Halit KAZMA'ya en içten teşekkürlerimi sunarım.

Ekim 2017

Çağlayan Şafak KAZMA
İç Mimar

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR	ix
ÇİZELGE LİSTESİ	x
ŞEKİL LİSTESİ	xi
ÖZET	xiii
SUMMARY	xv
1. GİRİŞ	1
2. YAVAŞ YAŞAM AKIMLARI	7
2.1 Endüstri Devrimi, Küreselleşme ve Sürdürülebilirlik	7
2.2 Yavaşlık Anlayışı	10
2.3 Zaman, Yer ve Hız.....	11
2.4 Yerelin Korunması	13
2.5 Yavaş Yaşam	14
2.5.1 Gündelik yaşam ve yavaş yaşam	14
2.6 Yavaş Yemek.....	17
2.7 Diğer Yavaş Yaşam Akımları.....	22
2.7.1 Yavaş seyahat	23
2.7.2 Yavaş turizm.....	23
2.7.3 Yavaş sanat	24
2.7.4 Yavaş para.....	25
2.7.5 Yavaş işletmecilik	26
2.7.6 Yavaş şehirler	26
3. YAVAŞ ŞEHİR (CITTASLOW) KAVRAMI	28
3.1 Yavaş Şehir Hareketi	28
3.2 Yavaş Şehir Adaylık Süreci.....	32
3.3 Yavaş Şehir Üyelik Kriterleri	33
3.3.1 Çevre politikaları	33
3.3.2 Altyapı politikaları.....	34
3.3.3 Kentsel yaşam kalitesi politikaları	34
3.3.4 Tarımsal, yuristik, esnaf ve sanatkârlara dair politikaları.....	35
3.3.5 Misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için politikaları	36
3.3.6 Sosyal uyum.....	36
3.3.7 Ortaklıklar.....	37
3.4 Dünyadaki Yavaş Şehirler	37
3.4.1 Orvieto, İtalya	40
3.4.2 Ludlow, İngiltere	43
3.4.3 Midden-Delfland, Hollanda	45
3.5 Türkiye’deki Yavaş Şehirler.....	48
3.5.1 Şavşat, Artvin	48
3.5.2 Akyaka, Muğla	50

4. YAVAŞ ŞEHİR OLARAK SEFERİHİSAR.....	54
4.1 Genel Özellikleri	54
4.1.1 İklimi	54
4.1.2 Bitki örtüsü	55
4.1.3 Ekonomik yapısı	55
4.1.4 Kültürel zenginlikler.....	56
4.2 Seferihisar'ın Yavaş Şehir Adaylık Süreci ve Kabul Edilişi.....	58
4.3 Yavaş Şehir Kriterleri Bağlamında Yapılan Çalışmalar	59
4.3.1 Çevre çalışmaları	59
4.3.2 Altyapı çalışmaları.....	60
4.3.3 Kentsel yaşam kalitesi çalışmaları.....	64
4.3.4 Yerel ürünlerin ve üretiminin korunması için yapılan çalışmalar	65
4.3.5 Misafirperverlik çalışmaları	67
4.3.6 Farkındalık çalışmaları	68
4.3.7 Seferihisar'da yürütülmekte olan genel çalışmalar	74
5. CBS VE SEFERİHİSAR ÖZELİNDE YAVAŞ ŞEHİR KRİTERLERİNİN CBS İLE DEĞERLENDİRİLMESİ.....	81
5.1 Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS)	82
5.2 CBS Analiz Yöntemleri	84
5.2.1 Yüzey analizleri.....	85
5.2.2 Yer seçimi analizleri.....	85
5.2.3 Konumsal kaynak envanteri	85
5.2.4 Ağ (şebeke) analizleri.....	85
5.2.5 Zamana bağlı konumsal değişiklikler analizi	86
5.3 Veri Analizlerinde Kullanılan Yazılım Araçları	86
5.3.1 Ağırlıklı karşılaştırma aracı	86
5.3.2 Kademeli tampon analizi	86
5.3.3 Semboloji, tematik haritalama	87
5.4 Kullanılan CBS Yazılımı	87
5.5 CBS'nin Yavaş Şehir Yaklaşımına Sağlayacağı Katkılar	87
5.6 Seferihisar İçin Yavaş Şehir Yaklaşımında CBS Ortamında Analiz Edilecek Kriterler	90
5.7 Araştırma Alanının Yeri ve Konumu	91
5.8 Proje Verileri	92
5.9 Yavaş Şehir'in Seferihisar Bağlamında Yapılan CBS Uygulamaları	93
5.9.1 Bisiklet yolu analizleri.....	93
5.9.2 Biyoçeşitliliğin korunması analizi	100
5.9.3 Donatıların dağılımı ve yerel halkın erişimi analizleri.....	101
5.9.4 Sağlık hizmetlerine erişilebilirlik analizi.....	107
5.9.5 Otel kapasite kontrolü analizi	108
6. SONUÇ	113
KAYNAKLAR.....	117

KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
CBS	: Coğrafi Bilgi Sistemi
ÇKKA	: Çoklu Kriter Karar Analizi
GDO	: Genetiği değiştirilmiş organizmalar
GPS	: Küresel Konumlandırma Sistemleri
İZKA	: İzmir Kalkınma Ajansı
Km	: Kilometre
M.Ö	: Milattan Önce
PVC	: Poli Vinil Klorür

ÇİZELGE LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Çizelge 2.1 : Hızlı ve yavaş akımlarının karşılaştırması.	18
Çizelge 3.1 : Yavaş Şehirler Listesi.	37
Çizelge 4.1 : Seferihisar Yavaş Şehir üyeliği değerlendirmesi.	68
Çizelge 4.2 : Yavaş şehir kapsamında başlatılmış olan çalışmalar.	75

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 2.1 : ABD, İngiltere ve Fransa'nın yıllara göre çalışma saatleri.....	16
Şekil 2.2 : Üretim verimliliğini belirlemek için en belirgin ölçüt olarak çalışma saati başına düşen gayrisafi yurt içi hasıla tablosu.....	16
Şekil 2.3 : Yavaş yemek hareketi logosu.....	19
Şekil 2.4 : Salone del Gusto Festivali 2016.....	21
Şekil 2.5 : Ark of Taste logosu.....	22
Şekil 2.6 : Presidia logosu.....	22
Şekil 2.7 : Yavaş turizm ürünleri.....	24
Şekil 2.8 : Ithaca parası.....	25
Şekil 3.1 : Yavaş Şehir Logosu.....	29
Şekil 3.2 : Kent merkezinde sadece yayaların geçişine izin veren elektronik kapılar.....	31
Şekil 3.3 : Orvieto şehir merkezi haritası.....	41
Şekil 3.4 : Şehir merkezine yönlendirme tabelaları.....	42
Şekil 3.5 : Elektrikli toplu taşıma aracı.....	42
Şekil 3.6 : Eventio Orvieto reklamı.....	43
Şekil 3.7 : Ludlow şematik şehir planı.....	43
Şekil 3.8 : Ludlow Pazar alanı tablosu, Louise Rayner 1865.....	44
Şekil 3.9 : Midden-Delfland kent ile ilişkisi uydu görüntüsü.....	46
Şekil 3.10 : Midden-Delfland eski hali ve 2016'daki hali.....	46
Şekil 3.11 : Sürdürülebilir tarım şeması.....	47
Şekil 3.12 : Meydancık taş kemer köprüsü.....	48
Şekil 3.13 : Satlel Kalesi.....	49
Şekil 3.14 : Kirazlı köyü kaya odaları.....	49
Şekil 3.15 : Akyaka.....	50
Şekil 3.16 : Akyaka yerel mimarisi.....	52
Şekil 4.1 : Sığacık limanı.....	56
Şekil 4.2 : Seferihisar kültürel ve tarihi mekanlar haritası.....	58
Şekil 4.3 : Güneş enerjili bisiklet.....	59
Şekil 4.4 : Eski Belediye binası olan Köy Pazarı binası.....	60
Şekil 4.5 : Belediye tarafından yapılan yenileme çalışmaları.....	61
Şekil 4.6 : Atatürk Caddesi'nden bir yapı ve onun için yapılmış eskiz çalışması ...	62
Şekil 4.7 : Eski Belediye Pasajı yenileme öncesi.....	63
Şekil 4.8 : Eski Belediye Pasajı yenileme sonrası.....	63
Şekil 4.9 : Doğanbey jeotermal hattı projesi.....	65
Şekil 4.10 : Seferihisar Mandalina Festivali.....	66
Şekil 4.11 : Jeotermal enerji ile üretilen mandalina kurusu.....	66
Şekil 4.12 : : Seferihisar yavaş şehir kapsamında yapılmış olan projeler haritası	74
Şekil 5.1 : Seferihisar bölgesel konumu.....	91
Şekil 5.2 : Seferihisar köy yolları haritası.....	92
Şekil 5.3 : Seferihisar mevcut bisiklet yolları.....	94
Şekil 5.4 : Bisiklet yolları ormanlık alanlar ile ilişkisi.....	95
Şekil 5.5 : Bisiklet yolları eğimli alanlar (sol) ve su ile ilişkili alanlar (sağ) haritası.....	96
Şekil 5.6 : Bisiklet yolları ve aydınlatılmış alanlar haritası.....	97
Şekil 5.7 : Bisiklet yolları ve binalar arası uzaklık haritası.....	98

Şekil 5.8 : Bisiklet yolları ve kamusal donatılar arası uzaklık haritası.....	99
Şekil 5.9 : Biyoçeşitlilik, yerleşim ve planlanmış alanlar haritası.....	100
Şekil 5.10 : Kent içi donatıların dağılımı.....	101
Şekil 5.11 : Sığacık (sol) ve Seferihisar merkez (sağ) sosyal donatıları haritası.....	102
Şekil 5.12 : Seferihisar sosyal donatı ve nüfus yoğunluğu haritası	103
Şekil 5.13 : Seferihisar sosyal donatı ve nüfus yoğunluğu tablosu	103
Şekil 5.14 : Seferihisar hanelerin okullara uzaklığı haritası	104
Şekil 5.15 : Seferihisar merkez ve Sığacık hanelerinin okullara uzaklığı haritası ..	105
Şekil 5.16 : Seferihisar hanelerinin restoranlara (sol) ve parklara (sağ) uzaklığı haritası.....	106
Şekil 5.17 : Seferihisar hanelerinin market ve pazarlar (sol) ve kültür ve sanat merkezleri (sağ) uzaklığı haritası.....	106
Şekil 5.18 : Seferihisar sağlık hizmetlerine ulaşım haritası.....	107
Şekil 5.19 : Seferihisar otellerin sosyal donatılara uzaklığı haritası.....	108
Şekil 5.20 : Seferihisar otellerinin turistik mekanlara uzaklığı haritası.....	109
Şekil 5.21 : Seferihisar merkezi ve Sığacık otellerinin sosyal donatılara uzaklığı haritası.....	110
Şekil 5.22 : Doğanbey ve çevresi otellerinin sosyal donatılara uzaklığı haritası	111

ÖZET

Endüstri devrimi ile gelişen teknolojinin, üretime kattığı olumlu etkinin fark edilmesinden itibaren yerleşik tarım toplumuna geçişini binlerce yılda tamamlamış olan insanoğlu, buhar ve elektriğin kullanıldığı üretim tekniğine geçişi çok hızlı bir biçimde tamamlanmıştır. Zamanla üretimde insan gücüne ihtiyacın azalması sonucu geçimini tarım ve hayvancılık ile sağlayan toplumlar kırsal alanlardan kentlere göç etmeye başlamıştır. Kentler seri üretime yönelik ve çok hızlı gelişen bir toplumu içinde bulunduran merkezler haline gelmiştir.

Bu merkezlerde bulunan, hızlı gelişimi takip eden toplumlar zaman içerisinde hızı konfor olarak görmeye ve ihtiyaçlarına kolayca ulaşabilecekleri kompleks yapılarda yaşama ihtiyaç duymaya başlamıştır. Kültürlerin en önemli bileşenlerinden biri olan yemek kültürü dahi bu merkezlerde yavaş yavaş yok olmakta ve hızla yerini standartlaştırılmış seri üretimlere bırakmaktadır. Yerelliğe, kültürel zenginliklere, geleneklere, doğaya ve insana “hız” adı altında zarar veren bu kapitalist düzen karşısında durabilmek için sürdürülebilir bir yerel kalkınma hareketi olan Yavaşlık felsefesi ve Yavaş şehir hareketi ortaya çıkarılmıştır.

Bu bağlamda, tez kapsamında, yavaşlık felsefesini politika edinen birkaç kent üzerinden örnekler incelenmekte ve Yavaş şehir kapsamında Seferihisar için kabul edilen üyelik kriterlerine ilişkin uygulamalar üzerinde Coğrafi Bilgi Sistemi aracılığı ile analizler gerçekleştirilmiştir. Analizler kapsamında, günümüz bilişim ve teknoloji çağının sunmakta olduğu sayısal analiz yapma yeteneğine de sahip, çağdaş bilgi sistemlerinden biri olan Coğrafi Bilgi Sistemleri’nden faydalanılmıştır. Coğrafi Bilgi Sistemi, çeşitli disiplinler arası olanaklar ile bilimsel ve teknolojik bütünselliğin yanısıra, teori ve pratiğin de bir araya gelmesine olanak sağlamaktadır. Kentler içerisinde meydana gelen hızlı gelişmelerin kontrol edilebilmesine, kentsel büyümenin kontrolü ve yönlendirilmesi ile düzenli bir yönetim sisteminin oluşturulmasına, ayrıca, kent gelişim projelerinin doğruluğunun ölçülebilir, dolayısıyla belirlenebilir kılınmasına, öngörülerin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve uygulama sonuçlarının analiz aşamalarına katkıların sağlanmasına olanak vermektedir. Çalışmada, Yavaş Şehir üyelik kriterlerine uygunluk noktasında yapılan uygulamalar,

Seferihisar kenti için elde edilmiş olan veriler yardımıyla analiz edilerek Seferihisar'ın “Yavaş Şehir” verimliliği somut olarak ortaya konulmaya çalışılacaktır. Aynı zamanda Coğrafi Bilgi Sistemleri destekli sürdürülebilir kent görüşüyle kesişen yavaş şehir yaklaşımı yardımıyla, yönetim, ekoloji ve sağlık alanlarında, temiz ve yeşil bir kent oluşturulmasında faydalanabilecek efektif bir yavaş şehir yönetim destek sistemi kurulması için bir alt yapı ve farkındalığın oluşturulması da hedeflenmektedir.

SUMMARY

Human being who has completed the changeover process from the technology that improves with the industrial revolution to the sedentary agriculture society since recognizing the positive impact of it upon the production in thousands of years, quickly completed the changeover process to the production method with steam and electricity.

The societies who earn their living from agriculture and livestock breeding started to migrate from rural areas to the cities in time. They also started to perceive speed as comfort and need complex living that they can easily reach their needs. Being one of the most important components of culture, even food culture has been disappearing and started to be replaced with standardized mass production in these centers. In order to stand against this capitalist system which damages the localness, cultural wealth, traditions, nature and human under the name of “speed”, the Slow Movement philosophy that is a sustainable local development movement and Slow City Movement have been discovered. Within this scope, the cities adapting slow movement philosophy are analyzed as examples in this thesis. Besides, analysis is conducted by Geography Information System upon the implementations which are related to the member criteria accepted for Seferihisar.

Within the scope of the analysis, Geography Information Systems which is one of the contemporary information systems with ability to make numeric analysis in today’s information and technology era are applied.

Except for the various interdisciplines opportunities and scientific & technological totality, Geography Information System also provides the gather theory and practice. It enables to control of the speed developments in cities, creation of a regular management system with control and direction of urban growth, crosschecking and determining the urban development project, creation and implementation of the estimations and providing the contribution of the results to the analysis phases.

In the study, the implementations that are conducted properly according to the Slow City member criteria are analyzed with the help of obtained data about Seferihisar and the “Slow City” productivity of city will be established perceptibly. Also, creating a substructure and awareness is aimed for the establishment of a slow city management support system that can be benefited in creation of a clean and green city environment in management, ecology and health areas with the health of the slow city comprehension intersecting with Geography Aided Systems-aided-sustainable city opinion.

1. GİRİŞ

İlk kez 18. Yüzyılın sonları ve 19. Yüzyılın başlarında İngiltere’de ortaya çıkan ve başta Hollanda ve Fransa olmak üzere Avrupa’ya yayılan Endüstri devrimi, 1765 yılında James Watt tarafından bulunan buharlı makinaların endüstrileşme sürecinde kullanılması ile birlikte, teknolojinin, endüstriyel üretimin ve ulaşım olanaklarının gelişmesi üzerinde köklü değişikliklere neden olmuştur.

Endüstri devriminin başlangıcı sayılan buhar gücünün bulunması ile başlayan, bilim ve teknolojinin gelişmesiyle birlikte hızla ilerleyen gelişim süreci, fabrikalarda üretim sistemlerini etkileyerek seri üretimi arttırmış ve toplumlarda ekonomik bir güç haline gelmiştir. Bu gelişmeler doğrultusunda, öncesinde felsefe ve sanat odaklı üretimler yapılmaktayken, zamanla bunun yerini teknolojik üretimler almış ve toplumun bakış açısına yepyeni bir yaklaşımın getirilmesi sağlanmıştır. Yeni bakış açısı ile birlikte gelişmekte olan toplumlar bir yarış içerisine girmiştir ve hızla ekonomilerini büyütmeye başlamışlardır. Geçmişte kendisi üreten ve kendisi tüketen toplumlardan, hızlı ve kolay üretim sürecinin etkisi altında kalarak daha çok tüketen bir konuma gelinmiştir.

Hızlı tüketen bir toplumun meydana gelmesinin sonucu olarak George Ritzer’in “Büyüsü bozulmuş dünyayı büyülemek” adlı kitabında belirttiği gibi “Tüketim Katedralleri” oluşturulmuştur (Ritzer, 2000). Bu katedraller “Fast Food” restoranlarından başlayarak çeşitli dallara ayrılmışlardır. 1800’lü yılların ortasından itibaren büyük şirketlerin küçük şirketlere ürünlerini satması ya da dağıtabilmesi için satmış olduğu isim hakları ile bu merkezi yöneticili dünya düzeni tüm coğrafyalara yayılmaya başlamıştır. Günden güne bu zincirlerin sağlamış oldukları erişilebilirlikler artarak, toplumların ihtiyaçlarına ulaşımını hızla kolaylaştırmıştır. Bu da toplumlarda yavaş ve az hareket eden bir yapının meydana gelmesine sebep olmuştur.

Kurulmuş olan bu sistemler sonucunda, ülkeler arasında yaratılan rekabet ile halkta oluşturulması düşünülen tekdüzeleşme, hızlanma, tarihinden ve kültüründe uzaklaşma şehirlerde de hızlı bir şekilde görülmeye başlanmıştır. Dünya genelinde süregelen bu durum, küresel ekonomi kültürün dünyanın her yerinde aynışmasına sebep olmuştur. 1800’lerin ortalarından itibaren süregelen hızlı aynışma süreci bir “fastfood” zinciri

olan McDonalds'la anılmaktadır ve “McDonaldslaşma” şeklinde kavramlaştırılmıştır (Çıtak, 2016).

Yavaşlık kavramının ortaya çıkmasında da McDonalds ana etkenlerden biri olmuştur. İtalya’da 1986 yılında bir McDonalds açılışının öğrenilmesi üzerine gazeteci Carlo Petrini önderliğindeki bir grup, bu restoran zincirlerinin yerel kültürleri yok ettiğini ve “fastfood” adı altında bulunan zincirlerin dayattığı hızlı yemek yeme kültürünün yerine, hayattan zevk alarak ve tüm tatlardan keyif alarak yaşanması gerektiğini savunan bir düşünceyle yavaş yemek (Slowfood) akımının ilk adımlarını atmışlardır. Sonrasında, 1996’da GeirBerthelsen tarafından yaratılan “The World Institute Of Slowness” (Dünya Yavaşlık Enstitüsü) ile “Yavaş Gezegen” şeklinde bir görüş meydana gelmiştir. Bu akımın temel anlayışı bir işi yavaş salyangoz hızıyla yapmayı değil aksine hayatı tatmin edici şekilde ve doğru hızla yaşamayı hedeflemektedir (Çıtak, 2016).

Yavaş hareketinin amacı; iletişim ve ulaşım teknolojilerinin hızla gelişmesiyle, bu hızlı gelişimin toplumsal hayatı dönüştürmesi bu dönüşümün insanların hayattan zevk alacak unsurları gözden kaçırmalarını önlemektir (Honore, 2008).

1998 yılında Slowfood organizasyonu toplantıları sırasında bazı İtalyan kasabaların bir araya gelmeleri neticesinde, uluslararası bir ağ olarak başlatılacak olan “Slow City” (Cittaslow) hareketi 1999’da kurulmuştur. Yavaş şehirler için, Dehyun Sohn, Hee-Jung Jang ve Timothy Jung (2015)’in “Go Slow and Curvy - Understanding the Philosophy of the Cittaslow slowcity Phenomenon” kitabında da belirtildiği gibi yavaş yaşamın, hızlı yaşamdan farkı ve faydası şu şekilde açıklanmıştır; *“Eğer hızlılık düz olarak kabul edilirse, yavaşlık kıvrımlı olur. Hayatın sırrı yavaşlık kavramının içerisinde yalnızca Tanrı’nın bildiği bir eğrilik altında gizlidir. Cittaslow hareketi “daha zengin” ve “daha hızlı” yerine “biraz daha yavaş”, “biraz daha küçük” ve “biraz daha sürdürülebilir” kalıcılığı sağlamayı hedeflemektedir. Eğer biraz daha yavaş yaşanabilirse, dünya daha güzel bir yer olacaktır”*.

Plan yapmak, insanların gelecekleri hakkında fikir sahibi olabilmelerine ve geleceklerini kontrol altına alarak yönlendirmelerine olanak sağlamaktadır. Bilinçli bir şekilde yürütülen planlamalar, yaşam standartlarının, sosyal, kültürel, ekonomik

gelişmelerin ve kent içerisindeki gelişmelerin devamlılığını sağlayabilecek olan sürdürülebilir bir kalkınma yöntemi olarak görülebilmektedir.

Günümüzde dünya nüfusunun yarısından çoğu kentlerde yaşamaktadır. Öngörülere göre kentlerde yaşaması muhtemel görülen nüfusun da hızla artacağı düşünülmektedir. Kentlerde artan nüfus, hızlı yapılaşmalara ve kentlerin kalkınmasında olumsuz etkilere sebep olmaktadır. Nüfus artışı, kentler içerisindeki ihtiyaçların giderek artması ve çeşitlenmesi sonucunda kaynaklar üzerinde oluşan baskı, yanlış arazi kullanımını da beraberinde getirerek, arazi kaynaklarının tahrip edilmesine ve yoksulluk başta olmak üzere çok çeşitli sosyal problemlerin yaşanmasına zemin hazırlamaktadır (FAO, 1976). Kent sistemleri karmaşıktır ve tam anlamıyla dönüşümü tahmin edilememektedir (Li & Yeh, 2001). Kentlerin yapılarının bozulması; yoğun trafik ile uzun yolculukları ve geleneksel yöntemler kullanılarak yapılan iş olanaklarının son bulması gibi sorunların yanında, ekonomik eşitliğin, boş alanlara erişimin, insanlar arası etkileşimlerin de azalmasına sebep olan sosyal problemleri doğurmaktadır. Kentin gelişim bölgelerinin ve değerlerinin belirlenmesi, geleceğe dair uygun gelişim planlarının yapılabilmesine olanak sağlarken çevresel ve sosyo-ekonomik açılardan da faydalar sağlamaktadır. Bu sebeple, kentsel gelişmelerin tahmin edilmesinin gerekliliği geniş kitlelerce kabul edilmektedir (He ve diğ., 2008; Guan ve diğ., 2005).

İçerisinde bulunduğumuz bilişim çağının sunmakta olduğu teknolojiler, kentlerin kalkınması için hazırlanan planlamaların doğruluğunun kontrol edilebilmesine imkan vermektedir. Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) çok farklı disiplin ve alanlardaki uygulamalarının yanı sıra, 1990'lı yıllardan itibaren sürdürülebilirlik kavramının yaygınlık kazanmaya başlaması ile birlikte kentsel hizmetlerin görülmesinde de etkili bir araç olarak kullanılmaya başlamıştır. Coğrafi verinin sayısal formda, toplanması, düzenlenmesi, sorgulanması ve analiz edilmesi ile kendisine daha geniş bir alan açılan bu sistemler, coğrafi tabanlı çalışmaların hız kazanmasına ve sonuçların daha sentezci bir yaklaşımla ortaya konulmasına yardımcı olmaktadır (Şentürk ve diğ., 2017). Toplanan coğrafi verinin, sorgulanması, farklı boyutlarda karşılaştırılması, çakıştırılması, benzerlik ve farklılıkların ortaya konulması, kısa sürede net sonuçların elde edilmesi bu sistemlerin kullanımıyla oldukça kolaylaşmıştır (Bayar, 2005).

CBS aracılığıyla yeni stratejiler geliştirilebilir ve uygulamaya konabilir: doğal alanların, bitki örtüsünün, türlerin tespiti, sayıları ve çeşitliliğinin belirlenmesi,

vegetasyon haritalarının çıkarılması ve bu alanların korunması ve yönetimine yönelik çalışmalar en ideal şekilde CBS ile gerçekleştirilebilmektedir (Gülyüz & Arslan, 2001). CBS'nin işlevlerinden yerel yönetimler için öne çıkan; izleme, yönetme ve olumsuz bir gelişmeyi denetim altına alabilme özelliği onu bu alanda da etkili bir araç haline getirmektedir. Özellikle bitki, toprak, su gibi doğal kaynakların, atıklar ve kirliliklerin etkin bir şekilde yönetimi ile flora ve fauna gibi ekolojik değerlerin tespiti, izlenmesi, değişimlerin yönü ve hızı hakkında bilgi alınabilmesi, sürdürülebilirliğin sağlanmasında zaman faktörü açısından önem taşımaktadır (Kayır, 2007). CBS, sahip olduğu özellikler itibarıyla, kentsel ve bölgesel planlama, tarım, orman, peyzaj planlama, jeoloji, savunma, güvenlik, turizm, arkeoloji, yerel yönetimler, nüfus, eğitim, çevre, tıp gibi birçok sektörde uygulama alanına sahiptir (Kaya Bensghir & Akay, 2006).

Günümüzde birçok alanda yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanmış olan CBS ile çok kriterli karar analizinin (ÇKKA) birlikte kullanımı, karmaşık karar problemlerinin, tasarım, değerlendirme ve alternatif çözümleri üzerine zengin bir koleksiyon sunmaktadır. ÇKKA, karar problemlerinin çözümünde bir dizi alternatif çözümlerden ve bu alternatiflerin sahip olduğu uyumsuz veriler ile bu verilerin zıt kriterlerinden yararlanılmasına olanak sağlar.

Bayar (2005) Ankara ilinde yeni konumlandırılacak olan market alanları için uygun yer seçimini bulmak amacı ile CBS yazılımlarından yararlanarak mekansal analiz uygulaması yapmıştır. Yapılan araştırmaya göre yeni kurulacak olan alışveriş merkezlerinin İstanbul, Eskişehir ve Konya yollarına yakın, Ankara şehrinin batısında ve kısmen güney bölgelerindeki alanların bu yerleşimlere uygun olacağını tespitini yapmıştır. Küçükönder ve Karabulut (2007) Kahramanmaraş ili düzenli katı atıkların depolanması için gereken alanların seçiminde çok kriterli analiz yönteminden faydalanmışlardır. Analiz sonucunda seçilen 11 ölçüt Ağırlıklı Doğrusal Kombinasyon tekniği ile analiz edilerek alternatif katı atık depolama alanları belirlenmiştir. Özşahin ve Kaymaz (2013) Hatay ili içerisinde rüzgar enerjisi santral konumlarının belirlenmesinde CBS tekniğini kullanarak çeşitli kaynaklardan elde edilmiş olan verileri değerlendirmişlerdir. Yapılmış olan 15 farklı kriterli analizlerde, Hatay'ın rüzgar enerjisi santrali yapımı için orta (% 45.19) ve iyi (% 25.64) duyarlılık düzeyinde bir konuma sahip olduğu belirlenmiştir. Bunun yanısıra, sıradışı (% 0.01) ve

mükemmel (% 1.33) konumların yok denecek kadar az bir düzeyde olduğu ortaya çıkarılmıştır. Akyol ve Alkan (2014) Denizli ili içerisinde mahallelerin yerleşime uygulduğu seçimi üzerinde CBS tabanlı, çoklu kriter karar analizi tekniğini kullanmışlardır. Denizli Belediyesi sınırları içerisinde bulunan mahallelerin ÇKKA tekniği ile geoteknik açıdan yerleşiminin uygunluğunu analiz ederek, bölgede bulunan mahalleleri "en uygun" ve "hiç uygun değil" aralığında değişen beş gruba ayırmışlardır. Analizler sonucu, alanların yerleşime uygunluk dağılımı incelendiğinde, yerleşime "çok uygun" ve "uygun" olanların araştırma sahasının Güney-Güneybatı ile Kuzeyinde yer aldığı ve bu mahallelerin de geoteknik açıdan derin yeraltı su seviyesine sahip sıkı birimlerden oluştuğu ortaya çıkarılmıştır. Çalışma alanının orta bölümlerinin ise yüksek yeraltı su seviyesine sahip olduğu ve ince taneli gevşek malzemelerden meydana geldiği tespit edilmiştir.

CBS, sadece haritalandırma ve sayısallaştırma aracı olarak görülse de, günümüzde artık yerel yönetimlerin kamu hizmetlerinde kullandıkları etkili bir araç olduğu gözlemlenmektedir (Kaya Bensghir & Akay, 2007).

Yavaş şehirlerin sürdürülebilir kalkınma planlarında ve üyelik kriterleri değerlendirmelerinde CBS kullanımı, aday kentlerin planlamalarının doğruluğunun kontrol edilebilmesinde ve bölgesel verilerin incelenerek sağlıklı, sürdürülebilir, temiz bir kent oluşumunun sağlanmasındaki çalışmaların düzenlenmesine olanak sağlayacağı düşünülmektedir. Kentlerin sürdürülebilir kalkınma planlamalarının gerçekleştirilmesinde ve karar verme sürecinde CBS etkili bir araç olarak kullanılabilir. Ayrıca CBS yöntemi ile analiz edilerek hazırlanacak olan ekolojik, sağlıklı, yeşil, temiz kent kalkınma projeleri, amacına uygun olan en doğru çözümün hızlı bir şekilde sunulmasına olanak vermektedir. Buradan hareketle, sürdürülebilir kent kalkınma projelerinde, sürdürülebilir bir akım olan yavaş şehir akımının üyelik kriterlerinin kontrol edilmesinde ve kent gelişim projelerinde CBS yöntemi, uygulanacak projelerdeki hata risklerini azaltan, sürdürülebilirlik çerçevesinde üretilecek olan tüm çözümlerin doğruluğunu ve bütüncüllüğünü kontrol eden etkin ve hızlı bir şekilde planlanabilmesine yardımcı olan bir araç olarak düşünülebilmektedir.

Bu tez çalışması kapsamında, sürdürülebilir bir kent modeli olarak ele alınabilecek olan Yavaş şehir hareketi incelenerek, organizasyonun oluşumunda ne gibi olayların

etkili olduğu, üyelik sürecindeki kriterlerin neler olduğu ve bu kriterlerin ne kadar verimli bir şekilde uygulandığı hakkında araştırmalar yapılmıştır. Bu alışmada, Türkiye'deki Yavaş Şehir'lerin ilk yesi olan Seferihisar kenti üzerinde, bir CBS programı olan ArcGIS programı aracılığı ile yapılacak olan analizler sonucu Őehirdeki yavaş Şehir uygulamalarının ne derece doğru Şekilde uygulandığı ve var ise eksik yönleri hakkında somut tespitlerin ortaya çıkarılması hedeflenmektedir. Böylelikle, yavaş Şehir üyeliklerinin sürdürülebilir kentsel projeler kapsamında değerlendirilmesinde, hazırlık aşamasından uygulama sonrası izlemeye kadarki tüm aşamalarda etkinlik potansiyeline sahip CBS destekli bir yöntemin katkılarının ortaya konması amaçlanmıştır.

2. YAVAŞ YAŞAM AKIMLARI

2.1 Endüstri Devrimi, Küreselleşme ve Sürdürülebilirlik

İlk çağlarda avcılık ve toplayıcılık ile yaşamlarını sürdürmekte olan insanoğlu yaşamını sürdürebilmek için doğa şartlarına ayak uydurmak zorundaydı ve yaşam koşullarını geliştirmek için doğa üzerinde hiçbir kontrolü yoktu. İnsanoğlu “Tarım Devrimi” ile birlikte yiyeceklerin sadece dönemsel olarak üretiminin dışında, her mevsim üretilebileceğini keşfetmesi ile yaşamını bir kademe daha hızlandırmıştır. Bu devrim insanın doğa karşısındaki ilk zaferlerinden biri olmuştur.

Endüstri Devrimi ile 1763 yılında James Watt’ın “Buhar Makinesi” icat etmesi sonucunda nüfusta hızlı bir biçimde tarımdan uzaklaşma ve kentlerde kurulmuş olan sanayilere göç etmeler gerçekleşmeye başlamıştır. 18. ve 19. Yüzyıllarda meydana gelen yeni buluşlarla birlikte ulaşım ve üretim potansiyellerinde köklü değişiklikler meydana gelmiştir. Üretimde kullanılan insan gücü hızlı bir şekilde azalarak yerini makine gücüne bırakmıştır. Bu dönüşüm ile birlikte teknoloji, üretim, sanat, mimari, ekonomi, kültür gibi çeşitli alanlarda da hızlı değişiklikler meydana gelmiştir. Gelişen teknolojinin sonucu olarak makineleşme ve fabrikasyon üretim ile zanaatkarlar birer birer yok olmaya başlamıştır ve yerini seri, mekanik üretim yapan fabrika işçiliğine bırakmıştır.

Marks (1996), devrimin çıkış noktasını makineye bağlayarak şöyle demiştir:

“Sanayi Devrimi’nin çıkış noktası olan makine, tek bir aleti kullanan işçi yerine, çok sayıda benzer aleti çalıştıran ve gücünün biçimi ne olursa olsun tek bir devindirici güç tarafından devindirilen bir mekanizmayı koyar. Burada şimdi elimizde bir makine vardır. Ama bu, yalnızca makineli üretimin, basit bir ögesi durumundadır.”

İnsanlık tarihinde önemli bir dönüm noktası olarak görülebilecek olan Endüstri Devrimi ile Batı insanının yaşam biçimi köklü biçimde değişmiştir. Bu dönem içerisinde dünya tarihinde ilk defa nüfus artış oranı ve yaşam standartlarındaki artış birlikte gerçekleşmiştir. Ülke ekonomileri büyümüş, üretim potansiyeli artmış, hızla farklılaşan yaşam biçimleri ve alışkanlıklar ortaya çıkmış ve sunulan yeniliklerden

daha alışma süreci tamamlanmadan sıkılmaya başlayan tüketici bir halk kimliği ortaya çıkmıştır. Tüketen bir yapıya geçmiş olan toplumda kentlere yapılan hızlı göç bazı sorunlara sebep olmuştur.

Endüstri devriminden sonra, aşırı nüfus artışı ve kırdan kente göçler paralelinde, plansızlık ve denetimsizlik sonucunda ortaya çıkan çarpık kentleşme olgusu, çevrede insanca yaşamaya olanak tanımayan ilkel yerleşimlerin kenti kuşatmasına, merkezde ise var olan dokunun zedelenmesine, tarihsel, kültürel ve doğal değerlerin yokolmasına ve bunların sonucu olarak, yaşam kalitesinin gittikçe azalmasına neden olmaktadır (Oktay, 2007).

Kentler, hızla artan göçler sebebi ile beraber artan nüfusu karşılamak için hızlı planlamalar yapmaya başlamışlardır. Bu nedenle çoğu ütopya olarak kabul edilen “makine gibi çalışan” bina ve kent tasarımları yapılmaya başlanmıştır. 1909 yılında Fransa’da Le Figaro’nun ilk sayfasında yayınlanmış olan İtalyan şair Tommaso Marinetti’nin fütürist manifestosu yayınlanmasıyla, gelecek konularına modernist bir yaklaşımla bilgi ve teknolojiyi kullanarak sürdürülebilir, hız odaklı, stratejik ve yenilikçi fikirler üretmeyi hedefleyen bir görüş ortaya çıkmıştır.

Bu bildiri, Endüstri Devrimi’nin ilk yıllarındaki değişimi ve yönelimleri özetlemiş ve ne yazık ki tamamına yakınına gerçekleştirmiştir. Toplumlar hızlı ulaşım imkanları ile uzak mesafelere kolay erişim ve hareket özgürlüğü sağlanması sayesinde birbirlerinden uzaklaşmış ve yabancılaşmaya başlamıştır. Marx bu yabancılaşma kavramını şöyle tanımlamıştır:

“İnsansal ürünlerin insanı boyunduruğu altına alan karşıt güçler haline gelmeleri ve bunun sonucu olarak da insanı insan olmayana dönüştürmeleri sürecini dile getirir. Tarihsel süreçte insan, tarihsel ve toplumsal yasaların ilgisini edininip onlara egemen olamamasından ötürü, toplumsal gelişmeyi insansal özünü geliştirici biçimde geliştirememiştir. Toplumsal yasaların bilincine varmadan toplumsal gelişmeyi bilinçle ve insanca yönetmek olanaksızdır. Bu bilgisizliğin sonucu olarak, tarihsel süreçte hep kendisine yabancı, eş değişle insansal olmayan ürünler ortaya koymuştur. Bundan ötürü insan, yarattığı özdeksel ve tinsel dünyasını durmadan zenginleştirdiği halde bizzat kendisini durmadan yoksullaştırmıştır. Bunun sonucu olarak insan, bizzat kendi kendisine yabancılaşmış ve insan olmayana dönüşmüştür (Oğuz, 2009).

Endüstri devriminden itibaren başlayan ve günümüze kadar devam eden teknolojik gelişmelerin yaşama olan etkilerinden dolayı kentler geçmişinden soyutlanmaya ve toplumlar yaşam biçimlerinde birbirlerinden yabancılaşmalar başlamıştır. Bunun yanı sıra çevre ve çevresel niteliklerde bu durumdan etkilenerek zarar görmüştür.

21. yüzyılın başları, sanayileşmede ve teknolojideki gelişmelerin doruğa ulaştığı bir döneme denk gelirken bu durum, doğal kaynakların yok olmasına ve ekolojik dengede bozukluklar meydana gelmesine sebep olmuştur. Özellikle, 20. yüzyılın son çeyreği, çevre ve kalkınma bağlamında, insanlık için oldukça karamsar ve ürkütücü bir geleceğin resmedilmeye başlandığı bir dönemdir (Emrealp, 2005).

İnsanlık tarihinde hiçbir zaman bu kadar zengilik olmadığı gibi hiçbir zaman bu kadar yoksulluk da olmamıştır. Günümüzde dünya kaynaklarının %80'ine dünya nüfusunun %20'si sahip olmaktadır. Bu durum devam ettikçe kapitalist üretim tarzının geçerli olduğu bir düzende, yoksullukla zenginlik arasındaki uçurumda gitgide artacaktır, bu da demektir ki kapitalist düzende sınıflar arası kutuplaşma olmadığı takdirde bir dengesizlik de söz konusu olmayacaktır. Üretimde hızlanma demek tüketimde de aynı oranda hızlanma demektir ve bu tüketim çılgınlığı günümüzde artık insan anatomisini zorlayacak boyutlara ulaşmış bulunmaktadır.

Hızlı tüketim günümüzde artık bir yok etme ve yıkım aracı haline gelmiştir. Günümüzde insanların tüketim ihtiyacı mutlak ihtiyaçları karşılamaktan ibaret olsaydı, şimdilerde bir sürdürülemezlik durumu da ortaya çıkmazdı (Başkaya, 2016).

İçinde bulunduğumuz yüzyılda enerji ve doğal kaynakların tükenmekte olduğu gerçeği, fosil yakıtların fazlaca kullanımının açığa çıkardığı karbondioksit ve buna bağlı olarak gezegenimizin yaşadığı iklimsel değişimler toplumları her sektörde üretim ve tüketim biçimlerini tekrar gözden geçirmeye yöneltmiştir. Bu yaşanan gelişmeler sonucunda, sürdürülebilirlik kavramı bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmıştır.

Sürdürülebilirlik kelimesi, köken olarak Latince 'sustinere' (tutmak, yukarı çıkarmak) kelimesinden İngilizce'ye 'sustain' (korumak, desteklemek, dayanmak) olarak girmiştir (Onions, 1964).

Kavramsal olarak bakıldığında sürdürülebilirlik, dünya üzerindeki hayatı oluşturan doğal sistemlerin iyileştirilmesi ile ilgilidir.

İnsanoğlunun varlığını sürdürebilmesi için gerekli olan ekosistemlerle uyumlu ve dengeli bir şekilde yaşam kalitesinin yükseltilmesi ve geliştirilmesi olarak tanımlanan sürdürülebilir kalkınma kavramı, tüm dünyada kabul edilen ve yaşamın tüm alanlarında uygulanan bir değerler sistemidir (Yalçın & Yalçın, 2013).

Bu sistemlerin sürdürülebilir olmalarını etkileyen en büyük etkenlerden biri insan nüfusudur. Çünkü günümüzde küresel çevreyi etkileyen ve en büyük zararları veren yine insanlar ve insanların yaptıklarıdır.

Günümüzde dünya nüfusunun %55-60'ı kentlerde yaşamaktadır. Sanayi devriminden itibaren kentlere yapılan yoğun göçler hızlı ve çarpık kentleşmelerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu da beraberinde kent merkezlerinde çevre sorunlarını doğurmuş ve insan yaşam kalitesini en çok etkileyen sebeplerden biri haline gelmiştir.

Kentlerde yaşam giderek alışveriş merkezlerini içerisinde bulunduran içe dönük bir yaşama dönüşmüştür. Hızlı yaşam biçimine alışmış olan kent merkezlerinde yaşayan toplumlar, kamusal alanların işlevini kaybetmesine ve bu mekanları hızlı geçip gidilen yollar haline gelmesine neden olmuştur. Hızla artan otomobilleşme ile birlikte yayaların önemi giderek azalmış ve sosyalleşmenin sağlanabilmesinde önemli bir yeri olan yaya yollarının hızla önemini kaybetmesine ve toplumun birbirinden kopararak yabancılaştırılmasına sebep olmuştur. Böylece insan kendine, kendi emeğine, ilişkilerine, dünyaya, yaşama yabancılaşır (Oğuz, 2009).

Günümüze bakıldığında, Endüstri Devrimi'nin ilk yıllarında değişim ve eğilimleri özetlemiş olan 1909 Manifestosu'nun tamamına yakınının gerçekleştiği ve geçen 100 yıl içerisinde yaşanmış olan 2 dünya savaşı ve pek çok irili ufaklı savaş, birbiri ardından oluşan krizler ve teknolojik icatlarla hızlı bir değişimin ortaya çıktığı görülmektedir. İnsanlık arayışını sürdürmüş, "daha hızlı ve daha çok" uğruna temel değerlerini yitirmiş ve bugünlere gelinmiştir (Doğutürk, 2010).

2.2 Yavaşlık Anlayışı

Endüstri devrimi ile birlikte batı dünyasında başlayan ve son otuz yılda tüm dünyada meydana gelen bu olağanüstü hız ihtiyacı nedeniyle, insan ve yer, son zamanlarda, bugüne kadar benzeri yaşanmamış ölçüde ve oranda gerçekleşen bir değişimle karşı karşıyadır (Knox, 2005).

Küresel ekonomik sistemde “zaman” eşittir “para” demektir ve bunun sonucu olarak da toplumlar geçimlerini sağlayabilmek için kişisel zevklerinden ödün vermeye başlamaktadır. Hız yaşamın her yerinde temel öge halini almıştır fakat birçok kişi daha hızlı internet, daha hızlı ulaşım gibi şeyler isterken aynı zamanda da dengeli bir yaşam sürme arzusu taşımaktadır. Hızlı toplum anlayışına kapılmış olan bireyler yaşantılarındaki bu baskı ile limitlerini zorlamaktadırlar. Gelişen teknoloji ve hızlı yaşam tarzı ile birlikte, toplumlar sadece kendilerini değil aynı zamanda dünya kapasitesini de zorlamaktadır. Bu durum günümüz dünyasında ekonomik, politik, ve kültürel düzeyde de benzeri görülmedik bir dönüşüm sürecinin meydana gelmesini sağlamıştır. Hızlı küreselleşmeyi sağlamış ve küreselleşmiş firmaların ürünlerinin dünyaya kolayca hızlı bir şekilde yayılabilmesine olanak vermiştir. McDonalds, Starbucks, Levis gibi çeşitli markalar yerel piyasalara sunularak hem yerel ürünleri hem de yerel kültürleri tehdit eder hale gelmiştir.

2.3 Zaman, Yer ve Hız

Günümüz yaşantısında, daha önce tarihte görülmemiş ölçüde hızlanan teknoloji ve yenilikler kullanıcılara birer birer sunulmaktadır. Bu yenilikler sayesinde; toplumlar hızın faydalarından yararlanmaya başlamıştır ve kilometrelerce (km) uzaklıktaki yerlere erişiminin kolaylığının farkına varılmıştır, bununda ötesinde farklı ülkelerden farklı insanların birbirleriyle buldukları yerden görüntülü konuşma yapabilmeleri olanağı ortaya çıkarılmıştır.

Küreselleşme sürecinde; zaman ve yere ilişkin düşüncelerin modern yaşamın gereği olarak yeniden yapılandırıldığını, sosyal ve ekonomik işlevlerinse hız kültürü kapsamında değerlendirilmesinin bir gerçeklik olarak sunulduğunu görmekteyiz (Gottschalk, 1999).

Küreselleşmenin, günümüz dünyasında, temel olarak üç alanda gerçekleşmekte olduğu gözlemlenmektedir: ekonomik, politik ve kültürel (Yurtseven ve diğ, 2010).

Ekonomik alanda meydana gelen küreselleşme ile, “Malların ve hizmetlerin üretimi, değiş tokuşu, dağıtımını ve tüketimini kapsayan bu alan, devletin azalan işlevini ve Serbest Pazar ekonomisinin artan önemini gündeme getirmektedir (Yurtseven ve diğ, 2010).

Politik alandan bakıldığında ulusal sınıfların zayıflamasına sebep olmaktadır. Küreselleşme sürecinin yaşandığı son alan olan kültürel alanda ise yerel kültür ve kimlikler olgusunu içerisinde barındırmaktadır.

Bu üç etkenin birbiriyle etkileşimi sonucunda da standartlaşma gerçeği ve dünya toplumlarının kullandıkları nesnelere aynışması meydana gelmektedir. Bu aynışma sonucunda, Fast Food, internet, akıllı telefonlar vb. ürünler dünyanın her yerinde geçerli ve erişilebilir bir duruma gelmiştir.

Lipschutz bu hegamonik anlayışın temel hedefinin; toplumu disipline edilmiş, homojen ve tüketerek farklılaşabileceğine inanan bireylerden oluşan bir yapıya dönüştürme çabası olduğunu belirtmektedir (Yurtseven ve diğ, 2010).

Teknolojide yapılan gelişmelerle birlikte toplumlar günden güne hızı takip eden ve takip ettikçe içerisinde hapsolan bir konuma sürüklenmektedir. Bireyler; televizyon, internet, cep telefonu gibi nesnelere ile yerel alanda kısıtlanmış durumdadır.

Yaşam konforunda yerin yok edilmesi anlayışı, kimi ülkelerde insanların kapsüllerin içerisinde yaşamaları sonucuna kadar getirmiştir. Japonya'da örneği bulunan ve amacı iş yerleri ile evlerinin arasındaki mesafeyi azaltmak için kurulmuş olan kapsül oteller bu yaşam anlayışına örnektir. Hızlı yaşam anlayışı temelinde, iş ve ev yaşamı arasındaki mesafeyi yok etmek için kurulan bu alanlar, kuşkusuzdur ki insanın aidiyetini ve ev yaşamını doğrudan yok etmeyi hedeflemektedir.

Zaman, yer ve hız konusunda gerçekleştirilen bu tür uygulamalarla birlikte, aile içi sosyal ilişkilerde zedelenmeler meydana gelmektedir. Günümüzde hızlı yaşamın bireylere olan etkileşimi ile aile içerisinde hem fiziksel parçalanmalar hem de iletişim teknolojilerinin sağlamış olduğu ürünler sayesinde yalnızlaşmalar meydana gelmiştir. Artık bireyler bir arada bulunsalar dahi buldukları yerlerde ki sosyalleşmede yalnızlık duygusuna kapılarak teknoloji içerisine giriş yapma ihtiyacı hissetmektedirler.

Endüstri devrimi ile birlikte hız çağdaş dünyanın saplantısı haline gelmiş duruma gelmiştir. Hız, insanları evleri yerine kapsüllerde yatmaya, fast food yemeye, sürekli bir meşguliyet içerisinde hissettirmeye ve sürekli bir tüketimin eğiliminde olmaya zorlamaktadır.

Yavaşlığın uygun dozda kullanılması, hızın ve hızlı yaşamın bireyler üzerine getirdiği olumsuz etkileri azaltmasını ya da yok etmesini sağlayabilir (Yurtseven, 2007).

2.4 Yerelin Korunması

Küreselleşmenin beraberinde getirdiği en önemli özelliklerinden birisi benzeşmektir. Dünya genelinde aynı sembollerin ve aynı markaların egemen hale gelmesiyle birlikte artık insanlar günümüzde aynı teknolojileri kullanır, aynı yemekleri yer ve aynı marka giysileri giyer hale gelmiştir. Mc Donalds, Levis', Coca-Cola gibi tüm dünyada şubeleri bulunan firmalar yeme-içme, giyim tarzı ve değer yargıları konularında toplumda standartlaşmalara neden olmuştur. Bu durum ile toplumlar yavaş yavaş yerel özelliklerinden ve kültürel kimliklerinden uzaklaştırılarak yerel kültürün yok olmasına ve küresel bir kültürün ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Oluşan toplumdaki;

- Tüketim kültürünün yayılması,
- Hayat tarzlarının tekdüzeleşmesi,
- Yerel kültürün ve kimliklerin zayıflaması,

gibi durumlar batı merkezli homojen bir yapıya sahip küresel bir kültürü ortaya çıkmıştır.

Yavaşlık anlayışı tam da burada yapılmakta olan küresel anlayışa karşın, yaşam alanlarının, giyim tarzlarının, yeme-içme kültürlerinin, yaşam biçimlerinin dünya çapında bir tekdüzeleşmeye ve bütünleşik bir yapıya girmesine karşı çıkmaktadır.

Yavaşlık Hareketi'nin en önemli özelliklerinden biri; özel olan her şeyi özgün hali ile bırakmak ve çoğunluğun içerisinde kaybolup gitmesine engel olmaktır. Yavaş Hareketi, küreselleşmeyi reddetmeden aksine insanların sosyal, ekonomik, siyasal, ve kültürel alanlarda birbirleri ile iletişiminin ve etkileşiminin kaçınılmaz olduğunu savunmaktadır ve günümüzde gerçekleşen küreselleşmenin kültürel değişime sebep açan yönünü vurgulamaktadır.

2.5 Yavaş Yaşam

Günümüzde, sanayi devriminden itibaren insanların yaşantılarında meydana gelen hızlı değişim, tahammül sınırlarını daraltmış, gelişen dünyada yaşam biçimini ve yemek alışkanlığını değiştirmiş ve hızlı tüketen bir durum ortaya çıkmıştır. Hız, verimlilik ve profesyonellik özdeşleşmiş bir hal almıştır. Küresel dünyanın hızlı yaşam anlayışının tersine, yavaş yaşam bireylere daha nitelikli ve etik kılacak bir değişimi sunmaktadır (O'Brie, 2007).

Yavaş yaşam anlayışı ilk olarak İtalya'da 1986 yılında Roma'da Carlo Petrini'nin hızlı yemeğin küreselleşmesine karşı başlattığı eylem ile ortaya çıkmıştır ve Yavaş Yemek hareketinin ilk temelleri bu başlangıçla atılmıştır.

Yaşamın daha hızlı bir duruma gelmesi sonucunda zaman daha da değerli bir hal almıştır. Eğer zaman kullanımı üzerinde baskının arttığı genel bir kanıysa; daha fazla zamana ve özellikle boş zamana sahip olmak günümüz insanının en büyük arzularından biri olduğunu söyleyebiliriz. Yapılan gözlem araştırmaları, bireylerin yalnız boş zamana sahip olmak dışında, anlamlı işler yapabilmek için yeterli zamana sahip olmayı istediklerini ortaya çıkarmıştır (Parkins, 2004).

Yavaş yaşam, günümüzde sanayi devriminden itibaren hayatımıza girmiş olan ve işler vaziyette bulunan mevcut düzeni değiştirmek için bireylerin kendilerine daha fazla zaman ayırmasını hedefleyen bilinçli bir eylemdir. Günlük yaşantılarda daha mutlu ve daha etik bir yaşam sürdürebilmek için, eylemlerin daha yavaş ve zevk alınarak uygulanmasını savunan bir harekettir.

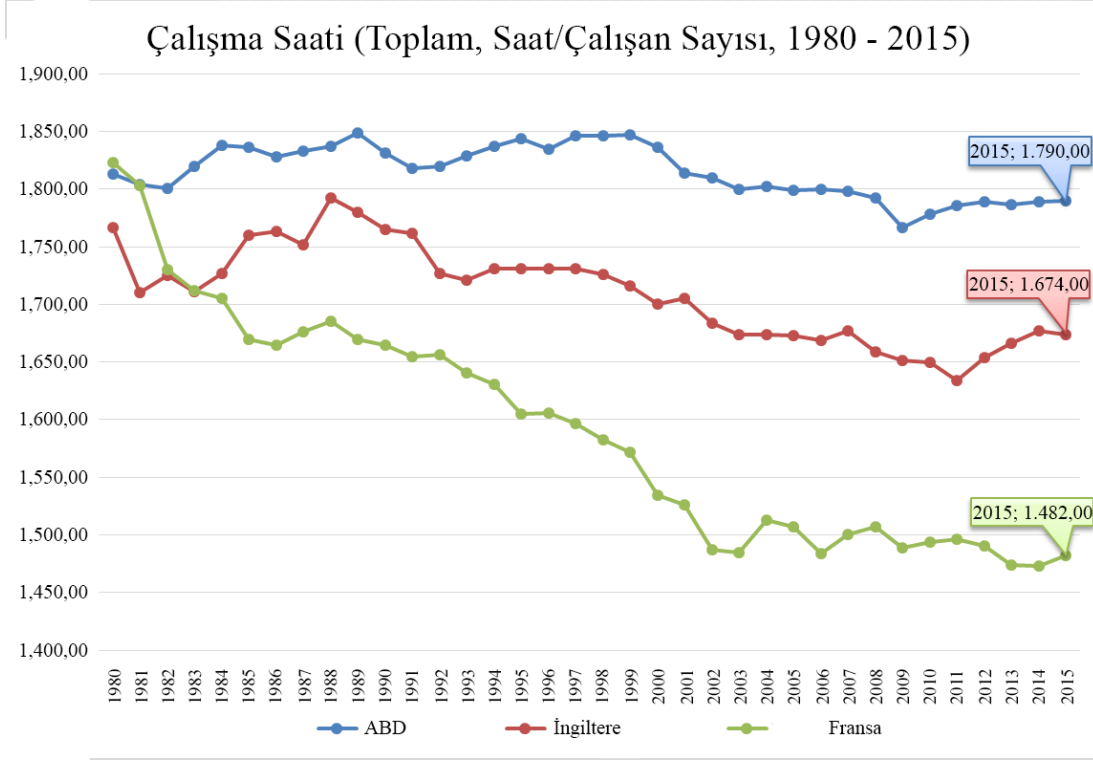
2.5.1 Gündelik yaşam ve yavaş yaşam

Günümüz yaşantısında gerçekleştirilen yaşam biçimi, insanın doğası gereği gerçekleştirilmesi gereken yaşam biçimi ile zıt düşmektedir. Günlük yaşam içerisindeki artan hız, uzun çalışma saatleri ve iletişim teknolojilerindeki gelişimler bireyler için bir sorun haline gelmiştir. Bu yaşam biçimi içerisindeki zorluklar ve iş gücünün artması, bireylerin yaşamlarında daha dikkatli ve bilinçli davranmalarını gerektirmektedir. Bunun sonucunda insanlar ev ve iş arasındaki sınırları yok etmeye başlamıştır, birçok birey için ev-iş yaşamı bulanıklaşmış ve birbirinden ayrılamaz bir hal almıştır.

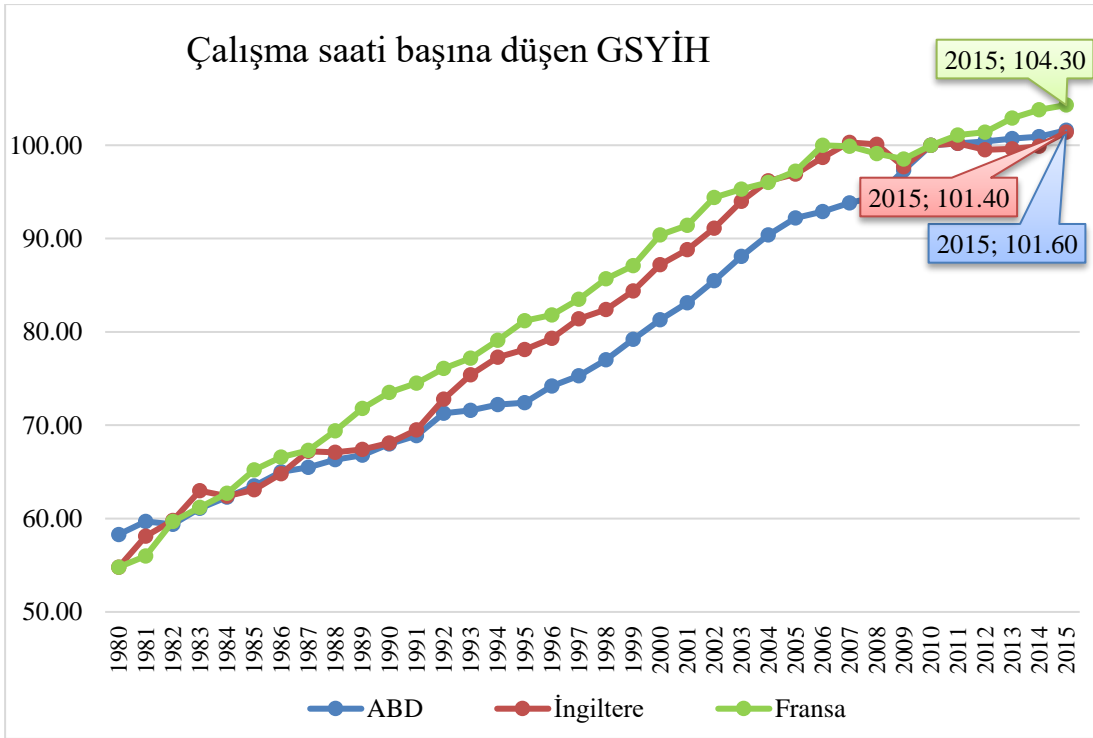
Modern yaşam tarzı içerisindeki ev kavramı, kişilerin kendilerini özgür hissettikleri yeri ifade eder. Evde gerçekleştirilen faaliyetler, dünyadan soyutlanma değil, aksine dünya ile ilgilenme anlamına gelmektedir. Örneğin; evde sebze yetiştirilmesi ya da yağmur sularının toplanıp kullanılması, yerel tüketimin sosyal ve çevresel etkileri açısından sürdürülebilir bir yaşam sağlamada aracı olarak kullanılabilirliğinin bir kanıtıdır (Parkins & Craig, 2006.).

Kapitalizm ile beraber insanlardan beklenen taleplerin artmasıyla, çalışma saatleri, iş temposu ve iş yükü artmıştır ve insan yaşantısı günden güne zorlaştırılmıştır. Bu durum, çalışma kültürünü değiştirmiş ve bireylerin sürekli olarak göreve hazır hale gelmesine sebep olmuştur. İnsanların daha az stresli bir yaşam isteği bu değişime karşı olan tepkinin kanıtı olarak gösterilebilir. Yavaş yaşam, bireylerin günlük yaşamlarını yönettiği ve yaptığı işten zevk alması anlamına gelmektedir. İş hayatı günlük yaşamın önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Ancak yavaş yaşam; insanların tüm gününü heba eden, temposuyla kişilerin yaptığı işin amacının ve anlamının yok edildiği bir çalışma kültürünü reddetmektedir (Parkins, 2004).

Değişen çalışma kültürü sonucunda son yıllarda yapılan araştırmalara göre bireylerin mutluluğunda azalma ve depresyon duygusunda artış olduğu gözlemlenmektedir. Dünyadaki çeşitli işçi örgütleri bireylerin gönüllü faaliyetlere ve sosyal yaşama katılmasını sağlamak amacıyla, çalışma saatlerinin kısaltılması gerektiğini savunmaktadır. Bu doğrultuda Yavaş Ekonomi olarak adlandırılan sistemin uygulanabilirliğine, Fransa kanıt olarak gösterilebilir. Örneğin; Fransa haftada 35 saatlik çalışma biçimiyle, saat bazında hem Amerika Birleşik Devletleri'nden (ABD) hem de İngiltere'den daha verimli bir konumdadır.

Şekil 2.1: ABD, İngiltere ve Fransa'nın yıllara göre çalışma saatleri (OECD, 2017)

Şekil 2.2: Üretim verimliliğini belirlemek için en belirgin ölçüt olarak çalışma saati başına düşen gayrisafi yurt içi hasıla tablosu (OECD, 2017)

Endüstri Devriminden itibaren hızlı yaşam anlayışı bireylerin yaşamlarında egemen duruma gelmiştir. Yavaşlık anlayışı ile birlikte bu yapıya karşı bir oluşum meydana gelerek insanların yaşantılarını lehine çevirebilecekleri bir akım ortaya çıkmıştır. Yavaşlık, hızlı yaşamın neden olduğu yoksulluk, zaman, stres ve eşitsizlik gibi insanoğlunun varlığını olumsuz etkileyen tüm sorunlara karşı çıkan bir direnç noktası olarak görülebilir. Hızlı yaşam, bireylerin günlerini televizyon izleyerek, alışveriş yaparak geçirmesine neden olmuştur. Yavaş yaşam anlayışı ile insanların yaşamlarında geç kalma korkusundan uzak, günün tadını çıkararak, zamanın anlam ve önemini farkındalığını oluşturarak günümüz dünyasında meydana gelen günlük sorunlarla başa çıkılabilmesi sağlanmıştır. Yavaş yaşam uygulamalarının benimsenmesi, kültürel farklılıkların önemini yeniden arttırmakta ve yerellik kavramını tekrar ön plana çıkarmaktadır.

2.6 Yavaş Yemek

Yavaş yaşam, tüketici bazlı değişimin altında çalış-harca yaşam stiline olumsuz sonuçlarına tepki olarak ortaya çıkan bir felsefi değişimdir. Hızlılık anlayışı meşgul, stresli, yüzeysel, sabırsız, agrasif, aceleci ve kalite yerine miktara önem veren kavramları ifade eder. Yavaşlık anlayışı ise sakin, sezgisel, acelesiz, sabırlı, dikkatli ve miktar yerine kaliteye önem kavramları ifade eder. Yavaşlık anlayışını tek kelime ile özetlemek gerekirse bu kelime “denge” olacaktır. Hızlı olunması gerektiğinde hızlı, yavaş olunması gerektiğinde ise yavaş olmayı hedefler. Bu açıdan bir karşılaştırma yapmak gerekirse; gerçeklik yavaş, standartlaşma hızlıdır. Sessizlik yavaş, gürültü ise hızlıdır. Bireysellik yavaş, şubeler hızlıdır. Yavaşlık anlayışının başlangıcından itibaren, slow akımının öncüsü hep “Slow Food” yani “Yavaş Yemek” olmuştur (Knox & Mayer, 2009).

Çizelge 2.1: Hızlı ve yavaş akımlarının karşılaştırması

Yaklaşımlar	Hızlı	Yavaş
Özellikler	Homojen	Kişiyeye özgü
	Tek zorunluluk	Çoklu zorunluluk
	Eşitsiz	Eşit
	Endüstriyel	El işi
	Standart	Özel
	Kurumsal	Taban örgütlü
	Sürdürülemez	Sürdürülebilir
	Kopyalanmış	Gerçek
	Düşük kalite	Yüksek kalite
	Çoğaltılabilir	Kişiyeye özgü
	Yerel tarih ve kültüre duyarsız	Yerel tarih ve kültüre duyarlı
Örnekler	Kent mega projeleri	Toplum ekonomik gelişimi
	Hava kirliliği	Yavaş şehir
	Endüstriyel gıda sistemleri	Yavaş yemek

Fast food'un İtalya'ya ve özellikle Roma'ya adım atmasıyla birlikte, ilk olarak tarihi bir bina cephesinde yerleştirilmiş olan McDonalds logosunun yapının cephesine vermiş olduğu estetik zarar sorgulanmaktaydı. İspanyol merdivenlerinde bir McDonalds restoranının açılışı hakkında; Haftalık L'espresso gazetesinin 13 Nisan 1986 tarihli sayısında Gianni Riotta, ABD'den yazdığı yazıda fast food zincirlerinin ve alışveriş merkezlerinin açılmasının Amerikan şehirlerinde yarattığı değişimden bahsederken şunları söylemişti: "Mimar Paolo Portoghesi ile Mimar Costantino Dardi bunun bir skandal olduğunu haykırdılar. Portoghesi 'Bu, kentin merkezine atılan bir bombadır' diye yazdı (Petrini & Padovani, 2012). Fakat tüm tepkilere rağmen dönemin belediye başkanı Nicola Signorello McDonald's' in kapatılmasına karşı çıkarak sadece cephe estetiğine zarar veren logonun kaldırılmasını şart koymuştur.

Carlo Petrini'nin, 1986 yılında McDonald's'ın Roma'da bulunan İspanyol Merdivenlerindeki açılışına bir grup arkadaşıyla gitmesi ve bu tür zincirlerin karşısında durarak protesto etmesi ile birlikte "Slow Food" yani "Yavaş Yemek" hareketi başlatılmıştır. Yavaş yemek hareketi, küreselleşmenin meydana getirmiş olduğu tehditlerden korunarak yöresel mutfağı, özgün ve doğal üretimi destekleyen ve insanlara tanıtmayı amaçlayan bir hareket olarak ortaya çıkmıştır.

Şekil 2.3: Yavaş yemek hareketi logosu (Slow Food, 2017)

Hareketin temsilcileri "yavaşlık" kavramının her şeyi salyangoz hızıyla yapmak demek değil, aksine hayatın farklı alanlarındaki aktiviteleri daha tatmin edici şekilde ve doğru hızda gerçekleştirmek gerektiğine dikkati çekmektedirler (Wikipedia, 2017).

Yavaş Yemek akımı 1986 yılında ilk izlerini göstermiş olsa da, resmi olarak 1989 yılında hazırlanan, konuya ilişkin manifesto ile hayata geçmiştir. Yavaş yemek; zevk ve yiyeceği, bilinçli ve sorumlu bir şekilde ilişkilendirir. Bu akım, hızlı yaşama ve hazır gıdaya karşı çıkmayı, yerel geleneklerin kaybolmamasını, insanların yediklerinin nereden geldiğine dikkat etmesini, insanların gıda seçimlerinin dünyanın geri kalanını nasıl etkilediğine önem vermesini ve tüm bunları bilinçli bir şekilde zevk alarak yapılmasını amaçlamaktadır. Ayrıca biyolojik çeşitliliğe ve çevreye de önem verilmesinin gerektiğini savunur.

Akımın başlangıcına sebep olan en önemli etkenlerden birisi olarak, Avrupa’da etkisini göstermeye başlamış olan Amerikan stili restoranların tarihi bölgelerde yayılması ve diğer küreselleşmenin ikonları ile yayıldıkları bölgelerde kültürel ve ekonomik standartlaşmaya sebep olmaları gösterilebilir. Yayılmakta olan bu standartlaşma “McDonaldization” yani “McDonaldlaşma” olarak ifade edilmektedir.

Yavaş yemek hareketinin kuruluşundan itibaren popülerliğinin artması ile birlikte, dünya genelinde “Slow Food Convivia” adında temsilcilikler kurularak hareketin iletişim ağı genişletilmiştir. Yavaş yemek hareketi, sembolü olan salyangoz ile yavaşlığı temsil ederken, “hızlı” hareket etmenin insanları düşüncesiz ve mantıksız bireyler haline getirdiğini öne sürmektedir. Yavaş yemek hareketinin manifestosuna göre; “...insanlar hıza köle olmuşlardır ve aynı sinsi virüse yenilmektedirler. Alışkanlıklarımızı bozan, evlerimizin içine kadar işlemiş ve bizi “fast food” yemeğe iten

hızlı yaşam, varoluş şeklimizi değiştirmiş, çevreyi ve yaşam alanlarını tehdit etmiştir. Bu yüzden yavaş yemek hareketi tek gerçek ilerici cevaptır (Low, 2010).

Yavaş yemek hareketinin felsefesi olarak “good (iyi) + clean (temiz) + fair (adil) = sustainable healthy food (sürdürülebilir kaliteli gıda)” denklemi belirlenmiştir. Bu felsefedeki “iyi” kavramı, gıdanın lezzetli olması ve tüketen kişinin zevk alması anlamına gelmektedir. Gıdanın “temiz” olması, çevre, hayvan ve insan sağlığına zararlı olmamasını ifade etmektedir. “Adil” olması ise üreticilerinin haklarının korunmasına ilişkindir. Bu kavram ile üreticilerin emeklerinin sömürülmemesi, emeklerinin karşılığını alabilmeleri ve bu doğrultuda üreticilerin gelir düzeyinin önemsenmesi amaçlanmıştır.

Yavaş yemek hareketi, gıdanın yerli, taze olmasını ve normal standartlarda, mevsim zamanında üretilmesinin gerektiğini savunmaktadır. Üretici ile tüketiciyi yerellik kavramı içerisinde buluşturarak, halkı üretime ve pazarlamaya teşvik etmektedir. Gıdalar, bulunulan bölgede üretilir ve yerel pazarlar kurularak, halkın tüketici ile bir araya gelip iletişim kurması sağlanmaktadır. Bu sayede tüketiciler, ürünlerin hangi şartlarda ve nasıl üretildiği hakkında bilinçli hale gelmektedirler. Üretim ve tüketimde yerellik kavramı, tarladan pazara yani üretici ile tüketici arasına başka bir aracı girmeden, ürünün tüketici tarafından elde edilmesini sağlamaktadır. Bu sistem sayesinde, üretim ve tüketim zinciri kısaltılmıştır. Birçok gıda kalitesini etkileyecek olan zararı nakliye sürecinde görmektedir. Bu yöntem ile taşıma, paketleme ve ambalajlama işlemlerine gerek kalmadığından dolayı ürünler tüketiciye minimum hasar ile ve çevreye zarar verilmeden ulaşmaktadır. Bu sayede, yerel peyzaj dokusu ve bölgesellik, geleneksel üretim yöntemleri, yerli tohumlar, tür ve çeşitlilik de korunmuş olur (Günerhan ve diğ., 2010).

Yavaş yemek akımının felsefesi doğrultusunda bir başka temel amaç ise üreticinin haklarını korumaktır. Üreticilere direkt olarak, arada komisyoncu gibi etkenler olmadan mallarını pazarlama imkanı sağlamaktadır. Böylelikle üretici hak kaybına uğramaz ve emeklerinin karşılığını almış olur.

Yavaş yemek, aynı zamanda çiftçi pazarları ve etkinlikler organize ederek kaliteli gastronomik ürünlerin sunulmasını sağlamaktadır. Bu kapsamda yapılan uluslararası gıda festivallerinin en başarılısı “Salone del Gusto”dur. Bu festival ile tüketiciler

sunulan yiyecekleri satın alma ve test etme şansı bulur. Böylelikle, yerel halkın üretimleri kamuya tanıtılarak desteklenmiş olmaktadır.

Şekil 2.4: Salone del Gusto Festivali 2016 (Vargiu, 2016)

1990 yılında ilk uluslararası Yavaş Yemek Kongresi İtalya-Venedik'te düzenlenirken, bunu 1992 yılında Almanya-Königstein, 1993'te İsviçre takip etmiş, hareketin merkezi İtalya-Bra'da kurularak ilk resmîyetini 1996 yılında kazanmıştır (Sırım, 2012).

Yavaş yemek hareketi, yüzden fazla ülkede 80.000'den fazla üyesiyle birlikte yerel organizasyonlar, şarap tatma, yemek sergileri ve festivalleri ile birlikte yemek kültürünün gelişmesini sağlayan sağlam bir parça haline gelmiştir. İtalya, Bra kentinin Piemonte'deki Slow Food merkezlerinde rehberlerin hazırlamış olduğu iyi ve ucuz İtalyan restoranlarının gösteren program ile birlikte iki önemli strateji projesi olan "Ark of Taste" ve "Presidia" başlatılmıştır. "Ark of Taste" in temel amacı, yok olmaya yüz tutmuş olan meyve, sebze, geleneksel ürünler ve yemekleri yeniden keşfederek, listelemek, tanımlamak ve halka tanıtmayı hedeflemektedir. Presidia ise üretim sürecinde, kaliteli üretim ile ekosistemlere saygı duyarak ve geleneksel üretim tekniklerinin kullanarak, yerel bitki ve katılımcıları korumayı hedeflemektedir.

Ark ve Presidia birlikte düşünülürken ekonomik ve kültürel bir mücadeleyi simgelemektedirler. Eski zanaatlara ve el becerilerine önem vererek yeni lezzetlerin gelişmesine ve yeni iş olanaklarının yaratılmasına yardımcı olmaktadır.

Şekil 2.5: Ark of Taste logosu (Ark of Taste, 2017)

Şekil 2.6: Presidia logosu (Presidia, 2017)

2.7 Diğer Yavaş Yaşam Akımları

Yavaşlık felsefesi, İtalya’da bir grup duyarlı kitlenin hızlanma ve standartlaşmaya karşı gelerek yavaş yemek fikrini ortaya çıkarmasıyla başladığını ifade etmiştik. Temel ilkeleri “Küçük, basit ve sürdürülebilirlik” olan, hızlı yemek ve hızlı yaşamın standartlaştırılmış düzenine karşı gelen bu akımın başlaması ile, yemekten zevk alma, yavaş, dikkatli ve doğru olma gibi konularda farkındalığın oluşması sağlanmıştır. Bu

fikir günden güne hayatımızdaki birçok alana yayılarak çeşitli konular altında faaliyetlerini sürdürmeye devam etmiştir.

Bu bölümde yavaşlık akımının yayılmış olduğu alanlardan bazıları alt başlıklar halinde incelenecektir.

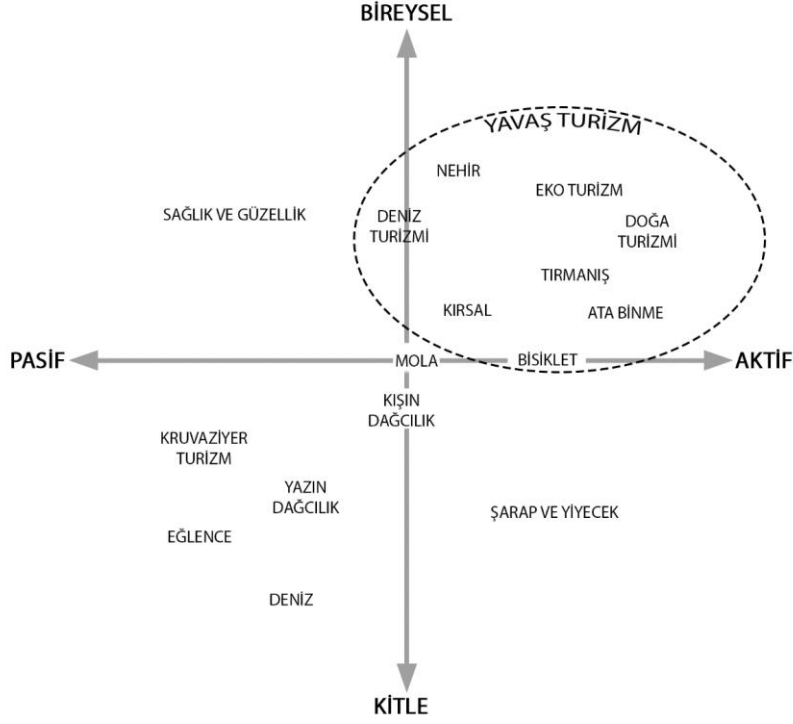
2.7.1 Yavaş seyahat

Dickinson ve Lumsdon (2010) yavaş seyahati şu şekilde tanımlamışlardır: “ Yavaş seyahat, az seyahat eden, seyahat ettikleri yerlerde fazla kalan, gezilerini yavaş yapan kişilere araba ve uçak seyahati yerine başka alternatifler sunan kavramsal bir yapı” olarak ortaya çıkmıştır.

Yavaş seyahatin temel amacı bilinçli seçimler yapmakla ilgilidir. Hızdan çok hızı azaltmayı hedeflemektedir. Yavaş seyahat ile varılan yeri tüketmektense yolculuktan zevk alarak, şehri yavaşça gezerek yerel halkın davrandığı gibi davranarak, onların gitmekten zevk aldığı yerleri ziyaret ederek yapmayı sevdikleri etkinliklere katılmayı öğütlemektedir.

2.7.2 Yavaş turizm

Yavaş turizm, bir diğer adı ile Eko-Gastronomik turizm, doğa, kültür, manzara, gastronomi tarihi ve geleneklerin tadının çıkarılması için, her bireyin haklarını savunan, sorumlu ve yenilikçi turizmin tanıtımını yapmayı hedeflemektedir. Yavaş Turizm ile halkın turizm değerlerini korumak ve kullanımının sağlanması için bilgilendirilerek, insani ve sosyal mirasa ait değerleri korumayı, doğal ve kültürel farklılıklara saygı duymaya teşvik ederek, konukseverlik politikası içinde sürdürülebilir bir bakış açısı ile turistik yerlerin çekiciliğinin artırılmasını amaçlayan bir akımdır.

Şekil 2.7: Yavaş turizm ürünleri (Dall'Aglio, Nazzaruolo, Zago,2011)

Yukarıda ki şekilde yavaş turizmin kapsamı içerisine giren aktivitelerden anlaşılacağı üzere yavaş turizm daha aktif ve bireyselliği ön plana çıkaran bir yaklaşımdır.

2.7.3 Yavaş sanat

2008’de Phil Terry, New York Yahudi Müzesinde iki soyut resim olan Hans Hoffman’ın “Fantasia”’sı ve Jackson Pollock’un “Convergence” isimli tabloları üzerinde yoğunlaşarak bu kavramın ilk adımlarını atmıştır. Bu akımda da aynı yavaş yemek hareketinde olduğu gibi, sanat eserlerinin bilinçli bir şekilde, üzerinde tartışılarak tadının çıkarılmasını ve her birinin değeri hakkında farkındalık oluşturulması hedeflenmektedir (Slowartday, 2017).

Yavaş sanatın bir diğer anlamı ise sanatın yavaşça yaratılmasıdır. Detaylara özen göstermek, dönüşümlü materyaller kullanarak geçmişe değer vermek, küçük objeler yaratmak için zaman ayırmaktır. Yaratıcı yaratma sürecine düşüncelerini de katar. “Yavaş” bir varoluş biçimine dönüşür (Özkan, 2011).

2.7.4 Yavaş para

Geleneksel ekonomi teorisi ve küreselleşme süreci; ticarete dair sınırların ortadan kaldırılmasına, pazarda bulunan fakat etkin olmayanların ortadan kalkmasına ve kusursuz rekabet koşulları yaratarak tek bir küresel para biriminin oluşturulmasını amaçlamaktadır. Ancak sürdürülebilirlik kavramında yerel kaynakların, yerel topluluklar tarafından üretilmesi ve tüketilmesi önemlidir.

Günümüzdeki küresel ekonomideki ulusal ve uluslararası kurlar, merkezîyetçi kapitalleşmeye ve zengin ile fakir arasındaki farkın artmasına neden olmaktadır. Yavaş para uygulamaları ile hem yerel kimlikleri, toplulukları ve kültürleri desteklerken aynı zamanda elde edilen gelirlerin geniş çapta daha eşit dağılımının sağlanmasını amaçlanmaktadır. Bu şekilde yerel pazarlar gelişerek güçlendirilmektedir. Yavaş para sisteminin örneklerinden bir tanesi, New York'un dışında bulunan 29.952 nüfusa sahip küçük bir yerleşim olan Ithaca'da uygulamaya başlatılmış Ithaca Hours modelidir. Bu model ile tüketiciler Hours kullanarak ürünler alma ve satma hakkına sahiptirler. Model 1991 yılından beri 1300'den fazla üyesi ile 67.00 ABD Dolarının üzerindeki paraya eş değer olan kağıt para çıkartarak, ticaretin sosyal ve çevresel etkilerini kontrol etmeye başlamış bulunmaktadır. Sistemde, 1 Ithaca Hours 10 ABD dolarına eşittir. Ithaca hours ile marangozluk, hastabakıcılık, çocuk bakımı, tamircilik gibi işler satın alınabilmektedir. Bölgede bulunan tanınmış lokantalar, sinemalar, bowling salonları, ve süpermarkete kadar birçok satış birimi Ithaca Hours'u kabul etmekte ve kullanmaktadır.

Şekil 2.8: Ithaca parası (Dolphin, 2015)

2.7.5 Yavaş işletmecilik

Yavaş işletmecilik felsefesinde, kişilerin yaşayabileceği kadarına sahip olmasının gerektiğini, aşırı servete karşı, yeterli olanın herkes için yeterli olacağını savunan, sektörde kar etmeyen alana değer verme ve kişilerin korkmadan çalışabileceği bir toplum yaratma gibi hedefleri olan bir yavaşlık hareketidir. Bu akım ile ekolojik, sosyo-kültürel ve ekonomik sistemlerin adil, iyi ve doğru bir şekilde yönetildiği takdirde bolluk elde edilebileceği ön görülmektedir.

Bolluk kavramı, içerisinde dayanışma gerektirir ve dayanışmacı bolluk, insanların tamamının yaşantısına etki ederek herkesin yaşam kalitesinin artmasını sağlamaktadır.

Yavaş işletmeciliğin 3 ana temel kelimedenden yola çıkmıştır; sürdürülebilirlik, adalet, paylaşma. Sürdürülebilirlik denildiğinde, doğa ve toplumlar arasındaki koşulların dengelenmiş olması gerektiği anlamı anlaşılmaktadır. Örneğin; zarar vermeyen tarım ilaçlarını kullanarak organik tarım uygulamaları ile üretilmiş olan organik ürünü tüketicinin güven içerisinde satın alabilmesi sağlanabilir.

Adalet denildiğinde, doğayı ve başkalarını kullanmak yerine, işi adil ilişkiler içinde yöneterek uygulamak anlamına gelmektedir.

Paylaşma denildiğinde ise, iş paylaşımı yapmak, doğanın verdiği nimetleri paylaşabilmek, karşılıklı anlayış, danışma, bilgi, eğlence ve zevk almak anlamına gelmektedir.

2.7.6 Yavaş şehirler

Dünya tarihine bakıldığında, insanoğlunun son yüzyıl içerisinde yaşamış olduğu evrim daha önceki dönemler ile karşılaştırıldığında en hızlı yüzyıl olarak kabul edilebilmektedir. Toplumların yaşamlarına yön veren icatların çıkması ile birlikte insan hayatına “zaman” kavramı değerlendirilmiş ve karşılığında da “hız” kavramı ortaya çıkmıştır.

Yavaş şehir, endüstri devrimi ile birlikte hız kavramına karşı “Slow Food” akımından temel alarak ortaya çıkarılmış olan ve günden güne süre gelen inovatif gelişmeler karşısında geleneklerin, kültürel mirasın, yerellik kavramının ve sürdürülebilirliğin önemini savunan bir yavaşlık hareketidir.

Yavaşlık anlayışı, dünya genelinde yaratılmış olan “hız” kavramına karşıt duruyor gibi gözükmektedir. Ancak, asıl olan hız kavramının adımını atmadığı pek çok alanda yavaşlık yaşamın normal akışı olarak anlaşılmaktadır. Günümüzde insanoğlu hız kavramı adı altında yapılmış olan hataların geçte olsa farkına varabilmiş ve daha bozulmamış olan gelenekleri kurtarmak karşısında bu felsefeyi bir çözüm yolu olarak yorumlamıştır.

3. YAVAŞ ŞEHİR (CITTASLOW) KAVRAMI

3.1 Yavaş Şehir Hareketi

Sanayi devriminden itibaren günümüze kadar hızla gelişen dünya düzeninde meydana gelen her yenilikle birlikte insan yaşantıları da hızlı bir biçimde değişime uğramıştır. Özellikle büyük kent merkezlerinde yaşayan kişiler, meydana gelen gelişmeler karşısında hızlı yaşam kavramının en etkilediği konumda bulunmaktadır. Toplumlar, daha hızlı yaşamaya, daha çok çalışmaya ve daha hızlı tüketmeye yönlendirilmiştir. Kent merkezlerinde meydana gelen bu durum, yaşam biçimlerinde ve alışkanlıklarda da belirgin değişimler ortaya çıkmıştır. Geleneksel aile sofralarının yok olmaya başlamasına, yerel kültürlerin hızlıca kaybolmaya başlamasına ve kişisel zevk odaklı yaşamdan hız odaklı yaşama geçilmesine sebep olmuştur.

Küreselleşme beraberinde şehirlerde, tek tipleşmeler, yaşantılarda yozlaşmalar ve aynılaşmalar gözlemlenmektedir. Günümüzde bu tek tipleşmelere örnek olarak şehirlerin içerisinde bir ağ kurmuş olan küresel yiyecek ve giyim işletmeleri gösterilebilir. Mc Donald's, Starbucks, Levi's gibi küresel markalar ürünlerini dünyaya yayarak hem yerel ürünler hem de yerel kültürleri tehdit eder bir duruma gelmiştir. Günümüzde meydana gelmiş olan hız odaklı gelişimlerin ve yaşantının olumsuz etkilerinin karşısında durabilmek adına yavaşlık akımı ortaya çıkarılmıştır.

Yavaş Şehir hareketi resmi olarak, 1999 yılında İtalya'da "Slow Food" akımının kurucusu olan Carlo Petrini ve kurucu şehirler olan Bra, Chianti, Orvieto ve Positano kentlerinin belediye başkanlarının "Yavaş Kent (cittaslow)" sözleşmesini imzalamasıyla doğmuştur. İtalyanca Citta (şehir) ve İngilizce Slow (yavaş/sakin) kelimelerinin birleştirilmiş hali olan Cittaslow, "Yavaş veya sakin şehir" anlamına gelmektedir.

Şekil 3.1: Yavaş Şehir Logosu (Cittaslow, 2017)

Yavaş şehir kavramı, dünyada meydana gelmiş olan bu küreselleşmenin yarattığı homojen yapıdan farklı kalmak isteyen, yerel kültürüne ve değerlerine saygı duyarak geleceğe aktarılmasını hedefleyen bir akım olarak ortaya çıkmıştır. Yavaş şehir bir diğer adı ile Cittaslow, Slow Food felsefesinde bulunan korumacı ve geliştirmeci yapının şehirleşme alanında da küçük şehirlerin planlamasında ve tasarımında kullanılabilmesiyle yola çıkmıştır.

Yavaş şehir hareketi, şehirlerin hangi alanlarda önemli olduklarını ve özel olduklarını düşünmesini amaçlayan ve bu özellikleri koruyabilmek adına stratejilerin geliştirilmesini destekleyen bir akımdır. Şehre ait değerlerin, müziğin, sanatın ve dokunun bir uyum içinde yaşayanlara ve ziyaretçilere zevk alabilecekleri bir hızda yansıtmayı hedeflemektedir. Geleneksel yemekleri, yerel zanaatları ve sanatları sadece eskilerin hatırlayabileceği bir kavram olma anlayışından çıkararak gelecek nesillere ve ziyaretçilere paylaşılmasını istemektedir. Geçmişten gelen değerleri korumayı ve geleceğe yansıtmayı hedeflerken aynı zamanda bu değişimi insana zararlı olmayan, temiz ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımına teşvik ederek yapmaktadır. Amaç temel olarak, iyi gıda, sürdürülebilir ekonomi, sağlıklı çevre, ve toplu yaşamın ritimlerine dayalı olarak sağlam ve canlı bir gelişim sağlamaktır. Alında bu yönleriyle yaklaşım, şehirlerin gelecek nesiller adına sürdürülebilir kılınmasına da ciddi katkılar sağlamaktadır.

Yavaş şehir hareketinin ana merkezi İtalya Orvieto kentindedir. Birlik yönetiminde, üyeler arasından seçilen bir başkan, başkan yardımcılarını ve birliğin faaliyetlerini sürdürmekle yükümlü Genel Sekreteri bulundurmaktadır. Yavaş şehir olmak için aday

olan şehirlerin değerlendirilmesi bu merkezde yapılmaktadır. Merkez, bu çerçevede içerisinde;

- Esas olan ilkeleri içeren bildiri, manifesto
- Üyelik tüzüğü, Yavaş Şehir olarak kabul edilmek isteyen kentler bu tüzüğü imzalamak zorundadır
- Üye olan şehirlerin listesi
- Düzenli olarak yapılmakta olan toplantıların yıllık takvimi oluşturmaktadır.

Bu merkez, faaliyetlerin ulusal çerçevede de ilerletilebilmesi için Ulusal Ağlar kurmuştur. Bu bağlamda, bir ülke içerisinde 3 adet kentin üye olması durumunda bu kentler bir araya gelerek kendi içlerinde ulusal ağlarını oluşturabilmektedir. Ulusal çapta oluşturulmuş olan bu ağ birliğin ana yönetim organı olan Uluslararası Koordinasyon Komitesini temsil etmektedir. Ayrıca bu merkezle birlikte çalışan “Slow Food Editor” adlı bir yayınevi ve Gastronomik Bilimler Üniversitesi (“University of Gastronomic Sciences”) kurulmuştur (Eskicioğlu, 2009).

Kuruluşundan itibaren kısa sürede dünya çapında genişlemiş olan Yavaş Şehir akımı başlangıçta 59 maddelik bir listenin oluşturulmasıyla yola çıkmıştır. Daha sonra 2013 yılında Uluslararası Bilim Komitesi tarafından yapılan son çalışmayla bu liste güncellenmiş ve maddeler 72’ye çıkarılmıştır. Bu liste içerisinde; yemekten zevk almak, şarap içmekten zevk almak, geleneksel sofraları arttırmak ve eşi benzeri olmayan yöresel ve kaliteli olan gıdaları desteklemek gibi konuların yanısıra kent tasarımı ve planlaması, çevrenin korunması, ağaçlar dikilerek daha fazla yeşil alan oluşturulması, bisiklet ve yaya yollarının düzenlenerek arttırılması, ışıklı panoların kaldırılması, otomobillerde güvenlik için kullanılan alarm sistemlerinin yasaklanması, ışık, gürültü ve hava kirliliği yaratacak durumların engellenmesi, sürdürülebilir alternatif enerjilerin kullanılması, toplu taşımaların geliştirilmesi ve yeni yapılacak olan yapılarda çevreye dost sürdürülebilir bir mimarinin benimsenmesi gibi konular da bulunmaktadır.

Dünya çapında kuruluşundan itibaren hızla gelişime uğramış olan Cittaslow ağı günümüzde, Avustralya, Avusturya, Belçika, Kanada, Çin, Kolombiya, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Almanya, İngiltere, Macaristan, İzlanda, İrlanda, İtalya, Japonya, Hollanda, Yeni Zelanda, Norveç, Poland, Portekiz, Güney Afrika, Güney Kore,

İspanya, İsveç, İsviçre, Tayvan, Türkiye, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve ABD olmak üzere 30 ülkede, 233 şehirde bulunmaktadır. Türkiye’den bu harekete dahil günümüzde; Akyaka, Gökçeada, Halfeti, Perşembe, Şavşat, Seferihisar, Taraklı, Uzundere, Vize, Yalvaç, Yenipazar şehirleri olmak üzere 11 adet yavaş şehir bulunmaktadır.

Yavaş kent oluşumunun temelinde yatan ana düşünce, yerel çevre ve gastronomi kaynaklarının kalitesinin artırılması, ortak bir refah içerisinde günümüz teknolojilerinden de destek alınarak geliştirilmesini sağlamaktır. Yavaş kentler, ekolojik ve sürdürülebilirlik konularında geçmişten gelen değerlerini korumayı hedeflerken bilimin son buluşlarından da faydalanabilmektedir. Örneğin; Camicchi, Orvieto’da merkezlerde araçların trafiğinin ortadan kaldırılması için yalnızca yayaların geçişine imkan veren elektronik kapılar bulunmaktadır. Pisa’da ise sokaklardaki araçları kameralar ile tespit edebilen bir sistem ile parkmetrelerin süresini aşan her araç için günün her saati para cezası kesilebilmektedir.

Şekil 3.2: Kent merkezinde sadece yayaların geçişine izin veren elektronik kapılar (Knox & Mayer, 2009)

Yavaş şehir olabilmek adına belirlenen kriterleri yerine getirmiş olan şehirler, yavaş şehirlerin logosu olan, hayatı yavaş ve zevk alarak, huzur içinde yaşamayı öngören “Salyangoz” sembolünü kullanabilmeye hak kazanmakta ve düzenli olarak kriterlerin dışına çıkılmaması için denetimden geçmektedirler. Harekete dahil olmaya hak

kazanan bu kentlerde insanlar yavaşlık felsefesini benimseyerek, daha az tüketim yapmakta, verimli, sağlıklı, çevreye zararsız bir şekilde kentle sağlıklı bir ilişki içerisinde yaşamaktadırlar. Pink (2007) yavaş şehir hareketini kısaca; bir kent planlama anlayışının ötesinde kente görme, tat alma, koklama, dokunma ve işitme duyularını kazandıran alternatif bir hareket olarak belirtmiştir.

3.2 Yavaş Şehir Adaylık Süreci

Adaylık sürecine başlamak isteyen bir şehir başlangıç olarak, Uluslararası Sakin Şehir Başkanlığına hitaben bir referans mektubu hazırlamaktadır ve birliğin belirlemiş olduğu kriterler karşısında %50'den fazla puan alması gerekmektedir. Türkiye'de bu üyelik başvuru süreci Cittaslow Türkiye Ağı sekreteryası ve koordinatörlüğü tarafından yürütülmektedir. Hazırlanacak olan bu mektup içerisinde; şehir tarihi, coğrafyası, nüfusu ve sahip olduğu özellikler gibi değerleri bakımından tanıtılmalı, sakin şehir ağına başvurmasının sebebi ve gerekçelerini şehrin yavaşlık felsefesi ile ilgisini ve bu birliğe neden başvurmak istediğini açıklamalı, şehrin yavaş şehir kriterlerinden hangilerine hali hazırda sahip olduğu ve hangi kriterleri gerçekleştirmek için projeler yürüttüğünü ve şehir adına birlik ile kimin iletişime geçeceğini belirtmek durumundadır.

Adaylık sürecinin ikinci aşamasında başvuru mektubunun değerlendirilmesi bulunmaktadır. Bu aşamada, başvuran şehrin yavaş şehir felsefesine ve kriterlerine uyumu açısından bütünsel olarak bir değerlendirme yapılmaktadır. Değerlendirme sonucu olumlu yada olumsuz olarak gerekçeleriyle aday kente bildirilmektedir.

Üçüncü aşamasında, adaylık sürecinin değerlendirilme ziyareti ve raporu bulunmaktadır. Başvuran aday şehrin mektubunun olumlu değerlendirilmesi sonucunda, Cittaslow Bölgesel koordinasyonu kente Adaylık Değerlendirme Ziyareti'nde bulunmakta ve Adaylık Değerlendirme Raporu hazırlamaktadır. Rapor değerlendirmesi sonucunda eğer başvuru yapan kent olumlu kabul edilmiş ise "Aday Kent" ilan edilmektedir. Raporun olumsuz sonuçlanması durumunda ise başvuru reddedilmektedir.

Dördüncü aşamasında, Koordinasyon tarafından aday kentin Cittaslow Kriterlerine ilişkin eksikliklerinin belirtildiği bir Hazırlık Raporu düzenlenmektedir. Daha sonra

ise adayların, raporda belirtilen eksiklikleri gidermeleri için bir yıl süre tanımlanmaktadır. Bir yıl içerisinde belirtilen eksiklikleri gidermeyen kentler adaylıktan men edilmektedir, bu durum karşısında başvuruları iptal edilen adaylar bir yıl süre geçmeden tekrar başvuru yapamamaktadırlar.

Beşinci aşamasında, dördüncü aşamada belirtilen rapor ile eksikliklerini gideren kentler, Cittaslow Bölgesel Koordinasyonu tarafından tekrar ziyaret edilmektedirler. Koordinasyon, eksiklikler hakkındaki kontrollerini yapmakta ve adaylık sürecinde gerçekleştirilen faaliyetleri tekrar değerlendirmektedir. Son değerlendirme sürecinin sonucunun olumlu olması halinde, adaylar kent için başvuru dosyası hazırlar ve üyelik başvurusunda bulunmaktadırlar.

Üyeliğin son aşamasında ise, bölgesel koordinasyonlar değerlendirmesinden başarılı bir şekilde geçen kentin dosyası, İtalya'da bulunan Cittaslow Genel Merkezine iletilmekte ve Genel Merkezin yapacağı son değerlendirme sonucunda Cittaslow üyeliği onaylanmaktadır.

3.3 Yavaş Şehir Üyelik Kriterleri

Yavaş şehir olabilmek için gerekli olan kriterler 1999 yılında Orvieto'da Food Festival'inde açıklanan ve imzalanan tüzük ile belirtilmiştir. 2013 yılında bu kriterlerin içerisine eklemeler yapılarak kriterler 59'dan 72 maddeye çıkarılmıştır. Birlik tarafından onaylanmış olan, Kriterlere dair yapılan her ekleme ilk aşamada bir yıllık deneme sürecine tabi tutulmakta ve daha sonra olumsuzluk yaşanmazsa devam ettirilmektedir.

3.3.1 Çevre politikaları

1. Hava kalitesinin yasa tarafından belirlenen parametrelere uygunluğunun belgelenmesi,
2. Su kalitesinin yasa tarafından belirlenen parametrelere uygunluğunun belgelenmesi,
3. Yavaş şehirde sınırları içerisinde yaşayan halkın içme suyu tüketiminin ulusal ortamla karşılaştırılması,
4. Kentsel katı atıkların birbirinden ayrıştırılması ve toplanması.

5. Evsel ve endüstriyel atıklardan kompost gübre edilmesinin desteklenmesi ve yaygınlaştırılması,
6. Kentsel atık su için kanalizasyon arıtma tesisinin bulunması,
7. Kamusal alanlarda ve binalarda alternatif enerji kullanımına dikkat çekilmesi ve enerji tasarrufunun sağlanması,
8. Kamunun alternatif enerji kaynaklarını kullanarak enerji üretimi,
9. Görsel ve gürültü kirliliğinin kontrol altına alınması ve azaltılması,
10. Kent aydınlatma sistemlerinin programlanması ve gereksiz ışık kirliliğinin azaltılması,
11. Kent içerisinde hane başına düşen elektrik enerjisinin tüketiminin kontrol edilmesi,
12. Biyoçeşitliliğin korunması.

3.3.2 Altyapı politikaları

1. Kamu binalarına bağlı bisiklet yollarının sağlanması,
2. Mevcutta bulunan bisiklet yollarının araç yolları ile km üzerinden karşılaştırılması,
3. Otobüs, hızlı tren gibi toplu taşıma araçlarının aktarma merkezlerinde bisiklet park yerlerin sağlanması,
4. Kişisel taşıt kullanımına alternatif olarak eko-ulaşım planlanması,
5. Engelliler için kamu alanlarının erişilebilir olması ve mimari engellerin ortadan kaldırılması,
6. Aile hayatı ve hamile kadınlar için destekleyici girişimlerin düzenlenmesi,
7. Sağlık hizmetlerine onaylanmış ulaşılabilirliğin sağlanması,
8. Kent merkezlerindeki malların sürdürülebilir bir biçimde dağıtımının sağlanması,
9. Çalışan nüfusun şehir merkezi ile şehir dışındaki oranı.

3.3.3 Kentsel yaşam kalitesi politikası,

1. Kentin sürdürülebilir direncinin korunması için planlamalar yapılması,
2. Kent içerisindeki kamusal binaların, kent merkezlerinin ve kente ait değerlerin iyileştirilmesi ve değerinin artırılması için programlar geliştirilmesi,

3. Verimli bitkiler ve ağaclar kullanılarak sosyal yeşil alanların iyileştirilmesi ve geliştirilmesi,
4. Kentsel yaşanılabilirliğin sağlanması için çalışmaların yapılması,
5. Kentte bulunan marjinal alanların yeniden değerlendirilerek kullanıma açılması,
6. Bilgi ve iletişim sektörlerindeki gelişimlerden yararlanılarak turistlerin ve vatandaşların interaktif hizmetlerden faydalanmasının sağlanması,
7. Sürdürülebilir mimari alanlarının geliştirilmesi için hizmet masası oluşturulması,
8. Kentte kablosuz internet sistemlerinin kurulması,
9. Kenti kirleten durumların izlenmesi ve azaltılması,
10. Bilgisayar bağlantısıyla evden çalışma sistemlerin geliştirilmesi,
11. Pasif ev vb. gibi sürdürülebilir kentsel planlamalara halkın teşvik edilmesi,
12. Sosyal altyapıların desteklenmesi,
13. Kamusal sürdürülebilir planlamanın desteklenmesi,
14. Kentte bulunan verimli yeşil alanların bitkiler ile değerlendirilmesi,
15. Yöresel ürünlerin ticarileşmesi için halka destek sağlanması,
16. Tarihi kent merkezlerinde bulunan geleneksel fırın, bakkal, kasap gibi dükkanların desteklenerek korunmasının ve geliştirilmesinin sağlanması,
17. Yeşil alanlarda kullanılan beton zeminlerin oranının kontrol edilmesi.

3.3.4 Tarımsal, turistik, esnaf ve sanatkarlara dair politikalar

1. Yerel ürünlerin sertifikalandırılması ve kültür müzelerinin korunması gibi düzenlemeler yapılarak Agroekolojinin geliştirilmesi,
2. Yerel esnaf ve zanaatkarların ürettiği el yapımı ve etiketli ürünlerin korunması,
3. Geleneksel üretim tekniklerin ve zanaatların korunması ve değerinin arttırılması,
4. Kırsal bölgede yaşayanların hizmetlere ulaşımının kolaylaştırılarak, bu bölgelerin değerinin arttırılması,
5. Kamuya ait olan okul kantinleri, aş evleri gibi restoranlarda mümkün olduğunca organik ürünlerin kullanılmasının teşviki,

6. Tat eğitimlerinin verilmesi ve mümkün olduğunca organik yerel ürünlerin kullanılmasının sağlanması,
7. Geçmişten gelen yöresel ve geleneksel kültürel etkinliklerin devam ettirilerek değerlerinin artırılması,
8. Otel kapasitelerinin yıllık kullanım oranına göre değerlendirilerek yatak kapasitelerinin artırılması,
9. Genetiği değiştirilmiş organizmalar (GDO) kullanımının yasaklanması,
10. Daha önceden kullanıma açık olan tarım alanlarının yeniden kullanımı için imar planlarında yeni fikirlerin geliştirilmesi.

3.3.5 Misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için planlar

1. Kenti ziyaret eden turistlere yönelik çalışacak olan bir misafir karşılama görevlisi ile turistlerin bilgilendirilmesi,
2. Turistik işletmelerin ve esnafların fiyatlarının saydamlığının ve fiyatların açık bir şekilde sergilenmesinin sağlanması,
3. Yavaş güzergahların basılı olarak veya internet üzerinden erişilebilir olması,
4. Yavaş şehir içerisindeki önemli yönetsel kararlara tabandan tavana kadar katılımını sağlayacak tekniklerin üretilmesi,
5. Kentteki yöneticilerin, eğitimcilerin ve çalışanların yavaş şehir felsefesi hakkında sürekli olarak eğitim görmesi,
6. Obezite diyabet gibi sorunlara karşılık sağlık eğitimlerinin sağlanması,
7. Halka Cittaslow'un anlamı hakkında sistematik ve kalıcı eğitimlerin verilmesi,
8. Cittaslow üzerine çalışan yerel derneklerin aktifliğinin korunması,
9. Cittaslow kampanyalarının desteklenmesi,
10. Cittaslow'a ait salyangoz logosunun internet sayfası üzerinde ve antetli kağıtlar üzerinde kullanılması.

3.3.6 Sosyal uyum

1. Azınlıklara karşı oluşabilecek ayrımcılığın engellenmesine dair çalışmalar yapılması,
2. Farklı kültürlerden çeşitli insanların bir arada aynı mahallede yaşayabilmesi,
3. Engelli vatandaşların entegrasyonu,

4. Çocuk bakımının desteklenmesi,
5. Genç nüfusun istihdam durumu,
6. Yoksulluğa karşı çalışmaların yürütülmesi,
7. Toplumsal ortaklıkların ve sivil toplum örgütlerinin oluşturulması
8. Farklı kültürlerin entegrasyonu,
9. Halkın siyasete katılımının sağlanması,
10. Belediyenin kamu konut yatırımlarını desteklemesi,
11. Gençlerin faaliyette olabileceği alanların ve gençlik merkezlerinin oluşturulması.

3.3.7 Ortaklıklar

1. Slowfood aktivitelerinin ve kampanyalarının desteklenmesi,
2. Doğal, yöresel yiyeceklerin Slowfood yada diğer kurumlar çerçevesinde desteklenmesi,
3. Gelişmekte olan ülkelerde Slowfood ve Cittaslow akımlarının yayılmasını sağlayacak şekilde geliştirmelerin desteklenmesi ve işbirliklerinin yapılması.

3.4 Dünyadaki Yavaş Şehirler

Günümüzde 30 ülkede 233 şehirde bulunan ve hızla yayılan Cittaslow akımı, Slow Food felsefesini kentsel boyuta taşımaktadır.

Çizelge 3.1: Yavaş Şehirler Listesi

Avustralya	Yea, Katoomba, Goolwa
Avusturya	Horn, Enns, Hartberg
Belçika	Chaufontaine, Lens, Enghien, Silly, Estinnes, Maaseik
Kanada	Cowichan Bay, Naramata, Wolfville
Çin	Yaxi, Fuli, Yanyang, Yuhu, Jingyang (Jingde County), Shimenshan
Kolombiya	Pijao

Danimarka	Svendborg, Mariagerfjord
Finlandiya	Kristinestad
Fransa	Valmondois, Loix, Segonzac, Créon, Labastide D'Armagnac, Mirande, Saint Antonin Noble Val
Almanya	Meldorf, Penzlin, Wirsberg, Waldkrich, Blieskastel, Bad Essen, Lüdinghausen, Bischofsheim, Deidesheim, Hersbruck, Berching, Spalt, SchneverdingenNördlingen, Bad Schussenried, Überlingen
İngiltere	Perth, Berwick upon Tweed, Aylsham, Llangollen, Mold
Macaristan	Hódmezővásárhely
İzlanda	Djúpivogur
İrlanda	Clonakilty
İtalya	Abbiategrosso, Acqualagna, Acquapendente, Altomonte, Amalfi, Amelia, Anghiari, Asolo, Barga, Bazzano - Comune di Valsamoggia, Borgo Val di Taro, Bra, Brisighella, Bucine, Caiazzo, Capalbio, Casalbeltrame, Castel Campagnano, Castel San Pietro Terme, Castelnovo ne' Monti, Castelnuovo Berardenga, Castiglione in Teverina, Castiglione Olona, Cerreto Sannita, Chiavenna, Chiaverano, Cisternino, Città della Pieve, Città Sant'Angelo, Civitella in Val di Chiana, Controguerra, Cortona, Cutigliano, Fontanellato, Francavilla al Mare, Galeata, Giuliano Teatino, Gravina in Puglia, Greve in Chianti, Grumes - Comune di Altavalle, Guardagrele, Levanto, Marradi, Massa Marittima, Monte Castello di Vibio, Montefalco, Morimondo, Novellara, Orsara di Puglia, Orvieto, Parrano, Pellegrino Parmense, Penne, Pianella, Pollica, Positano,

	Pratovecchio – Stia, Preci, Ribera, Salorno, San Miniato, San Potito Sannitico, San Vincenzo, Sant'Agata di Puglia, Santa Sofia, Santarcangelo di Romagna, Scandiano, Sperlonga, Suvereto, Teglio, Termoli, Tirano, Todi, Tolfa, Torgiano, Trani, Travacò Siccomario, Trevi, Turbigo, Vigarano Mainarda, Zibello - Comune di Polesine Zibello
Japonya	Kessennuma
Hollanda	Dutch National Network, Vianen, Heerde, Alphen Chaam, Bellingwedde, Vlagtwedde, Borger-Odoorn, Midden-Delfland, Vaals, Eijsden-Margraten, Echt-Susteren
Yeni Zelanda	Matakana (Rodney District)
Norveç	Levanger, Sokndal, Ulvik, Eidskog
Poland	Barczewo, Bartoszyce, Biskupiec, Bisztynek, Działdowo, Dobre Miasto, Głubczyce, Gołdap, GÓRowo IłAweckie, Jeziorany, Kalety, Lidzbark, Lidzbark Warmiński, Lubawa, Murowana GoŚLina, Nidzica, Nowe Miasto Lubawskie, Nowy DwÓR Gdański, Olsztynek, Orneta, Pasym, Prudnik, Rejowiec Fabryczny, Reszel, Ryn, SĘPopol
Portekiz	Viana do Castelo, Vizela, Sao Bras de Alportel, Tavira, Silves, Lagos
Güney Afrika	Sedgefield
Güney Kore	Namyangju City, Jecheon City, Yeongwol County, Yesan County, Sangju City, Cheongsong County, Jeonju City, Damyang County, Hadong County, Shinan County, Wando County

İspanya	Mungia, Lekeitio, Balmaseda, Begues, Morella, Rubielos de Mora, Pals, Begur, Spanish National Network
İsveç	Falköping
İsviçre	Mendrisio
Tayvan	Fonglin, Dalin, Nanzhuang, Sanyi
Türkiye	Vize, Gökçeada, Seferihisar, Yenipazar, Akyaka, Taraklı, Yalvaç, Perşembe, Halfeti, Şavşat, Uzundere
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti	Lefke, Mehmetçik, Yeniboğaziçi
ABD	United States National Network, Sebastopol, Sonoma, Fairfax

3.4.1 Orvieto, İtalya

İtalya'nın Umbria bölgesinde bulunan Orvieto, 3000 yıllık köklü bir tarihe ve kentsel dokuya sahip olan küçük bir İtalyan şehridir. Orvieto, 1999 yılında kentin dokusunun ve yaşam tarzının korunması gerektiğini savunan belediye başkanı Stefano Cimicchi'nin imzasıyla Cittaslow ağına kurucu üye olarak girmiş olan İtalyan şehirlerinden birisidir. 31 Haziran 2011'de elde edilen verilere göre bölgeye kayıtlı

21,100 kişilik nüfusu bulunmaktadır ve bu nüfusun yaklaşık 8000'i tarihi şehir merkezinde yaşamaktadır.

Şekil 3.3: Orvieto şehir merkezi haritası (Knox, Mayer, 2009)

Orvieto ilerleyen zamanda şehrin yaşam kalitesini ve sürdürülebilirliğini arttırmayı hedefleyen çeşitli adımlar atmıştır. Orvieto, yapmış olduğu çeşitli sürdürülebilir çalışmalarla ulaşımda uzman bir şehir haline gelmiştir. Örneğin; tarihi şehir merkezinde gürültü kirliliğini yok etmek adına bu bölgeyi trafiğe tamamiyle kapatarak sadece gürültü kirliliğini değil aynı zamanda şehir merkezinde devamlı olarak akan trafiği de sonlandırmış bulunmaktadır. Merkezi ziyaret etmek isteyen sürücüler şehir merkezinin yakınında bulunan gizli yer altı otoparkına yönlendiriliyor ve buradan kasabanın tarihi dokusu içerisinde yürüyerek merkeze ilerlemekte ya da elektrikli toplu taşıma araçlarını kullanarak merkeze ulaşabilmektedir. Buna bir diğer örnek ise; şehir merkezine geçişlerde sadece yayaların geçişine izin veren elektronik kapıların kullanılmasıdır (Polat, 2011).

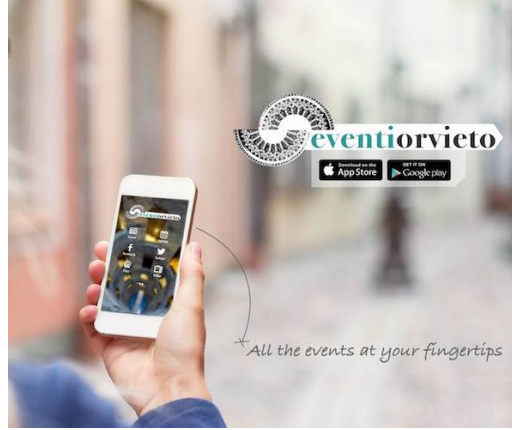
Şekil 3.4: Şehir merkezine yönlendirme tabelaları (Knox, Mayer, 2009)

Şekil 3.5: Elektrikli toplu taşıma aracı (Knox, Mayer, 2009)

Şehrin ziyaretçileri etkilediği en önemli özellikleri; yerli şarapları, taze kesim makarnalar, zeytinyağı, peynir, geleneksel el işleri, arkeolojisi, tarihi, mimari yapısı ve doğasıdır. Orvieto geleneklerine bağlı kalarak halkın tüketiciyle erişimini kolaylaştırmak için çeşitli organizasyonlar düzenlemekte ve bu etkinlikleri

“EventiOrvieto” adı altında başlattıkları akıllı telefon uygulamasıyla ziyaretçilere ulaştırmaktadır. Böylece kırsal turizmin daha hızlı gelişmesi desteklenmiş bulunmaktadır.

Şekil 3.6: EventiOrvieto reklamı (Inorvieto, 2017)

Orvieto, yavaş şehir akımının geçmişe dair değerlerini koruma altına alırken yalnızca geçmiş zamanın bilgilerine bağlı kalmadan, günümüz teknolojilerinden de yararlanarak iletişim, ulaşım, üretim ve satıştaki modern olanakları kullanmak gibi faydalı faaliyetleri de değerlendirmiş kentin gelişimine katkıda bulunmuştur.

3.4.2 Ludlow, İngiltere

Şekil 3.7: Ludlow şematik şehir planı (Knox, Mayer, 2009)

Ludlow, Shropshire bölgesinde konumlanmış ve içerisinde birçok tarihi barındıran yaklaşık 10.500 kişilik nüfusa sahip İngiltere'nin ilk Cittaslow üyesidir. Ortaçağ'dan günümüze kadar korunabilmiş olan tarihi ile Ludlow, merkezini çevreleyen surları ve geleneksel ahşap çerçeveli mimarisi ile İngiltere'ninen iyi Pazar kenti olarak bilinmektedir.

Şekil 3.8: Ludlow Pazar alanı tablosu, Louise Rayner 1865 (Knox, Mayer, 2009)

Ludlow, geçmişine dair değerleri korumak amacıyla 1954'te "Ludlow Civic Society" hareketini başlatmış ve 1970 yılında toplam 469 adet binayı tescilli tarihi yapı olarak onaylamıştır.

Cittaslow ağı dahilinde Ludlow amacını, içerisinde barındırdığı nüfusun yaşam kalitesini korumak ve arttırmak adına elinden geleni yapmak olarak açıklamaktadır. Bu çerçevede, yerel kültür ve gelenekleri desteklemek, sürdürülebilir bir çevreyi ortaya koymak, tek tipliliği değil farklılığı arttırmak ve özellikle çocukların ve gençlerin sağlıklı yaşam sürdürebilecekleri bir ortam sağlamayı hedeflemektedir.

Yavaşlık felsefesi, yerel kültürün korunması, gelenek, üretim ve yemek kültürlerinin desteklenmesi bağlamında çeşitli festivaller ve panayırılar düzenlenmektedir. Bunlar;

Ludlow Festivali: 1960 yılından itibaren Haziran ayının sonu ile Temmuz ayının başında kutlanmakta olan, tiyatro gösterilerini de içeren bir müzik festivalidir.

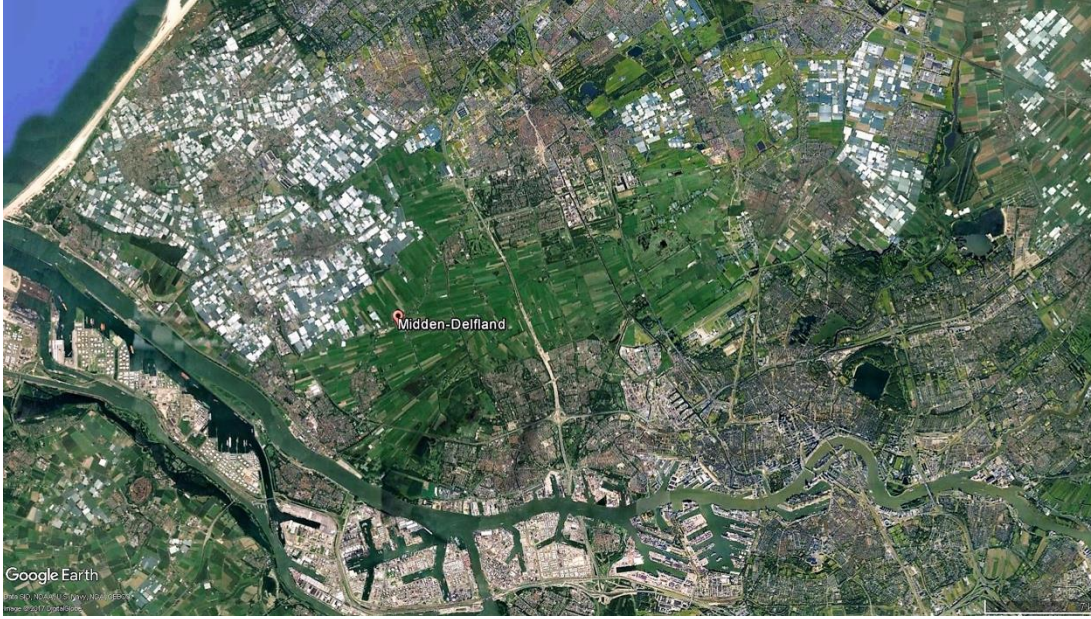
Ludlow Marches Yiyecek ve İçecek Festivali: Eylül ayında Ludlow ve civarında gerçekleştirilen 150' nin üzerinde yerel gıda üreticisinin mallarını sergileyip sattığı bir gıda festivalidir.

Ortaçağa Noel Panayırı: Kasım ayının sonlarında Ludlow şatosu'nda ve Pazar meydanında gerçekleştirilen Ludlow'daki diğer yıllık bir etkinliktir (Keskin, 2010).

3.4.3 Midden-Delfland, Hollanda

Midden-Delfland, 28 Haziran 2008'de İtalya'da aldığı sertifika ödülü ile Hollanda'nın ilk Yavaş Şehri olmaya hak kazanmıştır ve daha sonra Hollandalı ilk Yavaş Şehir olması ile Hollanda'nın Yavaş Başkenti olarak kabul edilmiştir.

Hollanda da son 20 yılda hızlı bir biçimde artmış olan kentleşme ile Midden-Delfland günümüzde, 1,3 milyon kişiyi çevre kentlerinde barındıran 18,000 kişilik nadir bulunan küçük yeşil bir alan haline gelmiştir. Çevresinde ki kentleşmeye rağmen gelişimini kenti genişletmek olarak değil kültürü, geleneği ve yavaşlık kavramı üzerinde yoğunlaşarak sürdürmesiyle, yeşili korumak, tarımsal alanı genişletmek ve geliştirmek gibi yavaşlık felsefesini destekleyen konulardan Hollanda hükümeti tarafından görevlendirilmiştir. Bu destek sonucu kalabalık bir şehrin bitişiğinde bulunan geleneksel ve yozlaşmamış bir Hollandalı peyzaj kenti ortaya çıkmıştır.

Şekil 3.9: Midden-Delfland kent ile ilişkisi uydu görüntüsü (Google Earth, 2017)

Şekil 3.10: Midden-Delfland eski hali ve 2016'daki hali (Midden-Delfland Belediyesi, 2016)

Halkı bilinçlendirerek ve bu felsefe kapsamında geliştirmeler sunabilmek için yerli halk ve girişimciler ile çeşitli fikirler ortaya atarak, sürdürülebilir bir çevre ve yaşam için küçük fikirlerin ve küçük projelerin büyük şanslar kazandıracağını savunmaktadırlar. Bu görüşleri ile Birleşmiş Milletler'in sürdürülebilir kalkınma hedeflerine benzetilmektedir.

Midden-Delfland'ın geçmişinden soyutlanmadan günümüzde yavaşlık felsefesi altında kenti geliştirmek için yapmış oldukları çeşitli yavaşlık hareketleri vardır. Bunlar;

- 5.500 hektarlık toplam alanı kapsayan bölge içerisinde, Az gübre, daha iyi gübre, toprak kalitesinin artırılması, daha sağlıklı inekler ve daha fazla iyi süt döngüsünün oluşturulması ile 60 adet sürdürülebilir inek çiftliği kurulması ve bu çiftliklerden yaklaşık yılda 40 milyon kilo süt elde edilmesi,

Şekil 3.11: Sürdürülebilir tarım şeması (Midden-Delfland Belediyesi, 2016)

- 250 hektarlık bahçıvanlık tarımı yapılması,
- Geçmişe özgün anıtlar, caddeler, tarihi manzara alanları, tarihi rotalar ve çeşitli yerel ürünlerin iyileştirilmesi,
- Turistlere ve çocuklara bölge tarihini anlatacak olan QR- kodu ve web sitesi anıtları gibi teknolojik gelişmelerin kent gelişiminde kullanılması,
- Doğal yaşamın iyileştirilmesi ve Arıların ve diğer böcek türlerine doğal yaşam alanı yaratmak amacıyla "Honey Highway" adı altında başlattıkları karayollarının kenarlarına ekilen organik çiçek tohumları ile organik bir biçimde doğa dengesinin korunmasının desteklenmesi,
- Kent aydınlatmalarında, gece saatlerinde soluklaşan, trafikteki araçların ve yayaların geçtikleri yerlerde ışığın yanmasını sağlayan hareket dedektörlü LED ampuller kullanılması,

gibi çeşitli sürdürülebilir yavaşlık felsefesini destekleyici girişimlerde bulunmuşlardır ve bunun sonucunda da yerel kimliğini kullanmanın farkındalığıyla yaşayan, yerel ürünlerini savunan ve gurur duyan, kalite odaklı, geliştirme hedefli çalışan bilinçli bir halk ortaya çıkmıştır.

3.5 Türkiye'deki Yavaş Şehirler

3.5.1 Şavşat, Artvin

Şavşat, dört yanı dağlık ve engebeli araziler ile kaplı olan bir alanda bulunmaktadır. İlçe sınırları içerisindeki alanların yaklaşık %46'sını ormanlar kapsamaktadır. Bu da orman alanlarının tarım ve çayır-mera alanlarından fazla olmasından dolayı yöre halkı için ormanların önemli bir geçim kaynağı olduğunu göstermektedir.

Bölgede yapılmış olan tarihi kalıntılardan, mezarlardan, yapılan kazı çalışmalarından ilçenin bakır çağına kadar uzandığı tespit edilmiştir. Tarih kaynaklarına göre Şavşat civarında Milattan Önce (M.Ö.) 900-650 yılları arasında Urartu ve Kimer kabileleri yaşamışlardır. Bölge daha sonraları sırasıyla Saka Türklerinin, Romalıların ve Sasanilerin elinde kalmıştır (Şavşat Belediyesi, 2017b). Birçok uygarlığa ev sahipliği yapmış olan bölgede çeşitli tarihi kaleler, kiliseler, manastırlar, camiler ve köprüler bulunmaktadır. Meydancık Taş Kemer Köprüsü, Satlel Kalesi, Kirazlı Köyü Kaya Odaları, Şavşat'ın birkaç tarihi mekan örneğidir.

Şekil 3.12: Meydancık taş kemer köprüsü (Şavşat Belediyesi, 2017a)

Şekil 3.13: Satlel Kalesi (Şavşat Belediyesi, 2017a)

Şekil 3.14: Kirazlı köyü kaya odaları (Şavşat Belediyesi, 2017a)

Şavşat'a has özelliklere sahip çıkılması ve sürdürülebilirlik hareketini destekleyerek bu kavram altında kenti ve sürdürülebilir hareketi geliştirmeye dahil olmak adına Yavaş Şehir felsefesi üyeliğine başvurmuş olan Şavşat 20 Haziran 2015 yılında İtalya'da gerçekleştirilmiş olan Cittaslow Birliği Genel Kurulunda Türkiye'nin 10. Cittaslow ilçesi olmaya hak kazanmıştır.

Cittaslow dahilinde: El sanatlarının korunması, hava kalitesinin yükseltilmesi, organik yerel ürünlerin desteklenmesi, yöresel mimarinin korunması, trafiğin azaltılması, yerel restoranların desteklenmesi ile marka ilçe olma yolunda; bu konsept içerisinde hem çevreyi hem de doğal yaşamı bozmadan yerli ve yabancı turistlere sunarak yerel ve ulusal düzeyde kentin prestijinin artırılması amaçlanmıştır. Bölgede yapılmış olan bazı düzenlemeler şu şekildedir;

- İlçenin kültürel simgesi olan ahşap mimarilerde düzenlemeler: kaybolmaya başlayan ahşap mimariyi canlandırmak adına yapılmış olan bungalov pansiyonlar, yöresel mimariyi ayakta tutmak adına yapılmış olan Şavşat evi,
- Türkiye’de ilk olarak uygulanmaya başlanan sokak tipi yaşlılar yerleşkesi,
- Bölgede bulunan hayvancılık, arıcılık ve tarım alanlarının geliştirilmesi,
- Çocuk belediyesinin kurulması,
- Yöresel yemeklerin ve el işlerinin sunulduğu etkinlikler.

Şavşat yapmış olduğu bu yeniliklere ve etkinliklere ulusal ve uluslararası medya mensuplarını davet ederek, belgeseller hazırlatmasıyla yöresel kültürün geniş kitlelere yayılmasına olanak sağlamaktadır.

3.5.2 Akyaka, Muğla

Şekil 3.15: Akyaka (Akyaka Belediyesi, 2017)

1970’li yıllarda gözden uzak bir balıkçı köyü olarak kabul edilen yöre, büyükşehirlerden gelen sanatçılar tarafından keşfedilerek popülerlik kazanmaya

başlamaktadır. Geçmişten günümüze kadar değişmemiş kent dokusu ve trafikten uzak sakin yapısı ile gerçek bir yavaş şehir örneği olarak kabul edilebilmektedir. Akyaka genel özellikleri ile, doğaya duyarlı, mimari yapısının koruyan, hizmet altyapısı güçlü, sürdürülebilir ve alternatif turizm odaklı, insanların birlik ve beraberlik içinde ortak hareket edebildiği bir yavaş şehirdir.

Özel Çevre Koruma Bölgesi içerisinde yer alan Akyaka, Gökova körfezi'nin kuzedoğusunda bulunmaktadır. Kuzeyinde yükselen ormanlarla kaplı dağlar, doğusunda tatlı suların bulunduğu Kadın ve Akçapınar azmakları arasında Gökova ovası yer almaktadır. Bölge genelindeki tüm dere yatakları ve azmakları denize açılmaktadır. Azmaklar içerisinde sazlıklar, bataklıklar, çayır alanları yan yana ve iç içe bulunmaktadır.

Bölgenin bir diğer önemli alanlarından biri olan Sedir Adası, Gökova körfezinin güneyinde yer almaktadır. Roma ve Helenistik döneme ait yazıtların içerisinde bulunduğu bu bölgede tarihi dokunun yanı sıra adanın kuzeyinde bulunan koruma altındaki kumsalı ile önem taşımaktadır. Bu kumlar Ege ve Akdeniz bölgesinde Sedir adası dışında sadece Girit adasında görülmekte ve özel bir jeolojik oluşumlar sonucu oluşan kalker damlacıklarından meydana gelmiş bulunmaktadır.

Çevresinde bulunan yeşil ormanlar ile kaplı dağlar, azmakları ve denizi ile sessizliğini ve sakinliğini geçmişten günümüze kadar koruyabilmiş olan bir kenttir. Bu özellikleri ile; Muğla ilinin Ula ilçesine bağlı bir mahalle olan Akyaka, 2010 yılının Nisan ayında yapılmış olan referanduma katılan yaklaşık bin kişinin yüzde 95'inin 'evet' oyu kullanması sonucu, Yavaş Şehir olmak için ilk adımını atmıştır. 9 Şubat 2011'de Cittaslow Uluslararası Koordinasyon Komitesine başvurulması üzerine aralarında Akyaka'nın da bulunduğu 26 ülkeden 142 belediyenin katıldığı toplantıda 10 adet Yavaş Şehir ilan edilmiştir (Timeturk, 2011).

1970'li yıllarda Geleneksel Muğla mimarisinin modern detaylarla harmanlayarak yeniden tasarlayan Nail Çakırhan tasarımı ile Akyaka'nın mimari dokusu ortaya çıkmıştır. Nail Çakırhan; Mimarlık eğitimi almamasına karşın, geleneksel mimarinin Akyaka'daki ilk örneği olarak kendi evini yapmış ve bu çalışmasıyla Ağa Han Mimarlık Ödülü'nü kazanmıştır. Yöre insanının sosyal ve ekonomik yaşantısının ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde yapılan bu evler, yörenin doğal kaynaklarından

yararlanılarak geliştirilmiştir. Çakırhan, kendi evinden başka yerel ustalarla birlikte, birçok ev ve otel projesini hayata geçirerek bugünkü Akyaka'nın mimari ruhunun ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Şekil 3.16: Akyaka yerel mimarisi (Cittaslow Türkiye, 2017)

Bu mimari tarzda hiçbir bina diğerine bitişik olmadan inşa edilmektedir. İçinde ve dışında bol olarak kullanılan ahşap bölümler zarif bir işçilikle, ahşap oymacılığıyla işlenmektedir. Her ev begonvillerle sarılı, birbirinden bol çiçekli ve ağaçlı güzel bahçelere ve mutlaka Muğla bacalarına sahiptir inşa edilmektedir. 1983 yılından bu yana Akyaka evleri aynı tarzdaki mimarileriyle yapılaşmasını sürdürmektedir (Cittaslow Türkiye, 2017).

Akyaka Yavaş Şehir olduktan bazı çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar şunlardır;

- Poşet kullanımı yasaklanmıştır.
- Pazaryerinde iyi tarım uygulamalarıyla yetişmiş ürünlerin satışı teşvik edilerek ve ürünler sertifikalandırılmıştır.

- Sürdürülebilir turizme yönelik çalışmalar (yürüyüş parkuru, dalma noktaları, arkeolojik gezi parkurları) yapılmaktadır.
- Geleneksel değerlerle birlikte beldenin mimari kimliğini korunması amaçlanmaktadır (Timeturk, 2011).

4. YAVAŞ ŞEHİR OLARAK SEFERİHİSAR

4.1 Genel Özellikler

Avrupa'da başta İtalya olmak üzere Avusturya, Danimarka, Almanya, Hollanda, Norveç, Polonya, İspanya, İsveç ve İngiltere ile Güney Kore ve Avustralya gibi 25 ülkeden 150 küçük nüfuslu kentin üyesi olduğu 'Sakin Şehirler' örgütlenmesine Türkiye'den ilk katılan, İzmir'in Seferihisar ilçesi olmuştur (Özhancı ve diğ., 2013).

Seferihisar; batısında Urla ve Ege Denizi, kuzeyinde Konak, Urla ve Güzelbahçe ilçeleri, doğusunda Menderes ilçesi ve güneyinde ise Ege Denizi ile çevrili olan ve 49 km'lik sahil şeridinde sahip bir kıyı şehirdir. İzmir kent merkezinin güneybatısında konumlanmakta olan Seferihisar, İzmir kent merkezine yaklaşık 45 km uzaklıkta bulunmaktadır. Seferihisar'ın nüfusu 2016 verilerine göre 37.697'dir. Türkiye'nin ilk Yavaş Şehri olan Seferihisar, 2009 yılında küreselleşmenin kentleri ayrıştırmasına karşı çıkararak Yavaş Şehir hareketine dahil olmuştur. Bu akıma dahil olması itibariyle Seferihisar 2009'da 28.603 mevcut nüfusu var iken 2016 yılında 37.697 nüfusa ulaşmıştır. Yavaş Şehir katılımından sonra 2008-2009 yıllarındaki nüfus artışı, İzmir ortalamasının (% 18,9) üç katından fazla, % 61,5 olarak gerçekleşmiştir (Olgun, 2016).

İlçe toprakları içinde bilinen en eski yerleşim yeri Teos antik kenti olup, bu bölgenin M.Ö 2000'li yıllarda Akalardan kaçan Giritliler tarafından kurulmuş ve Kar yalıların bir kenti olduğu bilinmektedir. Geçmişten günümüze kadar özenle korunan tarihi, jeotermal su kaynakları ve yöresel gelenek göreneklere ile Seferihisar, konum olarak İzmir ilk merkezine ve havalimanına yakınlığı nedeniyle avantajlı olup turizme katkı sağlayabilecek önemli bir konumdadır.

4.1.1 İklimi

Seferihisar'da iklim şartlarının belirlenmesinde esas etki denize yakınlık ilke ilgilidir. Denize olan yakın mesafenin ve denizin vermiş olduğu ılıman etki ile kış aylarında sıcaklık yüksek oranda düşüş göstermemektedir. Yıl içerisinde ortalama sıcaklık, meteoroloji istasyonunun 1929 - 1995 yılları kayıtlarına göre; 16,4 C°, aylık ortalama maksimum sıcaklık Temmuz ayında 35,2 C°, aylık ortalama minimum sıcaklık 4,2 C°'dir (Şahinkaya, 2010). Bu bilgilere göre kentin Akdeniz termik rejim bölgesi

içerisinde bulunduğu söylenebilmektedir. Kent içerisinde ortalama yıllık rüzgâr hızı, yaklaşık olarak 3,5 m/sn görülmektedir. Kentin en yağışlı olduğu mevsim kış mevsimi ve en yağış aldığı ay Aralık ayıdır. Yağışın en az görüldüğü mevsim ise yaz aylarıdır. Toprakta bulunan su yetersizliği Mayıs - Eylül ayları arasında yörede tarım faaliyetlerini olumsuz etkilemektedir. Kasım ayından Nisan ayına kadar olan dönemde ise buharlaşma az olması ve yağış miktarının yeterli olması sayesinde toprakta yeterli su bulunmaktadır.

4.1.2 Bitki örtüsü

Seferihisar'da bitki toplulukları iki ana formasyonda görülmektedir. Bunlar; orman ve maki topluluğudur. Bölgedeki maki olarak görülen baskın türler arasında, delice, menengiç, zakkum, katırtırnağı ve yer yer fundaların oluşturduğu görülmektedir. Ayrıca küçük topluluklar olarak kızılçam ormanları ile kalın gövdeli, yüksek yapılı, tek ağaç şeklinde meşe ağaçları bulunmaktadır. Doğal bitki örtüsü üzerinde zeytin ve narenciye ağaçları dikkat çekmektedir.

4.1.3 Ekonomik yapısı

Seferihisar'ın ekonomik faaliyetlerinin temeli tarım ve onunlar birlikte narenciye, zeytincilik, enginar yetiştiriciliği, süs bitkileri, seracılık ve hayvancılık gibigibi alanlar oluşturmaktadır. 19. Yüzyıl sonlarında bağcılık ve zeytincilik yanı sıra tahıl tarımının da önemli bir yerde bulunduğu bölge içerisinde bulunan birçok un değirmeninin varlığı ile kanıtlanmaktadır. Öte yandan balıkçılık devam ederken kentin Yavaş Şehir akımına dahil olması ile birlikte; turizm odaklı ekonomik gelişimler önemli ekonomik faaliyetlerinden birisi haline gelmiştir.

Şekil 4.1: Sığacık limanı (Şahinkaya, 2010)

Kent içerisinde sanayi ve ticaret gibi çeşitli alanlarda faaliyet gören işletme, atölye, fabrika ve imalathaneler bulunmaktadır. Kent merkezi içerisinde; tanzim et satış mağazası ve otobüs işletmesi olmak üzere 2 adet belediye iktisadi kuruluşu, 9 adet mandıra, 8 adet zeytinyağı tesisi, 11 adet un tesisi, 11 adet yaş meyve ve sebze paketleme tesisi, 2 adet beşer tonluk süt toplama tesisi, 50 adet marangoz atölyesi, 10 adet soğuk demir atölyesi, 6 adet alüminyum ve 4 adet plastik imalathanesi bulunmaktadır. Narenciye paketleme tesisleri içerisinde işlenen ürünler ihraç edilmekte, kentte bulunan diğer atölye ve imalathaneler ise ilçe ihtiyaçlarının karşılanmasında kullanılmaktadır (Şahinkaya, 2010).

4.1.4 Kültürel zenginlikler

Cami ve mescitler

- Güdük Minare Cami (Seferihisar İlçe Merk.)
- Hıdırlık Cami (Seferihisar İlçe Merk.)

- Turabiye Cami (Seferihisar İlçe Merk.)
- Ulu Cami (Seferihisar İlçe Merk.)
- Kasım Çelebi Cami (Düzce Köyü)
- Sıgacık Cami ve Sıgacık Mescidi

Hamamlar ve medreseler

- Hamam (Seferihisar İlçe Merk.)
- Sıgacık Hamamı
- Düzce Köyü Hamamı
- Ulamis Köyü Hamamı
- Kasım Çelebi Medresesi (Düzce Köyü)

Çeşme, anıt, su kemeri ve ılıcalar

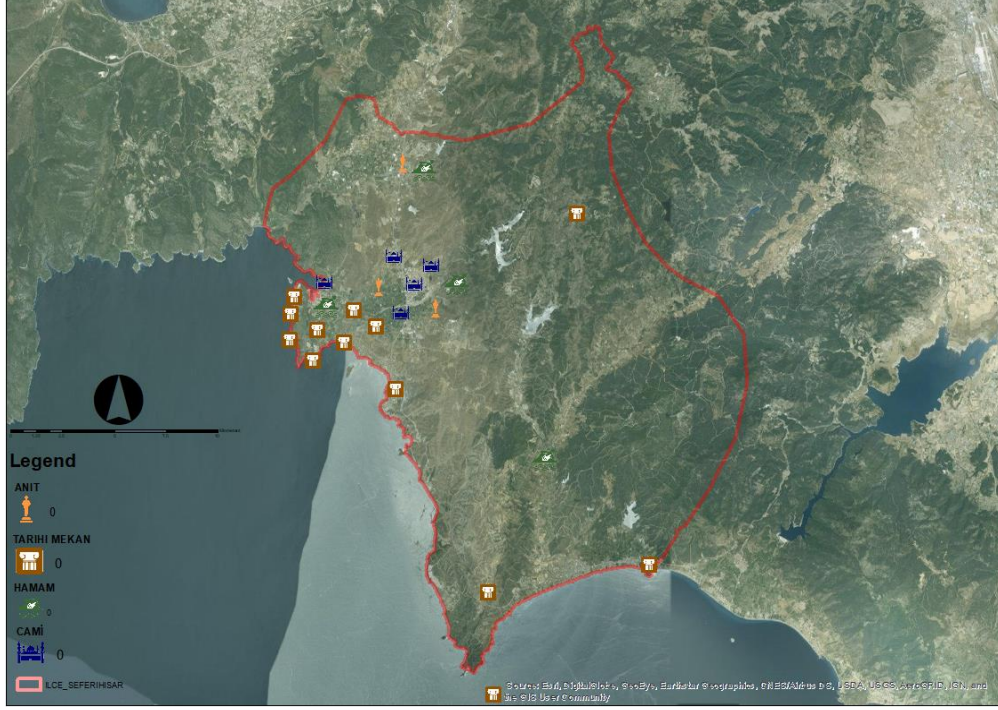
- Şehitler Çesmesi (Seferihisar İlçe Merk.)
- Ulamis Köyü Şehitlik Anıtı
- Su Kemerı (Beyler Köyü)
- Cumalı ılıcaları (Kavakdere Köyü)

Tümülüsler

- Güneşlikent Tümülüsü (Tepecik Mah.Gemisuyu Mevki, Seferihisar İlçe Merk.)
- Tümülüs- A (Hıdırlık Mah.Sazlıgöl Mevki, Seferihisar İlçe Merk.)
- Tümülüs-B (Hıdırlık Mah.Sazlıgöl Mevki, Seferihisar ilçe Merk)

Antik kent ve sit bölgeleri

- Teos Antik Kenti
- Lebedos Antik Kenti
- Karaköse Harabeleri
- Myonnesos Adası (Şahinkaya, 2010).

Şekil 4.2: Seferihisar kültürel ve tarihi mekanlar haritası

4.2 Seferihisar’ın Yavaş Şehir Adaylık Süreci ve Kabul Edilişi

Seferihisar’ın 2009 yılının yaz aylarında Yavaş Şehir çalışmalarına Belediye Başkanı Tunç Soyer tarafından başlatılmış ve adaylığa başvurmuştur. Adaylık sürecinde hazırlanmış olan sunum dosyaları ve kararlılıkları ile 29 Kasım 2009’da resmi olarak Cittaslow Birliğine üye olarak kabul edilmiş ve Türkiye’nin Cittaslow Başkenti olmaya hak kazanmıştır.

Adaylık süreci öncesinde halkı bilinçlendirmek amacıyla çeşitli toplantılar düzenlenmeye başlanmıştır, halkın toplantıya katılımı çok az sayıda gerçekleşmiştir. Bunun üzerine bölge halkına ulaşılabilmek adına her gün bir köy kahvesine gidilmiş ve sunumlar yapılarak halka proje tanıtılmaya çalışılmıştır. Diğer yandan çocuklar için ise ayrıca okullarda sunumlar hazırlanmış ve çocukların da bu akıma dahil edilmesi amaçlanmıştır.

Seferihisar'ın üyeliğinin kabul edilmesi üzerine Türkiye'den başta Akyaka (Muğla) ve Yenipazar (Kayseri) olmak üzere yaklaşık 40 adet yerleşim Yavaş Şehir üyeliğine başvurmuştur. Aday olan diğer kentlerin üyelik sürecinde Yavaş Şehrin Türkiye Başkenti olarak kabul edilen Seferihisar'ın onayından geçmesi gerekmektedir.

Seferihisar adaylık sürecinde, çevre, altyapı, kent estetiği, misafirperverlik ve yavaş yemek gibi başlıklar altında 52 maddeden oluşan kriterler dahilinde değerlendirilmiş ve kent yüzde 73 düzeyinde bir başarı elde ederek Cittaslow'un logosu olan Salyangoz logosunu almaya hak kazanmıştır.

4.3 Yavaş Şehir Kriterleri Bağlamında Yapılan Çalışmalar

4.3.1 Çevre çalışmaları

Seferihisar'da çevre çalışmaları dahilinde çeşitli alternatif enerji kaynaklarını kullanımını arttıran çalışmalar yapılmıştır. Bunlardan bazıları;

- Alternatif Enerji Kaynaklı Tramvay Projesi; Seferihisar Merkez – Sığacık mahallesi arasında olması düşünülen projede 25-30 kişilik raylı sistemli bir alternatif ulaşım aracı düşünülmektedir.
- Güneş Enerjili Bisiklet Projesi; otomobillerin yerine güneş enerjili bisiklet kullanımını yaygınlaştırmak adına yapılmış olan 3 tekerlekli, maksimum 25km/sa hızla gidecek olan bir ulaşım aracı projesidir.

Şekil 4.3: Güneş enerjili bisiklet (Turbike, 2010)

Şehirde bulunan reklam panolarının ve dükkan vitrinlerinin yaratmış olduğu görüntü kirliliğinden kurtulmak adına, Seferihisar belediyesi tarafından belirlenen standartlara uygun tarzda ve boyutlarda panolar kullanılmaya başlanmıştır. Bina cephelerinde bulunan çanak antenlerin yarattığı kirliliği kaldırmak için binalarda merkezi sisteme geçilmesi önerilmiştir.

Bölgede GDO'lu ürün üretiminin yasaklanması üzerine, konu ile ilgili detaylı bilgi edinmek için GDO'ya Hayır Platformu'na katılmıştır. Bu konuya dahil olunması ile GDO'lu tohumların kullanılmaması adına atılabilecek adımlar için yasal yollar araştırılmıştır. Seferihisar ve Urla organik pilot tarım bölgesi olarak seçilmiştir. Bu proje kapsamında 25 adet çiftçiye “Eurogap” sertifikası verilmiştir. Bu sertifika ile ürünlerin Eurogap standartlarında üretilmesi gerekmektedir. Üretim aşamaları kayıt altına alınarak, tarladan çıkan ürünün analiz edilmesi ve kimyasal kalıntı olmadığına ilişkin raporlandırılması gereklidir. Böylece bu standartları koruyabilen çiftçilerin Avrupa'ya mahsul ihracı kolaylaşmaktadır.

4.3.2 Altyapı çalışmaları

Doğal ürünlere yönelik ticaret alanlarının geliştirilmesi amacıyla, eski Seferihisar belediye binası Köy Pazarı olarak dönüştürülerek köylülerin ücret almadan tezgah açıp ürünlerini satabileceği bir alana çevrilmiştir. Ayrıca haftanın her Salı günü Köy Pazarı önüne açık pazar kurulmaktadır, burada küçük üreticiye teşvik etmek adına geniş çaplı üretici girişine ve halden mal sokumuna izin verilmemektedir. Böylece, üreticiden direk halka satış politikasının sağlanabildiği bir ortam yaratılmıştır.

Şekil 4.4: Eski Belediye binası olan Köy Pazarı binası (Özlem, 2010)

Tarihi mekanların korunmasını desteklemek adına, Sığacık Kalesi Surları çevresinde, Teos Antik Kenti'nde ve tarihi medrese ve hamamlar gibi mekanlarda rölöve ve restorasyon çalışmaları başlatılmıştır. Sığacık Kalesi çevresinde yapılmış olan restorasyon projesi, bölge dokusu korunarak alan içerisinde bulunan 220 adet evin mimari dokuya uygun bir şekilde yenilenmesi ile turizme açılmış olan örnek bir proje olmuştur.

Şekil 4.5: Belediye tarafından yapılan yenileme çalışmaları (İzmir Belediyesi, 2014)

Şehir genelinde bulunan mimari dağınıklığın ve plansızlığın önüne geçmek için yeni yapılacak olan binalarda hazırlanmış olan mimari standartların uygulanması hedeflenmiştir. Şehir mimari dokusunun tekrar kazandırılmasına yönelik Seferihisar'dan ve İzmir'den çalışmalar yürüten ressam ve mimarlardan oluşan bir grup görevlendirilmiştir ve ilk olarak Atatürk Caddesi'nin yenilenmesi için taslak çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Proje kapsamında dükkan reklam panoları ve balkonlarda bulunan çanak antenlerin yarattığı görüntü kirliliği ile ilgili çalışmalar

yapılmıştır, ilk olarak cadde üzerinde bulunan 3 adet binanın pencere kenarlarına söve uygulaması yapılmıştır. Binaların zemin katlarında taş kaplama, genel boya seçimi olarak beyaz renk seçilerek, sövelerde düşünülen turuncu renk ise bölgede yetişen Satsuma mandalinasının renginden esinlenilmiştir. Balkon ve pencerelerde sarkıt saksıların ve sardunya çiçeklerinin yetiştirilmesi önerilmiştir. Cadde üzerinde sosyal alan yaratılması için çevreyle uyumlu kent mobilyaları tasarlanmıştır. İlk olarak Atatürk Caddesi'nde başlayan çalışmalara şehrin genelinde tüm sokaklarda bir uyum yakalanana kadar devam edilmesi düşünülmektedir.

Şekil 4.6: Atatürk Caddesi'nden bir yapı ve onun için yapılmış eskiz çalışması
(Doğutürk, 2010)

Şekil 4.7: Eski Belediye Pasajı yenileme öncesi (Doğutürk, 2010)

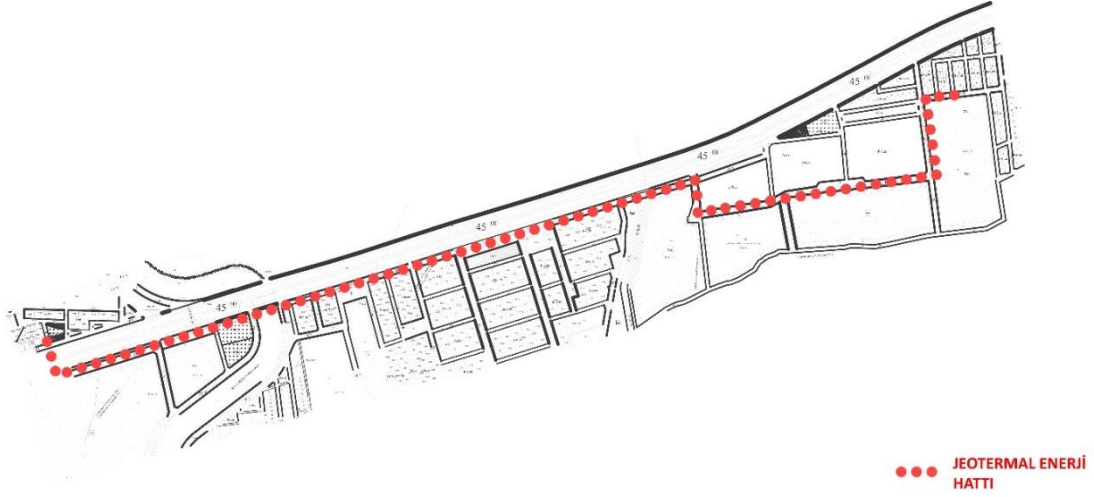
Şekil 4.8: Eski Belediye Pasajı yenileme sonrası (Doğutürk, 2010)

4.3.3 Kentsel yaşam kalitesi çalışmaları

Kentsel yaşam kalitesi kapsamında mevcutta bulunan binalar için, ilk olarak kentin renk planlaması çalışmaları yapılarak şehir genelinde seçilen standartların korunması hedeflenmiştir. Bu hedefler doğrultusunda yeni yapılacak olan bina tasarımları için Seferihisar ilçesinde faaliyet göstermekte olan mimarlık ofislerinin, inşaat mühendislik firmalarının ve müteahhitlerin çevreye duyarlı yapılar inşa etmesini teşvik etmek amacıyla çeşitli bilinçlendirme programları hazırlanmıştır.

Cittaslow ağına katılımıyla kentin marka değerinin artması Seferihisar’da hızlı yapılaşmalar meydana getirmiştir. Bu yapılaşmalar karşısında çarpık kentleşmenin önüne geçilmek için Belediye içerisinde Belediye İmar Müdürü, mimar ve heykeltıraşlardan oluşan “Estetik Kurul” kurulmuştur. Kurulda alınan kararlara göre, Kent içerisinde yapılacak binaların rengi beyaz veya bej tonlarında olacak. Cephe kaplamalarında Poli Vinil Klorür (PVC) esaslı malzeme kullanılmayacak. Çatılarda kiremit çatı uygulaması yapılacak. Balkon korkulukları ferforje veya ahşap olacak. Klima üniteleri bina estetiğini bozmayacak şekilde önerilen yerlerde konulabilecek ve uydu sistemleri görüntü kirliliği yaratmaması için çatılarda gizlenecek (Seferihisar Belediyesi, 2015b).

Seferihisar’ın Cittaslow ağına katılımı ile Doğanbey ve Payamlı bölgesinde bulunan jeotermal kaynaklarının kullanımı düşüncesinin ortaya çıkmasına rağmen bu kaynaklardan yararlanılması çeşitli bürokratik sorunlar nedeni ile ancak 2016 yılı sonlarında sağlanabilmiştir. Bu tarihten itibaren gerekli olan izinler verilerek Doğanbey bölgesinde bulunmakta olan jeotermal kaynağın dağıtım projesi yürütülmeye başlanmıştır. Bölgeden 150 derecelik su çıkarılabilmektedir. İzmir Büyükşehir Belediyesi’nin vermiş olduğu izin dahilinde bölümlere ayrılarak ilerlemekte olan projen yalnızca turizm odaklı kullanıma hizmete açılmıştır.

Şekil 4.9: Doğanbey jeotermal hattı projesi (Seferihisar Belediyesi, 2017d)

Çevreye ve manzaraya uygun atık kutularının tedarik edilmesi ve çöplerin toplanmasında belirlenmiş olan zaman çizelgelerine göre kaldırılması sağlanmıştır. Belirtilmiş olan zaman çizelgelerine göre çöp arabalarının işleyişinin takip edilebilmesi için araçlara Araç Takip Sistemi yerleştirilmiştir. Araçlara yerleştirilmiş olan küresel konumlandırma sistemleri (GPS) cihazları ile uydu üzerinden araç takibi yapılarak kent atıklarının toplanmasında aksaklıkların yaşanmasına engel olunmuştur.

4.3.4 Yerel ürünlerin ve üretiminin korunması için yapılan çalışmalar

Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi tarafından hazırlanmış olan Seferihisar Kalkınma programı ile kent içerisinde tarım-turizminin artırılması hedeflenmiştir. Bu kalkınma planı dahilinde ilçede yetişen yöreye özgü ürünlerin üretimine teşvik etmek amacı ile enginar entegre tesisi, mandalina entegre tesisi, yöreye özgü olan Satsuma balı üretimini iyileştirmek için arıcılık faaliyetlerinin hızlandırılması ve polen tesisi gibi merkezlerin kurulması kentin iyi tarım projelerinin hayata geçirilebilmesi için gerçekleştirilmiş çalışmalardandır. Üretimlere yapılan desteğin yanı sıra ilçede düzenlenen çeşitli etkinlikler ile ürünlerin pazarlanması da desteklenmektedir. İlki 2009’da düzenlenen şenlik her yıl “Mandalina Festivali” olarak kasım, aralık aylarında düzenlenecek, yöreye özgü bir ürün olan Seferihisar mandalinasının üretim ve tüketimi teşvik edilecektir (Doğutürk, 2010).

Şekil 4.10: Seferihisar Mandalina Festivali (Seferihisar Belediyesi, 2015a)

Seferihisar Belediyesi tarafından başlatılmış olan, üretim fazlası mandalinaların değerlendirilmesi amacıyla ilçe içerisinde Jeotermal Enerji ile kurutulan mandalina üretimi başlatılmıştır. Başlatılan uygulama ile mandalina kurutma tesisi günde 350 tona kadar ürün verebilmektedir. Elde edilen ürünlerin ihracatı için yapılmış olan numunelerin farklı ülkelere gönderilmesi ve ilk siparişlerinin alınması ile kent kalkındırma projesi uluslararası boyuta ulaşmıştır.

Şekil 4.11: Jeotermal enerji ile üretilen mandalina kuruşu (Seferihisar Belediyesi, 2016c)

Esnaflık ve zanaatkarlar tarafından üretilmekte olan el işlerinin ve eşyaların sertifikalandırılarak kalite standartlarının korunması sağlanmıştır. Buna örnek olarak; Seferihisar Beyler köyü sakinleri tarafında üretilmekte olan örme sepetlerin kalite standartlarının artırılması için Türk Standartları Enstitüsü'ne başvurularak kalite yeterlilik belgesi alınmıştır. Bu tür el işlerinin yok olmaması adına Kent Konseyi tarafından çeşitli programlar başlatılmış ve eğitimler verilmiştir.

Yerel halk tarafından üretilen çeşitli meyve, sebze, tahıl ürünlerinin ve el sanatlarının yerel üretimi korumak ve üretilen ürünlerin tüketicilere ulaşmasını sağlamak amacıyla Köy Pazarı ve Sığacık Pazarı kurulmuştur.

Okul bahçelerinde geleneksel yöntemlerle kurulmuş olan organik bahçeler yapılmıştır. Çocuklara kendi sebze ve meyvelerini yetiştirmeleri ve sağlıklı beslenme konusunda bilgilencmeleri için çeşitli eğitimler verilmiştir. Öğrencilerin buralarda yetiştirmiş oldukları ürünler okul yemekhanelerinde kullanılabilmekte veya öğretmenlerinin gözetimi altında öğrenciler tarafından Köy Pazarı'nda satılabilmektedir.

4.3.5 Misafirperverlik çalışmaları

Kenti ziyaret edecek olan misafirlere yönelik olarak bilgilendirici ve yönlendirici projeler hazırlanmıştır. Seferihisar merkezinde kurulacak olan Cittaslow ve Turizm Büroları ile, bu merkezlerde turistlere Seferihisar tarihi hakkında bilgi veren broşürler, Seferihisar haritası, konaklama alanları ve gezilebilecek yerlerin belirtilmiş olduğu dokümanlar sunulması planlanmaktadır. Turistik geziler için kent genelinde yönlendirme eksikliği söz konusudur. Bu konuda uygulanması hedeflenen çalışmalar sonucunda, turistik, tarihi, doğal güzelliklerin görülebileceği yavaş güzergâhlara tabelalar ile yönlendirmeleri yapılacak ve bu yerlerde mekan tarihi hakkında bilgilendirici panolar yerleştirilecektir.

Halkı bilinçlendirme ve konukseverlik kalitesini arttırmak adına, Dokuz Eylül Rotary Kulübü ile Ege Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Gıda Mühendisliği bölümü tarafından "Toplu Beslenme Yapılan Yerlerde Sağlıklı ve Güvenli Gıda Üretimi" eğitimleri verilmiştir. Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Turizm İşletmeciliği Bölümü tarafından "Turist Bilgilendirme ve Nitelikli Misafirperverlik" eğitimleri

düzenlenerek eğitime katılan vatandaşlara sertifikalar verilmiştir. Bu eğitimler içerisinde turistik işletmelerde ücretlerin şeffaflığı ve açık olarak gösterilmesi gibi konulara değinilmiştir.

4.3.6 Farkındalık çalışmaları

Bölgede farkındalık yaratmak adına, Cittaslow olmanın amaçlarının, şartlarının ve Dünya'nın farklı ülkelerindeki Cittaslow'ların halka tanıtımı çalışmaları yürütülmüştür. Katılım sürecinde Seferihisar'ın farklı mahallelerinde 12 “Kahve Toplantısı” düzenlenmiştir.

2009 yılında Seferihisar Belediyesi, ilçe sivil toplum temsilcileri ve yerel halk bir araya gelerek Ağustos ayında ilk Kent Konseyini kurmuşlardır. Konsey kapsamında, çocuk meclisi, engelli meclisi, gençlik ve emekli meclisi ve kadın meclisi kurulmuştur.

Cittaslow ve Slowfood uygulamaları kapsamında, Seferihisar'da bulunan 400 kişi bir araya getirilerek “75 yaş iftar yemeği” düzenlenmiştir. Katılımcılarla yapılan röportajlar ile yöreye özgü gelenek göreneklerin ve yemeklerin analizi yapılarak günümüze taşınması için çeşitli çalışmalar hazırlanmıştır.

Çizelge 4.1: Seferihisar Yavaş Şehir üyeliği değerlendirmesi

1. ÇEVRE POLİTİKALARI		
1	Hava temizliğinin yasa tarafından belirtilen parametrelerde olduğunun belgelenmesi	✓
2	Su temizliğinin yasa tarafından belirtilen parametrelerde olduğunun belgelenmesi	✓
3	Halkın içme suyu tüketiminin ulusal ortalama ile karşılaştırılması	x
4	Kentsel katı atıkların ayrıştırılarak toplanması	✓
5	Endüstriyel ve evsel kompostlamanın desteklenmesi	✓

6	Kentsel ya da toplu kanalizasyon için atık su arıtma tesisinin + bulunması	√
7	Binalarda ve kamu kullanım alanlarında enerji tasarrufu	√
8	Kamunun yenilebilir enerji kaynaklarından enerji üretimi	√
9	Görsel kirliliğin ve trafik gürültüsünün azaltılması	√
10	Kamusal ışık kirliliğinin azaltılması	√
11	Hane düşen elektrik enerjisi tüketimi	x
12	Biyçeşitliliğin korunması	√
ÇEVRE POLİTİKALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ (%) 83.33		

2. ALTYAPI POLİTİKALARI		
1	Kamu binalarına bağlı verimli bisiklet yolları	√
2	Mevcut bisiklet yollarının araç yollarıyla km üzerinden karşılaştırılması	x
3	Metro ve otobüs durakları gibi aktarma merkezlerinde bisiklet park yerleri	√
4	Özel taşıt kullanımına alternatif olarak eko ulaşım planlanması	√
5	Engellilere yönelik mimari engellerin kaldırılması	√
6	Aile hayatı ve hamile kadınlar için girişimler	√
7	Sağlık hizmetlerine onaylanmış ulaşılabilirlik	√
8	Kent merkezlerinde malların sürdürülebilir dağıtımı	x
9	Şehir dışında çalışan şehir sakinlerinin oranı	x
ALTYAPI POLİTİKALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ (%) 66.66		

3. KENTSEL YAŞAM KALİTESİ POLİTİKALARI		
1	Kentin direnci için planlama	✓
2	Kente ait değerlerin iyileştirilmesi, kent merkezlerinin ve kamu binalarının değerlerinin artırılması için programlar	✓
3	Verimli bitkiler ve meyve ağaçları kullanılarak sosyal yeşil alanların iyileştirilmesi ve/veya oluşturulması	✓
4	Kentsel yaşanılabilirliğin artırılması	✓
5	Marjinal alanların tekrar değerlendirilip kullanılması	✓
6	Vatandaşlara ve turistlere yönelik interaktif hizmetlerin geliştirilmesinde bilgi ve iletişim teknolojilerinden faydalanılması	✓
7	Sürdürülebilir mimari için hizmet masası oluşturulması	✓
8	Kentin internet ağına sahip olması	✓
9	Kirleticilerin izlenmesi ve azaltılması	✓
10	Tele çalışmanın geliştirilmesi	x
11	Kişisel sürdürülebilir kentsel planlanmanın teşviki	✓
12	Sosyal altyapıyı desteklemek	✓
13	Kamusal sürdürülebilir kentsel planlamanın teşviki	✓
14	Kent içindeki kullanışlı yeşil alanların verimli bitkiler ile değerlendirilmesi	✓
15	Yerel ürünlerin ticarileşmesi için alanların yaratılması	✓
16	Yerel ürünlerin ticarileşmesi için alanların yaratılması	✓

17	Yeşil alanlarda kullanılan beton miktarı	x
KENTSEL YAŞ. KAL. POLİTİKALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ (%) 88.23		

4. TARIMSAL, TURİSTİK, ESNAF VE SANATKARLAR DERNEĞİ POLİTİKALARI		
1	Agroekolojinin geliştirilmesi	√
2	El yapımı ve etiketli veya markalı esnaf/sanatkâr ürünlerinin korunması	√
3	Geleneksel iş tekniklerinin ve zanaatların değerinin artırılması	√
4	Kırsal bölgede yaşayanların hizmetlere erişimini arttırarak kırsal bölgelerin değerini arttırmak	√
5	Kamuya ait restoranlarda (okul kantinleri, aş evleri vb) yerel, mümkünse organik ürünlerin kullanılması	√
6	Kişisel kullanımda ve yemek sektöründe tat eğitimlerinin verilmesi ve mümkünse organik yerel ürünlerin kullanılmasının teşvik edilmesi	√
7	Yerel ve geleneksel kültürel etkinliklerin korunması ve değerlerinin artırılması	√
8	Otel kapasitelerin artırılması	√
9	Tarımda GDO kullanımının yasaklanması	√
10	Önceden tarım için kullanılmış alanların kullanımı hakkındaki imar planları için yeni fikirlerin varlığı	x
ALTYAPI POLİTİKALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ (%) 66.66TAR.TUR. ESN. Ve SAN. POLİTİKALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ (%) 90.00		

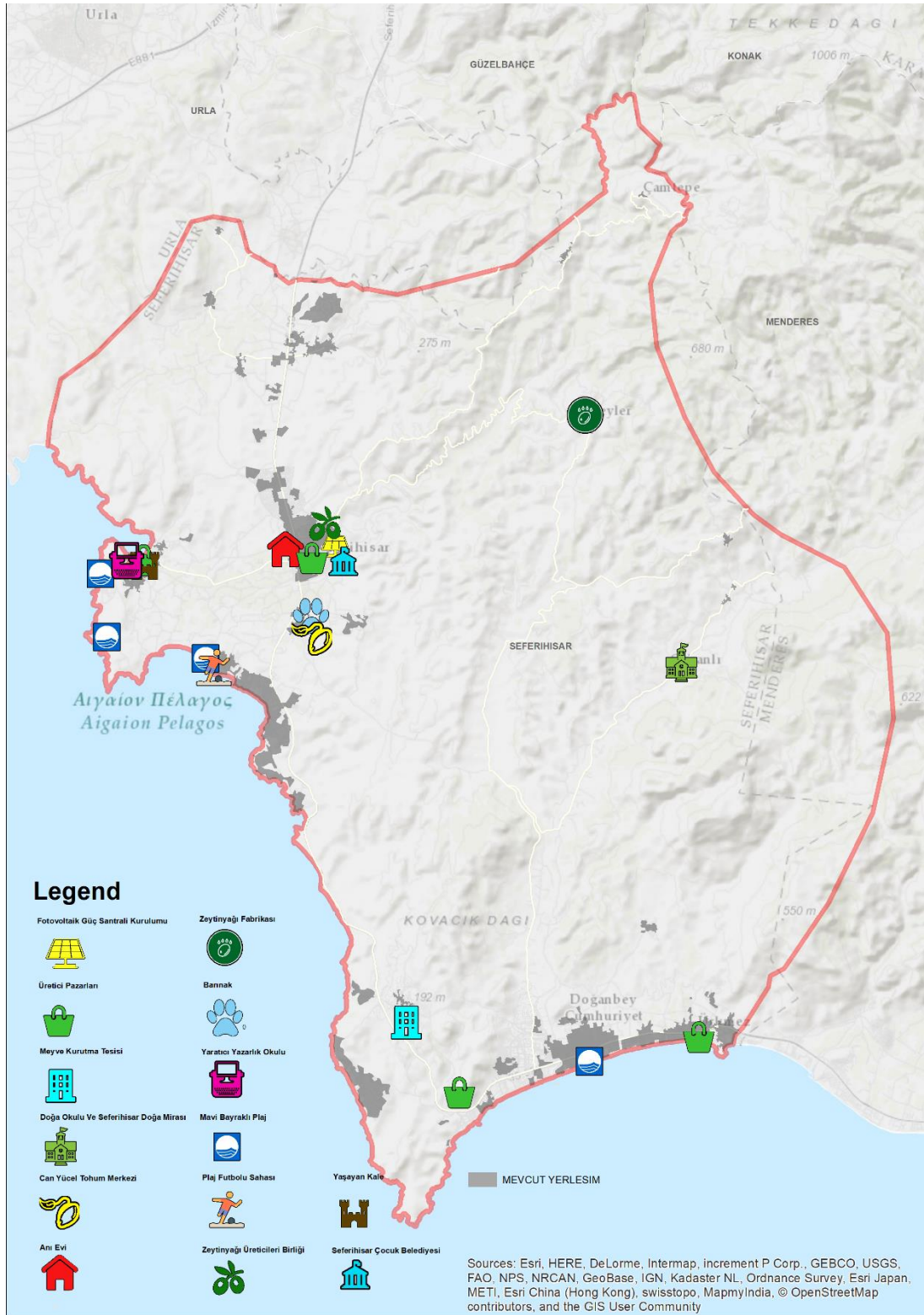
1. MİSAFİRPERVERLİK, FARKINDALIK VE EĞİTİM İÇİN PLANLAR		
1	İyi karşılama	√
2	Esnafın ve operatörlerin farkındalıklarını arttırmak	√
3	Yavaş güzergahların mevcut olması	√
4	Önemli yönetsel kararlara tabandan tavana katılım sürecini sağlayacak aktif tekniklerin benimsenmesi	√
5	Eğitimciler, yöneticiler ve çalışanların Cittaslow temaları hakkında sürekli eğitim görmesi	√
6	Sağlık eğitimleri	x
7	Yöre halkına Cittaslow'un anlamı hakkında sistematik ve kalıcı eğitim vermek	√
8	Cittaslow üzerine yerel yönetim ile çalışan derneklerin aktif var	√
9	Cittaslow kampanyalarının desteklenmesi	√
10	Cittaslow logosunun internet sayfasında ve antetli kağıt üzerinde kullanımı	√
MİS. FAR. ve EĞT. POLİTİKALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ (%) 90.00		

1. ORTAKLIKLAR		
1	Slowfood aktiviteleri ve kampanyaları için destek	√
2	Doğal ve geleneksel yiyecekleri Slowfood veya diğer kurumlar ile desteklemek	√

3	Eşleştirme projelerini desteklemek ve geliştirmekte olan ülkelerin Cittaslow ve Slowfood felsefelerinin yayılmasını da sağlayacak şekilde gelişmeleri için işbirliği yapmak	v
ORTAKLIKLAR POLİTİKALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ (%) 100.0		
GENEL DEĞERLENDİRME (%) 81.69		

Seferihisar yavaş şehir kriterleri bağlamında değerlendirmesi yapıldığında; Çevre politikalarında %83.33, tarımsal, turistik, esnaf ve sanatkarlara dair politikalarında % 90, misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için yapılan planlar üzerinden değerlendirildiğinde, % 90, sosyal uyum politikalarında, %70 ve ortaklıklarla ilgili politikalarında ise %100 oranında belirtilen şartları karşıladığı görülmektedir (Aydoğan, 2015).

4.3.7 Seferihisar'da yürütölmekte olan genel çalışmalar

Şekil 4.12: Seferihisar yavaş şehir kapsamında yapılmış olan projeler haritası

Çizelge 4.2: Yavaş şehir kapsamında başlatılmış olan çalışmalar

Üretici Pazarları	2009 yılından itibaren başlatılmış olan üretici pazarları ile üreticiler ürünlerini aracısız olarak satabilme olanakları sağlanmıştır. Açılışında 45 tezgâh ile başlayan pazarlarda 2017 yılına gelindiğinde 350 tezgâh ve üzerinde bölge üreticisinin kendi ürettiği ürünleri görmekteyiz. Bu pazarlar sayesinde özellikle Seferihisarlı kadınların ev ekonomilerine katkı sağlamasının ve kendi yaratıcılıklarını ortaya koyarak ürettikleri ürünleri yerli ve yabancı ziyaretçilere sunulmasının olanağı sağlanmıştır.
Anıt zeytin ağaçları projesi	Bölge içerisinde bulunan asırlık zeytin ağaçlarını koruma altına alarak, bu ağaçlardan toplanmış olan zeytinlerin bölge fabrikalarında sıkılmasıyla ortaya çıkan yağın değerini gerçekleştirilmiş olan müzayede ile ortaya çıkarmışlardır.
Doğanbey Jeotermal Sera İşletmesi ve Meyve Kurutma Tesisi	Bölgenin önemli bir meyvesi olan mandalınanın yalnızca mevsiminde tadarak değil yılın 12 ayı sofralarda yer almasının hedeflenmesiyle başlatılmış olan projedir.
Mandalina ve Zeytinyağı Üreticiliği Birliği Kurulumu	Bölge içerisindeki tüm üreticilerin bir çatı altında toplanması ve yerel üreticiyi koruma amacıyla kurulmuş olan birliktir.
Can Yücel Tohum Merkezi	Kaybolmaya yüz tutmuş olan tohumların tekrardan gün yüzüne çıkarılması sağlanmıştır. Bölgedeki birçok köyden toplanan tohumların tohum merkezinde tutulması ve çeşitlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu süreç içerisinde tohum takas şenlikleri düzenlenerek halkın ve ziyaretçilerin yerel tohumlara erişimi sağlanmıştır.
Hıdırlık Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Ve Seferihisar'ın Geleneksel Mutfağı	Yöre kadınlarının bir birlik altında toplanmasını ve projeler geliştirmesini desteklemek amacıyla kurulmuş olan birliktir.
Yaşayan Kale	Sığacık kale içinde bulunan ve yaşamını yüzyıllardır sürdüren yaklaşık 300 adet konutun gelecek nesillere ulaştırılmasını sağlamak amacıyla 2013 yılında başlatılmış olan restorasyon projesidir. Yapılan yenileme

	<p>çalışması ile tarihi doku korunmuş ve görsel güzellik tekrardan yenilenmiştir. Her Pazar günü düzenlenmekte olan üretici Pazar ile de ziyaretçilerin önemli bir rotası haline gelmiştir.</p>
Doğa Okulu Ve Seferihisar Doğa Mirası (Orhanlı Mahallesi)	<p>Günümüzde gittikçe uzaklaştığımız geçmiş kültürlerimizi yaşatmak için Doğa Derneği ile birlikte kerpiç'in nasıl hazırlandığını, zeytinyağından nasıl sabun üretilbildiği gibi geçmişten günümüze kadar ulaşan fakat kaybolmaya yüz tutmuş kültürel değerleri tekrar canlandırmak amacıyla kurulmuş olan okuldur.</p>
Seferihisar Anı Evi	<p>Yapılan araştırmalar sonucu Seferihisar'ın ne kadar eski ve kalabalık olduğunun öğrenilmesi üzerine merkezde kiralanmış olan bir konağın içerisinde Seferihisarlı vatandaşların da değerli eşyalarını bağışlayabildiği bir Kent Belleği ve Anı evi kurulmuştur.</p>
Mandalina festivali	<p>Seferihisar'ın geçmişten günümüze kadar korunarak ulaşabilmiş olan Mandalina meyvesi adına düzenlenmiş olan festivaldir. En son 20 Kasım tarihinde 17.si düzenlenmiş olan etkinlikte hem mandalina tanıtılmakta, hem de ilçe ile ziyaretçiler bir araya gelme fırsatı bulunmaktadır.</p>
Seferihisarlılar Buluşması	<p>Seferihisar'da yapılan araştırmalar sonucu kent halkının kökeninde birçok farklı kültürün barındığı öğrenilmiştir. Bu kültürlerin bir araya gelmesini sağlamak adına buluşmalar gerçekleştirilerek haftanın yedi günü farklı kökene sahip olan bireyler kendi kültürlerini ve tarihini anlatacağı bir ortam yaratılmıştır.</p>
Çocuk Belediyesi	<p>Seferihisarlı çocukların erken yaşta hayatı öğrenmelerini ve eğitim hayatlarının sadece okulda olmadığını öğretmeyi hedefleyen bir ortam yaratılması amaçlanarak 2013 yılında Seferihisar Çocuk Belediyesi kurulmuştur. Bu kuruluş dahilinde çocuklar yeteneklerine göre eğitimler alabilmekte, okumak için vakit bulabilmekte ve yönetebileceği bir ortam yaratma imkanı bulabilmektedir.</p>

Seferihisar Belediyesi Kapalı Pazar Yerinde Fotovoltaik Güç Santrali Kurulumu	Seferihisar'da bulunan kapalı Pazar yeri çatısında kurulmuş olan fotovoltaik güç santrali sayesinde Belediye binasının ısıtmasını, soğutmasını ve elektriğini karşılayan bir sistem oluşturulmuştur. Artan elektrik üretimini ise dışarıya satabilmektedir.
Türkiye Ve İtalya Ortaklığında Sürdürülebilir Balıkçılık Projesi	Avrupa Birliği tarafından finanse edilerek hayata geçirilmiş olan, Seferihisar'daki küçük ölçekli balıkçılık standartlarının geliştirilmesi için İtalya'daki ortaklar ile bilgi alışverişi sağlanarak, avlanma, saklama ve satış standartlarının AB düzeyine yükseltmeyi amaçlamaktadır. Seferihisar'daki balıkçıların alanda daha verimli ve bilgili olmasını sağlamak amacıyla yürütülmüş bir proje olmuştur.
Plaj Futbolu Sahası	Seferihisar'ın Akarca mevkiinde kurulmuş olan Türkiye'nin en iyi Plaj Futbol Sahası ile hem yerel takımların başarıya ulaşması sağlanmakta, hem de uluslararası ortamlarda kentin tanınması sağlanmaktadır.
Seferikart (Halkkart)	Bir yerel kalkınma projesi olarak ihtiyaç sahiplerinin ihtiyaçlarını giderebilmeleri için başlatılmış olan Seferikart (Halkkart) projesi ihtiyaç sahiplerinin zorunlu ihtiyaçlarının giderilmesi sağlanmıştır.
Okul Tarlaları	Can Yücel Tohum Merkezi'nde üretilmiş olan fideler ile 8 ayrı okula kurulmuş olan tarlalarda öğrencilerin küçük yaşta toprakla buluşmasına imkan sağlanmıştır.
Hoşgeldin Bebek	Bu proje sayesinde ihtiyaç sahibi vatandaşlar Bebek bakımına dair ihtiyaçlarını giderebileceği malzemeleri bulabilmektedirler. İhtiyaç durumuna göre de ayrıca ücret karşılığı beklemeden mama tedarik edilebilmektedir.
Soğuk Hava Depolama Tesisi	Kurulmuş olan tesis ile bölgenin en büyük değerlerinden biri olan Mandalınanın 12 ay boyunca satışa sunulabilmesine ve tüketicilerin yılın her dönemi mandalina tüketebilmelerine olanak sağlanmıştır.

Mavi Bayrak	2011 yılında başlatılmış olan 3 mavi bayraklı plaj ile hem yerel halk hem de dışarıdan gelen ziyaretçilere daha temiz bir deniz sunulması sağlanmıştır. 2016 yılına gelindiğinde ise mavi bayraklı plajların sayısı 13'e yükselmiştir. Günümüzde, Seferihisar'da bulunan 49.5 km'lik sahil şeridinin tamamının mavi bayraklı plajlar haline getirilmesi hedeflenerek çalışmalara devam edilmektedir.
Yaratıcı Yazarlık Okulu	Belediyenin katkısı ile 2015 yılında Yaratıcı Yazarlık Okulu kurulmuş olup, Oxford Üniversitesi ve 19 Mayıs Üniversitesi işbirliği ile çalışmalar yapılmaktadır.
Prof. Dr. İsmet Sungurbey Seferihisar Sokak Hayvanları Yuvası	Kedi ve köpeklerin sağlıklarını koruma altına almak ve gereksinimlerini karşılayabilmek için 20 dönümlük arazi üzerine Sokak Hayvanları Yuvası inşa edilmiştir.
Kent Bilgi Ekranları İle E-Devlet ve Kamu Hizmetlerine Halkın Erişilebilirliğinin ve Katılımcılığının Arttırılması Projesi	Seferihisar'ın 8 ayrı noktasına kent bilgi ekranları kurulmuştur. Bu sayede halkın e-katılımcılığa teşviki sağlanmıştır. Bu merkezlerde Belediyede yapılacak olan işlemlerin ya da e-devlet üzerinden yapılacak olan işlemlerin yapılabilmesine olanak sağlamıştır.
Sığacık Peysaj Tasarım Projesi	Seferihisar'ın sosyal yaşam alanının güzelleşmesi için alan çevresinde 100 üzerinde farklı türde ağaç dikilmiştir. Yağmur nedeniyle oluşabilecek herhangi bir tehlikeye karşı drenaj sistemi yapılmış ve içerisinde Atatürk Heykeli bulunan çocuk oyun alanları sosyal anlamda halkın kullanımına açılmıştır.
İşlenmiş Mandalina Ve Enginar Ürünlerinin Çeşitliliğinin Sağlanarak Ürünlerin İç Ve Dış Pazarda Yer Alması	Enginar yetiştiriciliği ve Mandalina üretiminde çeşitliliği arttırmak ve ürünleri hem yurtiçi hem de yurtdışındaki pazara sunmak için Mandalina Reçeli ve Enginar Konservesi Üretim Hattı hayata geçirilmiştir.

Mandalina Reçeli, Enginar Konservesi Üretim Hattı	
Zeytinyağı Dolum-Paketleme Tesisinin Kurulması Projesi	T.C. Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı “Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı” çerçevesinde “Zeytinyağı Dolum-Paketleme Tesisinin Kurulması Projesi” ortaya çıkarılmıştır. Bu proje ile Seferihisar’da hem istihdam ortamı yaratmak, ürünlerin kalitesini arttırmak hem de yerel ürünlerin korunarak, yerel kalkınmanın güçlenmesi hedeflenmektedir.
Teos Sulak Alanı Ve Kumullarını Destekleme Projesi	Teos antik alan çevresinde bulunan doğal oluşumun, bir doğa parkı haline gelmesi için kapsamlı bir şekilde alan temizliği yapılmış ve yürüyüş yolları yenilenerek halkın ziyaret edebileceği bir ortam sağlanmıştır.
Turizmde Ekolojik Markalaşma	İzmir Kalkınma Ajansı (İZKA) destek programı kapsamında, Seferihisar Kaymakamlığı ile beraber, ekoloji odaklı yerel ekonominin canlandırılması için Sektör Analizi yapılmıştır.
Genç Bank Ve Genç Bank Festivali	Seferihisar Belediyesi ve Toplum Gönüllüleri Vakfı ile birlikte yürütülen çalışmalar sonucu Genç Bank projesi oluşturulmuştur. Bu projeye gençler de gönüllü olarak katılmakta ve ortak eğitimler düzenlenmektedir.
Eurodesk	Seferihisar Belediyesi, Eurodesk’in Türkiye’deki temas noktalarından biri olarak kabul edilmiştir. Gençlik programları, eğitim verilmesi ve Konferans ve Seminerlerin düzenlenmesi konularında destek verilmektedir.
Seferihisar Küçük Sanayi Sitesi Çevre Düzenlemesi Projesi	Seferihisar’da bulunan Küçük Sanayi Sitesi’nin altyapısal ve üstyapısal olarak geliştirmek amacı ile İZKA’ya proje hibe desteği için başvurulmuştur. Proje başvuru süreci devam etmektedir.

Pekmez Üretim Tesisi	“Seferihisar Yerel Üzümü Pekmez Üretimi ile Katma Değerinin Arttırılması Satış Pazarlama Olanaklarının Geliştirilmesi” projesi ile bölgede günde 3 ton üretim kapasiteli tesis kurulmuştur. Proje kapsamında bina tadilatı, pekmez üretim hattı kurulumu ve markalaşma sürecinde kullanılmak üzere “asmadan” markası tasarımı ve teşcii çalışmaları gerçekleştirilmiştir.
Zeytinyağı Fabrikası	Seferihisar Belediyesi Cittaslow kapsamında, yerel ürünlerin ekonomiye kazandırılmasını, markalaştırılmasını ve istihdam yaratılmasını hedeflemektedir. Bu hedef doğrultusunda, Beyler Mahallesi’nde var olan zeytinyağı kontinü sisteminin teknolojisi yenilenecek, tesisin sıkıldığı zeytinyağının işlenmesi sağlanmıştır. Aynı zamanda marka değeri yaratılarak zeytinyağı iç ve dış pazara sunulmaktadır.

5. CBS VE SEFERİHİSAR ÖZELİNDE YAVAŞ ŞEHİR KRİTERLERİNİN CBS İLE DEĞERLENDİRİLMESİ

Günümüzde, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde nüfusun büyük çoğunluğu şehirlerde yaşamaktadır ve gündün güne kırsal alanlardan kentlere göçler hızla devam etmektedir. Bu durumun sonucu olarak, kentlerin yaşanabilirlik seviyelerini koruyabilmeleri için güçlü bir şekilde arazi kullanımı yönetim sistemlerini oluşturması gerekmektedir. Artan nüfusların doğal alanları hızlı bir biçimde yok etmesi kentlerin sürdürülebilirlik planlamalarını tehlikeye sokmaktadır.

CBS, dünya gündeminde, sürdürülebilir kent yönetimi konusunda; altyapıdan üstyapıya, planlamadan sağlığa, güvenlikten ulaşım, eğitimden turizme kısaca kentlerin yönetiminde sürdürülebilir planlamanın ihtiyaç duyulduğu her alanda yukarıda sayılan faydaları sağlayan bir sistem konumuna oturmuş bulunmaktadır.

Çevreye verilen tahribatların boyutunun algılanmaya başlanmasından itibaren kentler, sürdürülebilir çözümler üretmeyi, bugün ve gelecekteki yaşam standartlarının yükseltilmesi gerektiği düşüncesi ile değişime gitmeyi hedeflemiştir. Sürdürülebilir kalkınma anlayışının temeli içerisinde dahil edilebilecek kavramlar arasında; biyolojik çeşitlilik kaybının ve çölleşmenin önlenmesi, iklim değişikliği ile mücadele edilmesi ve uyum sağlanması, doğal kaynakların sürdürülebilir kullanılması, gelir dağılımını düzelterek ve istihdam yaratarak yoksullukla mücadele edilmesi, eğitim ve sağlık hizmetlerinin kalitesinin yükseltilmesi ve bunlara erişimin artırılması, temiz suya, güvenli enerji kaynaklarına ve gıdaya erişimin artırılması gibi konular sayılabilir (Kalkınma Bakanlığı, 2012). Yavaş Şehir kriterlerinin sağlamlasını gerekli kılan yavaş şehir anlayışı ile yukarıda belirtilen kentsel sürdürülebilir kalkınma amaçları birlikte göz önüne alındığında, yavaş şehir anlayışının küçük kentlerin kalkınmasına yardımcı olma ve buralardaki kalkınmanın sürdürülebilirliğinin korunması ve sağlanmasına ciddi katkılar sağladığı da görülmektedir. Yavaş şehirlerin gerek sürdürülebilirliğinin sağlanması ve gerekse de bu kentlere ait değerlerin yok olmasının engellenmesi etkin bir yönetim destek sistemini gerektirir. CBS'nin bu tür kentlerde yönetim sistemine

entegre edilmesi; CBS ortamında yapılacak olan mevcut durum analizlerinin değerlendirilmesi, gelecekte yapılacak planlamaların daha doğru bir biçimde uygulanması olanağını sağlayacağı gibi, buralardaki kalkınmanın sürdürülebilir kılınmasında da en başat rolü oynayacaktır.

5.1 Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS)

CBS, bilgi teknolojilerine dayalı olarak ilgilenilen konuyla alakalı verilerin toplanma, işleme, sunuma hazırlama ve son kullanıcının gereksinimlerini karşılayacak şekilde sunumunu gerçekleştirme aracı olarak kullanılan ve konum bilgilerinden etkin bir şekilde faydalanılmasına olanak sağlayan bir sistemdir. Diğer bir şekilde ifade edilecek olursa, ilgilenilen konudaki tüm verilerin toplanmasından depolanmasına, sorgulanıp analiz edilmelerine, bilgi üretilip kullanıma sunulmaları ile yönetilmelerine kadar sayılabilecek bütün işlemlerin coğrafi veri tabanı üzerinde ve bu taban esas alınarak yapılmalarına olanak sağlayan bir sistem karşımıza çıkmaktadır.

CBS birçok farklı bilim dalının ilgi alanına girebilmektedir. Farklı görüşler sonucunda ortaya çıkmış olan tanımlamalardan bazıları;

“Genel bilgileri harita görüntülemesine izin veren bir çeşit İdari Bilgi Sistemi (Devine ve Field, 1986).” “Profesyoneller için coğrafi verilerin depolanması, elde edilmesi, işlenmesi ve görüntülenmesi için üstün kapasiteli otomatikleştirilmiş işlevler kümesi (Ozemoy ve diğ., 1981).” şeklinde ifade edilmektedir (Yiğiter, 1998).

Bütün bunlar bir tarafa, CBS'nin genel tanımı olarak karşılaşılan, “CBS, bir amaç doğrultusunda verilerin bilgisayar ortamına aktarılarak düzenlenmesi ile karar verme, planlama ve araştırma konularında doğru bilgiye ulaşımı hızlandıran ve zaman, para, personel gibi ihtiyaçlarda tasarruf sağlayan modüller bütünü bir yazılımdır” şeklinde ki çok yetersiz tanımlamalarla da karşılaşılabilmektedir. Bir sonraki kısımda da açıklandığı gibi, bir CBS uygulayıcılarına, çok daha kapsamlı bir sistem sunar.

Elbette son tanımda da denildiği gibi, CBS'nin faydalarını sınırlandırmak nerede ise imkansızdır. Bu faydaları aşağıdaki şekilde özetleyebiliriz;

- Bilgi akışını hızlandırır.
- Daha verimli üretim ve envanter yönetimi sağlar.
- İş verimliliğini artırır.

- Etkili ve doğru analizler (acil durum müdahale, kritik bilgi analizleri vb.) sağlar.
- Veri güncelleme kolaylığı sağlar.
- İş gücünü artırır ve zaman kaybını önler.
- Zamansal ve mali yönden avantajlı bir duruma getirir (Şahap, 2015).

CBS Bileşenleri : CBS bir sistem olarak karşımıza çıktığı için, bu sistemin bileşenlerini ise, yazılım, donanım, yöntem, insan ve veri bileşenleri oluşturur. Sistemin kapsamını anlayabilmek için bu bileşenleri nelerin oluşturduğunun farkında olmak önemlidir.

Yazılım : Yazılımlar; coğrafi verinin depolanmasında ve analiz edilmesinde aracı olarak kullanılan ticari ve açık kaynak kodlu yazılımlar olarak iki ana başlıkta incelenebilmektedir. Ticari yazılımlar, sadece bir şirket ya da organizasyon tarafından geliştirilmiş, kaynak kodları kapalı olan ancak eklentilerin kullanımına açık olan, genellikle ücrete tabi olan programlardır. Açık kaynak kodlu yazılımlar ise, belirli bir ücrete tabidir ve genellikle gönüllü gruplar tarafından geliştirilmişlerdir.

Donanım : Donanımlar; günümüzde CBS, bilgisayarlar, mobil cihazlar, ağ yapıları gibi pek çok farklı donanımda kullanılabilirlerdir.

Yöntem : Yöntemler; veri yönetimi, kalite yönetimi, zaman yönetimi, risk yönetimi, mali kaynakların yönetimi, insan kaynaklarının yönetimi ve standartlar olmak üzere sistemin başarılı biçimde çalışmasına olanak sağlayan matematiksel yapılardır.

İnsan : İnsan; yazılım, donanım ve veriler kaliteli olsa dahi CBS'nin etkin bir araç olmasında en önemli faktörlerden biri yetkin ve deneyimli kullanıcıdır. CBS'nin doğru biçimde kullanımını ancak, CBS temel mantığına hakim, mekansal verileri kavrayan ve CBS'nin yeteneklerinden iyi anlayan kullanıcılar ile sağlanabilir.

Veri : Veri, CBS kurulumunun ve aynı zamanda maliyetinin büyük bir kısmını verilerin elde edilmesi ve kullanılabilir hale getirilmesi almaktadır. Verilerin CBS

analizleri yapılmadan önce kalitelerinin değerlendirilmesinin şu ana ölçütlere göre yapılması gerekir;

- Güncellik: Verinin ne kadar yeni oluşturulduğunu belirler.
- Doğruluk: Verinin gerçekte var olan olguyu temsil derecesini belirler.
- Sıklık: Verinin toplanma sıklığını belirler.
- Hassasiyet: Verinin ne derece detaylı olduğunu ve ölçeğini belirler.
- Kapsama alanı: Verinin dünya üzerinde temsil ettiği alanı belirler.

Çalışma alanına ait verilerin güncel olması CBS ortamında geliştirilen projelerin doğruluğunu etkilemektedir. Bu nedenle, doğru verilerin elde edilmesi doğru analizlerin yapılmasına olanak sağlayacaktır. Bu da alınan kararların isabetli, etkin ve dolayısıyla güçlü kararlar olmasını etkileyecektir. Sonuç itibariyle de kurulan CBS sistemini amacına ulaştıracak ve sürdürülebilir bir yapının oluşması güçlendirecek, hatta sağlayacaktır. Bu nedenle verinin kalitesi, sistemin kalitesi üzerinde esas itibariyle en etkin olan veri bileşeninin göz ardı edilemeyecek bir özelliği olarak karşımıza çıkar.

5.2 CBS Analiz Yöntemleri

CBS'ye, diğer işlevlerinin yanı sıra, konumsal değer taşıyan verilerin görsel olarak işlenmesini sağlayan, bu verilerin saklanmasına, analiz edilmelerine ve bunlardan bilgi üretip sunulmasına olanak veren bir karar destek olması yönünden baktığımızda, CBS'yi diğer bilgi sistemlerinden farklı kılan temel özelliklerden biri olan görsel analiz yöntemlerini ise, aşağıdaki gibi sıralayabiliriz:

- Yüzey analizleri,
- Yer seçimi analizleri,
- Konumsal kaynak envanteri,
- Ağ (şebeke) analizleri,
- Zamana bağlı konumsal değişiklik analizleri

5.2.1 Yüzey analizleri

Doğal afetlerin tehditlerinin belirlenmesinde önemli bir konuma sahip olan bir analiz yöntemidir. Deprem, sel gibi doğal afetlerin (yükseklik verileri kullanılarak) ilgili risk haritaları bu yöntem ile çıkarılmaktadır. CBS ile yapılan analizler sonucu doğal afetlerin önceden belirlenerek önlemlerin alınması sağlanmaktadır. Çok hızlı, yüksek doğruluklu ve güvenilir hasar tespitlerine de olanak sağlamaktadır. Yüzey analizleri ile ayrıca, yeni yapılması hedeflenen baraj ve göletler için yer seçimi, kaç metre küp su birikeceği, nerelerin su altında kalacağı, baraj kret kotunun ne olması gerektiği, biriken suyun uygulayacağı basınç vb. sorgulamalar yapılabilmektedir (Uyguçgil, 2011).

5.2.2 Yer seçimi analizler

CBS, herhangi bir amaç için en uygun yerin belirlenmesinde, öznitelik verileri coğrafi veriler yardımıyla konumsal olarak ilişkilendirilip birlikte kullanılarak amaca uygun konumların belirlenmesine olanak sağlamaktadır (Uyguçgil, 2011).

5.2.3 Konumsal kaynak envanteri

CBS'nin doğal kaynak envanteri oluşturulmasında en önemli özelliği içerisinde veri toplayabilme ve depolayabilme yeteneğidir. Kaynak envanteri oluşturulurken sadece nicel ve nitel öznitelik bilgilerini değil, kaynakların konumsal olarak bilgilerini de veritabanı içerisinde tutabilmektedir. Böylece CBS, nerede, ne kadar, ne var sorularına en kısa sürede yanıt verebildiği gibi, konumsal analizler yardımı ile de hangi kaynağın hangi amaçla kullanılması gerektiği sorularını da yanıtlamaktadır (Uyguçgil, 2011).

5.2.4 Ağ (şebeke) analizleri

Ağ analizleri, otomatik haritalama ve hizmet yönetimi alanlarında abonelik hizmeti sunan kurum ve kuruluşlara görsel analizler ile destek sağlanabilmesine yardımcı olan bir yöntemdir. Bu yöntem gaz, elektrik su gibi dağıtım yapan kuruluşların şebeke yönetimlerinde kullanılabilen ve aynı zamanda abone yönetim bilgi sistemleri ile de entegre olarak çalışabilmektedir. Böylelikle gerekli durumlarda bir bölgenin

elektriğinin, gazının veya suyunun kesilmesi gibi acil durumlarda hangi vananın veya şartelin kapatılması gibi sorulara hızlı bir şekilde yanıt bulunabilmektedir.

Ağ analizleri, aynı zamanda taşımacılık ve ulaşım sektörlerinde de yol bilgisini kullanarak en kısa yol ve zaman sorularına cevap verebilmektedir. Özellikle araç filosu olan şirket veya kuruluşlarda araç takip sistemleri, GPS yardımı ile hizmet vermektedir. Buna ek olarak, bu analizler acil durumlarda, itfaiye, ambulans ve polis araçlarına yol gösterici olarak kullanılmaktadır (Uyguçgil 2011).

5.2.5 Zamana bağlı konumsal değişiklikler analizi

Hava fotoğrafları ve CBS uydu fotoğrafları kullanımı ile belirlenen bir konum veya bölgede zaman içerisinde meydana gelen değişiklikleri veya farklı tarihler üzerinde sayısal haritaları karşılaştırarak, gerçekleşen değişiklikler hakkında bilgi edilebilmesine olanak veren yöntemdir.

5.3 Veri Analizlerinde Kullanılan Yazılım Araçları

5.3.1 Ağırlıklı çakıştırma aracı

Ağırlıklı Çakıştırma Aracı (Weighted Overlay Tool), çeşitli ölçeklerdeki raster verilerin, ortak ölçeklerinin ve ağırlıklarının önemine göre sıralanmasını sağlayan araçtır. Ağırlıklı çakıştırma aracı, yer seçimi ve uygunluk modelleri gibi problemleri çözmekte en çok kullanılan yaklaşımlardan bir tanesidir.

5.3.2 Kademeli tampon analizi

Çok Halkalı Tampon Alan Aracı (Multiple Ring Buffer Tool), veri özellikleri etrafında belirtilen mesafelerde birden çok ara kademe oluşturulmasını sağlayan araçtır. Oluşturulmuş olan tampon alanlar, isteğe bağlı olarak değerleri değiştirilerek birleştirilebilir ve çözümlenebilir.

5.3.3 Semboloji, tematik haritalama

Semboloji, Tematik Haritalama (Symbology, Thematic Mapping), veri içerisinde bulunan bölgesel değerlerin sembolik olarak sınıflandırılmasını sağlamaktadır. Sınıf değerleri arttırılabilir veya azaltılabilir.

5.4 Kullanılan CBS Yazılımı

Bu çalışmadaki araştırma yönteminde, CBS yazılımı ESRI firmasına ait ArcGIS Desktop 10.3 programı kullanılmaktadır. Program, içerisinde bulundurduğu bir çok araç ile CBS verilerinin oluşturulmasına, analiz edilmesine, yönetilmesine ve görselleştirilmesine olanak sağlamaktadır.

5.5 CBS'nin Yavaş Şehir Yaklaşımına Sağlayacağı Katkılar

Doğa ve insanın karşı karşıya gelmesi ve çevreye verilen zararların farkına varılması ile toplumlar, gelecekte ortaya çıkabilecek olası problemlere karşı durabilmek için çeşitli sürdürülebilirlik projeleri başlatmışlardır.

Yavaş Şehir yaklaşımı nüfusu 50 bini aşmayan kentlerde uygulanmakta olan sürdürülebilir kalkınma hareketlerinden bir tanesi olarak görülebilir. Bu hareketin temelinde, varolanı koruma anlayışı ile, günümüz yaşantısında hızlı yaşamın kentlere verdiği zararı en aza indirmek yatmaktadır. Hızlı olmanın karşısında durmak bu yaklaşımda, yavaş olmak değil, bir işin doğru, planlı ve geleceğe zarar vermeyecek biçimde yapılmasının gerektiği anlamına gelmektedir. Yavaş Şehir kapsamında CBS'nin yeri ise, tam olarak bu konularda ortaya koyduğu yetenekleri ile öne çıkmaktadır. Bu yöntem ile kentlerin gelecek planlarında, kent içi durumlar hakkında bilgi sahibi olunabildiği gibi ön kestirimler yaparak, gelecekte uygulanması düşünülen planlamalarda verilebilecek yanlış kararların ve dönüşü mümkün olmayacak sonuçların, çeşitli analizler ve kontroller ile fark edilebilmesi sağlanmaktadır. Bilgi, ani olarak ortaya çıkabilecek herhangi bir olay yada durumda öngörülebilir bulunabilmeyi sağlarken, bilgi sistemleri ise gelecek ile ilgili karar almakta ihtiyaç duyulabilecek bilgileri ve seçenekleri ortaya çıkarmaktadır. Bu sistem ile yürütülen sürdürülebilirlik çalışmalarında, uzun zaman gerektiren karar alma çalışmaları daha az emek harcayarak, daha hızlı bir biçimde yapılabilmektedir.

Yavaş Şehir yaklaşımında CBS, mevcut durumların kontrol edilebilmesinin ve proje geliştirme aşamalarında karar almanın yanısıra Yavaş Şehir üyelik kriterlerinin de değerlendirmesinde bir araç olarak önerilebilmektedir. CBS ile Yavaş Şehir yaklaşımı kriterleri doğrultusunda yapılabilecek çalışmalardan bazıları aşağıdakiler gibi sıralanabilir;

- Hava temizliğinin kontrolü sağlanarak, hava kirliliğini tetikleyebilecek durumların önceden farkına varılabilmesinde ve kontrol altına alınabilmesinde kullanılabilir.
- Trafığe ve gürültü kirliliğine sebep olan durumların, analizler ile çözümlerinin bulunmasını sağlayabilir yada öngörülerini ortaya çıkarılabilmektedir.
- Enerji tasarrufu ile ilgili yapılacak çalışmalarda, alınacak kararların doğruluğunun denetlenmesi ve alternatif seçeneklerin sunulmasına olanak verebilmektedir.
- Biyoçeşitliliğin korunmasında, mevcut alan üzerindeki yapılaşmalar araştırılarak denetimi sağlanabilmektedir.
- Kamunun yenilenebilir enerji kaynağı üretimlerinin, ne derece uygulamakta olduğu tespit edilerek denetimi sağlanabilmektedir.
- Yavaş Şehir altyapı politikaları dahilinde bulunan bisiklet yolları ile ilgili analizler yapılarak uygunluk denetimleri yapılabilmektedir.
- Sağlık hizmetlerine hanelerin ulaşımı ve yakınlığı analiz edilerek, kapasite yeterliliği denetlenebilmektedir.
- Marjinal alanların kullanımı, mevcut yeşil alanların iyileştirilmesi ve oluşturulması, kentsel ölçekte yeşil alanlarda bulunan beton miktarının kontrol edilebilmesi ve denetlenmesi gibi durumlarda, geleceğe dönük yapılacak olan ilgili planlamaların kontrollü biçimde geliştirilmesine olanak sağlayabilmektedir.
- Kırsal bölgelerde yaşayanların, sosyal donatılara ulaşımının ne derece sağlandığı kontrol edilebilme ve köyleri geliştirici projelerde uygun yer seçimine yardımcı araç olarak kullanılabilir.

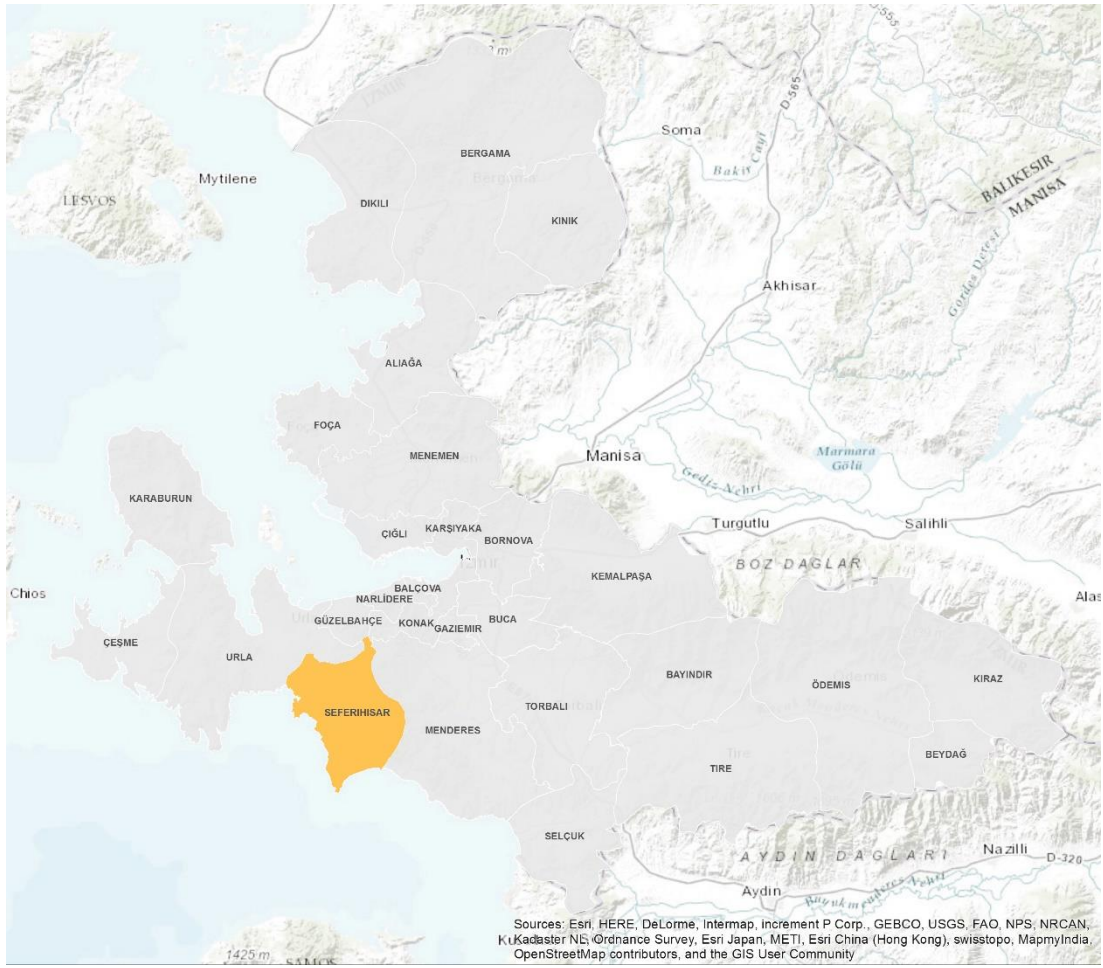
- Kültürel ve turistik mekanlara ulaşımın analizi denetlenebilmekte ve bu mekanların çevresinde bulunan otellerin kapasitelerinin incelenerek yeterlilik durumu kontrol edilebilmektedir.
- Tarıma elverişli alanların imar planları ile mevcut durum analizleri yapılarak, yeni yapılaşmaların yer seçimleri denetlenebilmektedir.
- Oluşturulması gereken yavaş güzergahlar için, seçilen yolların yürüyüş veya bisiklet yolu olarak kullanımına uygunluğu kontrol edilebilmekte ve alternatif yollar üretilebilmektedir.
- Obezite, diyabet vb. sorunlara yönelik kent içi mevcut durum analizleri yapılarak çevre faktörleri incelenebilir. Kentin en çok hangi bölgeleri bu gibi durumlardan etkilenmekte ise o bölgeler tespit edilerek özel çalışmaların yapılması sağlanabilmektedir.
- Özel taşıt kullanımına alternatif olarak, eko ulaşım planlamaları düzenlenebilmektedir.
- Kent içerisindeki malların sürdürülebilir bir biçimde dağıtılabilmesi için uygun güzergahlar belirlenebilmektedir.
- Kamu binalarına bağlanan bisiklet yolları denetlenebilir, yok ise alternatif yollar geliştirilebilmektedir.
- Bölge halkının sosyal hizmetlere ulaşımı ve yeterlilikleri kontrol edilebilmektedir.
- Yavaş Şehir eğitimlerine ve merkezlerine halkın katılımı ve erişimi değerlendirilebilir.
- Genç neslin istihdam durumu kontrol altına alınabilmektedir.
- Engellilerin şehre entegrasyonunun sağlanması çalışmaları ve kontrolleri yapılabilmektedir.
- Belediyelerin kamu konut yatırımı için seçeceği bölgelerin kent içi donatılara ve ulaşımına uygunluğu kontrol edilebilmektedir.
- Yoksulluk seviyesi tespit edilebilir, hangi bölgelerde yoksul kesimlerin bulunduğu belirlenerek gelecekte yapılacak çalışmalar için uygun yer seçimi sağlanabilmektedir.

- Yavaş Şehir kapsamında yapılacak aktivitelerin ve kampanyaların kent içerisindeki dağılımı kontrol edilerek, halkın bu aktivitelere katılımı kontrol edilebilmektedir.

5.6 Seferihisar İçin Yavaş Şehir Yaklaşımında CBS Ortamında Analiz Edilecek Kriterler

- Kamu binalarına bağlı verimli bisiklet yolları.
- Yavaş güzergahların oluşturulması.
- Biyoçeşitliliğin korunması.
- Metro ve otobüs durakları gibi aktarma merkezlerinde bisiklet park yeri.
- Sağlık hizmetlerine onaylanmış ulaşılabilirlik.
- Sosyal altyapıyı desteklemek.
- Kırsal bölgede yaşayanların hizmetlere erişimini arttırarak kırsal bölgelerin değerini arttırmak.
- Otel kapasitelerinin arttırılması.

5.7 Araştırma Alanının Yeri ve Konumu

Şekil 5.1: Seferihisar bölgesel konumu

Seferihisar, Ege Bölgesinde, $26^{\circ}45'00''$ doğu; $27^{\circ}01'30''$ doğu boylamları ile $38^{\circ}17'00''$ kuzey ve $38^{\circ}02'00''$ kuzey enlemleri içerisinde, Urla Yarımadası'nın güneydoğu kıyılarında konumlanan 386 km^2 'lik bir alan içerisinde bulunmaktadır. İlçe, Ege Denizi'ne kıyısı olmakla birlikte, merkezi kıyıdan 5 km içeride ve deniz seviyesinden 18 m yüksekte bulunmaktadır.

Kent, kuzey-güney yönünde Kızıldağların batısında, denize inen yamaçlar ve Kocaçay vadisi düzlükleri üzerinde konumlanmıştır. Kent içerisinde Beyler, Gödence, Kavakdere, Çamtepe, Orhanlı, Düzce ve Turgut olmak üzere 8 köyü içerisinde bulundurmaktadır. Çamtepe, İhsaniye, Gödence, Beyler ve Orhanlı konum itibarı ile

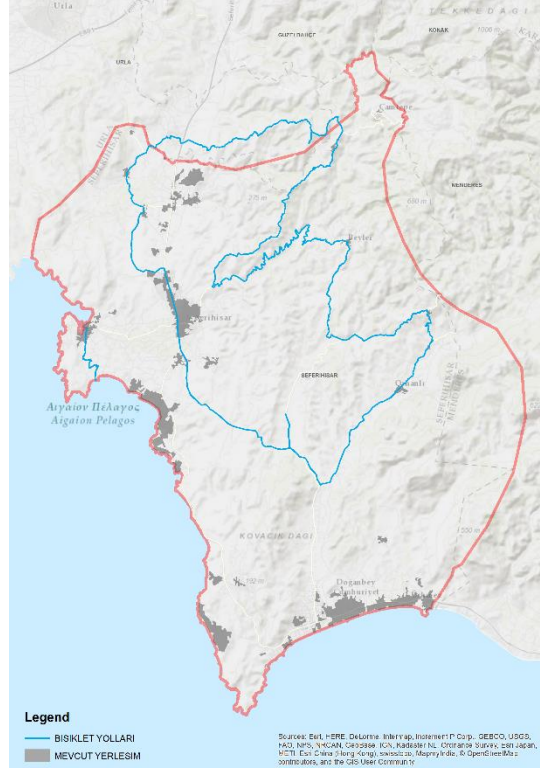

- Bölge içerisinde bulunan sosyal ve kamusal donatılar Google Earth’te koordinatları tespit edilerek veri haline getirilmiştir.
- Bisiklet yolları, İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından hazırlanmış olan “Antik Liman – Teos – Sığacık” yürüme ve bisiklet yolu projesinden ve “Seferihisar – Orhanlı – Gödence – Seferihisar” yürüme ve bisiklet yolu projesinden elde edilmiştir.
- Ormanlık alanlar, Google Earth üzerinden karşılaştırılarak projelendirilmiştir.
- Bölgeye ait demografik veriler, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından elde edilmiştir.
- Biyoçeşitlilik haritası, Avrupa Çevre Ajansı tarafından hazırlanmış olan Biyoçeşitlilik haritasından alınmıştır.
- Eğim verileri, Amerika Birleşik Devletler Jeoloji Araştırma Organizasyonu’nun hazırlanmış olan Dünya Eğim Haritası’ndan elde edilmiştir.

5.9 Yavaş Şehir’in Seferihisar Bağlamında Yapılan CBS Uygulamaları

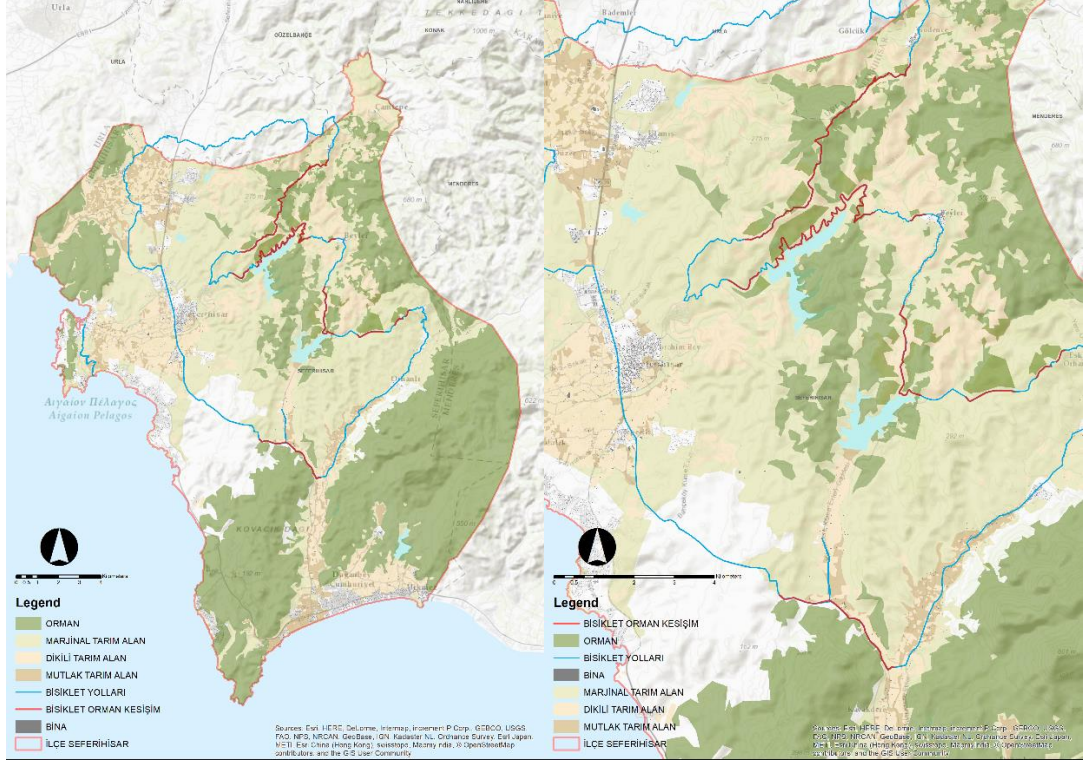
5.9.1 Bisiklet yolu analizleri

Bu analizlerle, yavaş şehir kriterleri dahilinde bulunan bisiklet yolu, uygulamasının ve güzergahları için belirlenen yolların uygunluğunun analizleri yapılarak, kent sınırları içerisinde bulunan bisiklet yollarının yeterliliğinin kontrol edilmesi amaçlanmaktadır. Bisiklet yollarının değerlendirme kriterlerinde; aydınlatmalara, ormanlık ve yeşil alanlara, su kıyılarına, kamusal alanlara olan ilişkileri ve yolların eğim konforuna dair uygunluğu araştırmaları gerçekleştirilmiştir.

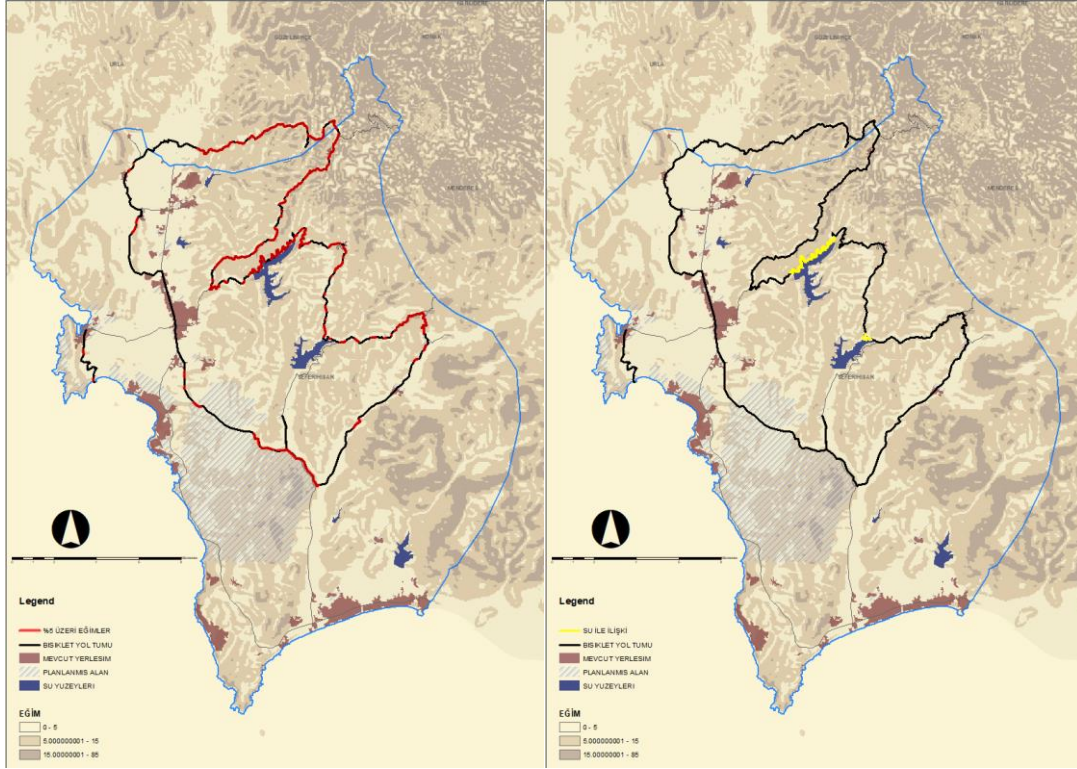
Şekil 5.3: Seferihisar mevcut bisiklet yolları

Seferihisar sınırları içerisinde 2 adet yavaş güzergah olarak kabul edilmiş bisiklet yolu bulunmaktadır. Bunlardan ilki Antik Liman-Teos-Sığacık güzergahı, diğer ise Seferihisar-Orhanlı-Gödence-Seferihisar döngüsü olarak planlanmıştır. Antik Liman istikametinde yer alan bisiklet yolunun bitiş noktasına uzaklığı yaklaşık 3.7 km'dir. Bisiklet yolu sırasıyla Sığacık Limanından başlayarak, Teos Kamp Alanı, Teos Gymnasium, Teos Akropol, Teos Helenistik Tiyatrosu, Teos Antik Kenti, Teos Meclis Binası ve Teos Agorası üzerinden geçerek Teos Liman Kamp Alanına ulaşmaktadır. Toplam bisiklet yollarının yaklaşık %4'üne denk gelen bu güzergahta, yol boyunca orman alanları ile bir ilişki kurulmamakta yalnızca mutlak tarım, marjinal tarım ve dikili tarım alanlarının arasından geçilmektedir.

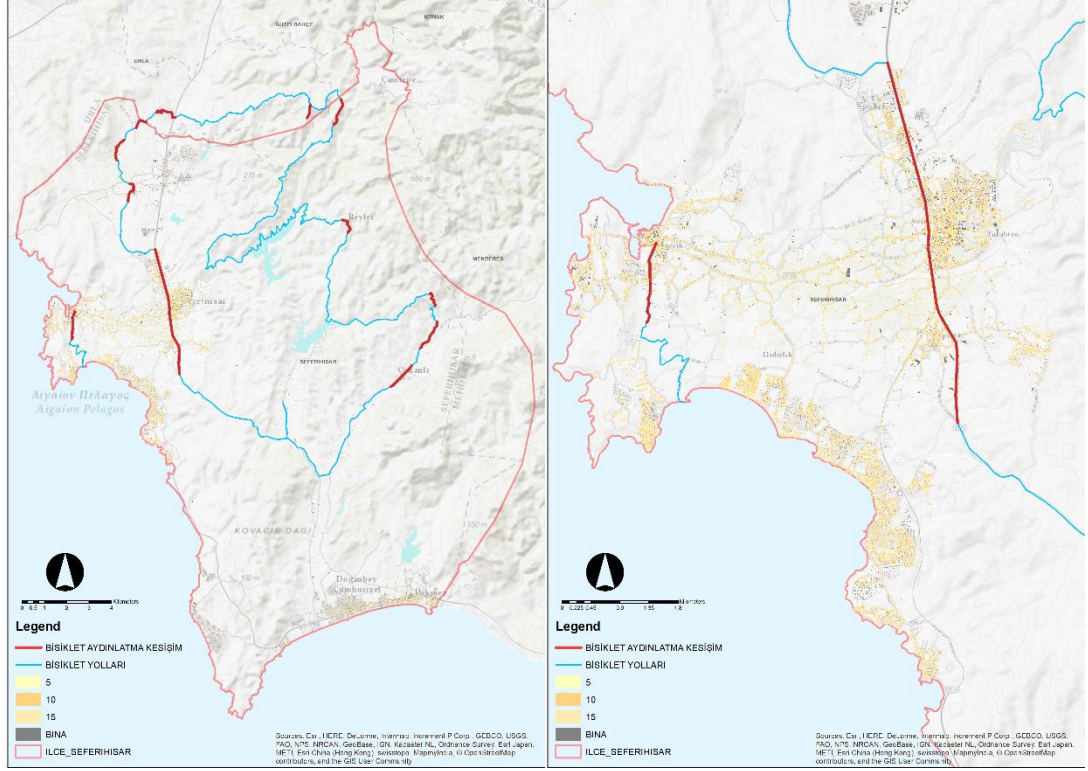
Şekil 5.4: Bisiklet yolları ormanlık alanlar ile ilişkisi

Diğer yavaş güzergah olan bisiklet yolu ise 88.6 km uzunlukta ve Seferihisar ilçesinin kuzey batısında Urla yakınlarından ilçe sınırının dışına çıkarak, kuzey doğu Çamtepe yakınlarında tekrar ilçe sınırlarına girmektedir. Bu güzergah üzerinde tarihi dokunun gözlemlenebildiği herhangi bir yer bulunmamaktadır. Ancak, yol uzunluğunun yaklaşık %28.3'ü boyunca ormanlık alanlardan, geriye kalan alanlarda ise Seferihisar merkezi haricinde kentsel yapıdan uzak tarım alanları ve çimlik alanlardan geçmesi ile daha doğa ile iç içe geçmiş bir yol olduğu anlaşılmaktadır. Güzergahın, Seferihisar'ın köyleri üzerinden geçirilmesi ile yöresel kültürün tanıtımının ve köylünün desteklenmesinin amaçlandığı anlaşılmaktadır. Kırsal kesimlerde oturan nüfusa destek olarak üretici pazarlarının kurulması ve köylerde köylülerin kendi evlerini pansiyon olarak kiralamalarına izin verilmesi Yavaş Şehir kapsamında kırsal kesimlere yapılan destekleyici projelere örnek olarak görülebilmektedir.

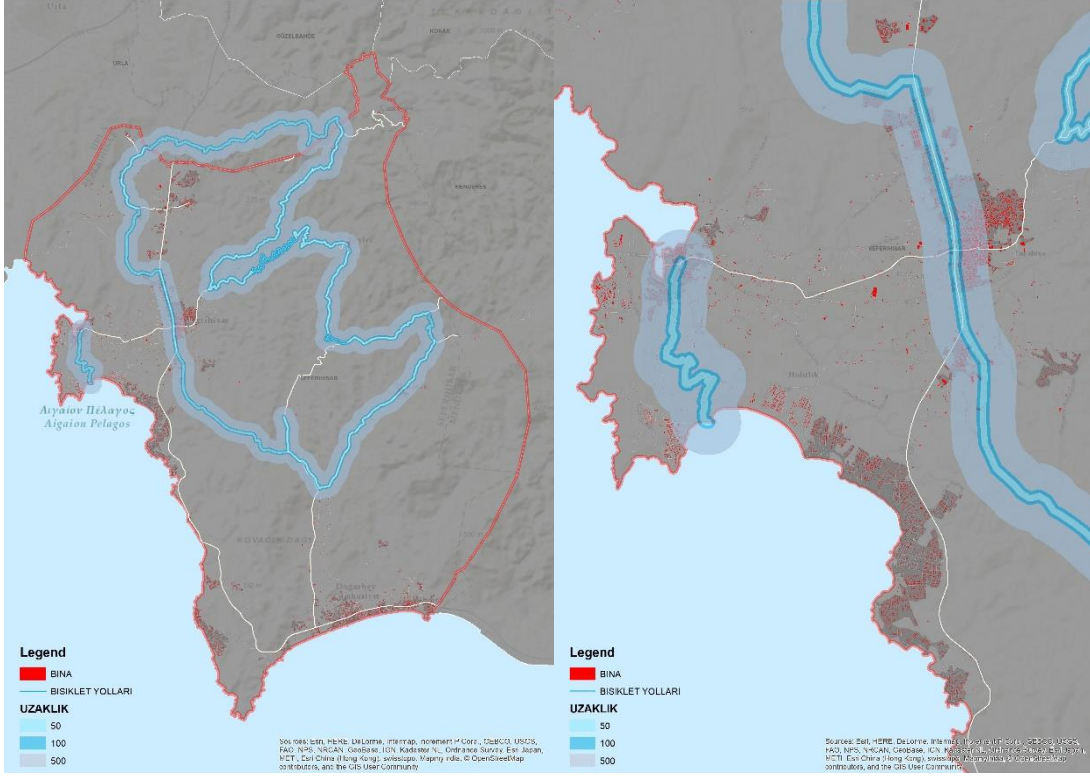
Şekil 5.5: Bisiklet yolları eğimli alanlar (sol) ve su ile ilişkili alanlar (sağ) haritası

Bisiklet yollarının eğimli alanlardan geçişi üzerinde yapılmış olan analizlerde toplam bisiklet yollarının %40.5'inin %5'lik eğime sahip olduğu ortaya çıkmaktadır. Uzun mesafeli yollarda devamlılığı olan eğimlerin %2 ile sınırlandırılması sürüş konforu açısından önemli olarak belirtilmektedir. 150 metreye kadar %5'i geçen eğimler sürüş konforunu etkilememektedir ancak, bu gibi durumlarda sürüş konforunu koruyabilmek için dik yollarda yol genişliği artırılma çalışmaları yapılmalı ve bisikletlere ekstra manevra yapabilecekleri alanlar sağlanmalıdır. Bu gözlemler ile incelendiğinde bisiklet yollarının eğim olarak yerleşim alanlarının dışına çıktığında eğiminin %5'in üzerine çıktığı görülmektedir. Bisiklet yollarının su ile ilişkisi Antik Liman-Teos-Sıgacık güzergahında hiç gerçekleşmezken, Seferihisar-Orhanlı-Gödençe-Seferihisar güzergahında Seferihisar barajı ve Kavakdere barajı olmak üzere iki noktada bir araya gelmektedir. Güzergah boyunca 6.3 km'lik bir su ilişkisi toplamda tüm bisiklet yollarının %7.1'ine denk gelmektedir.

Şekil 5.6: Bisiklet yolları ve aydınlatılmış alanlar haritası

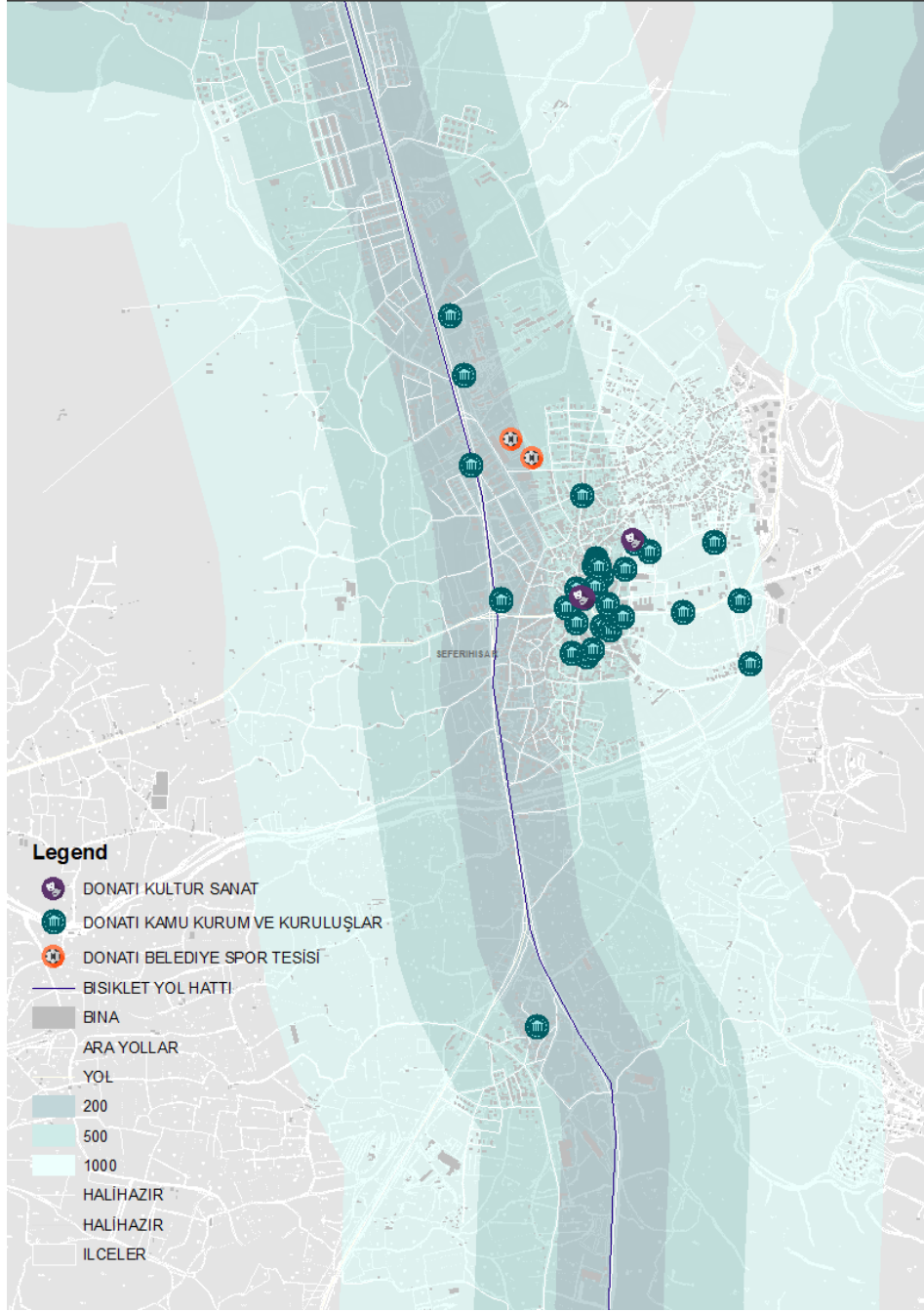
Seferihisar Belediyesi'nden elde edilen verilere göre yapılan analizler sonucu bisiklet yollarının aydınlatılmış alanlardan geçtiği bölgelerin genellikle kentsel yerleşim alanları olduğu görülmektedir. Yukarıda bulunan analize göre, bisiklet yollarının aydınlatılmış alanlar ile keşimi yaklaşık 17.5 km uzunlukta olup, toplam yolun %18.9'una karşılık gelmektedir. Bu veriler dahilinde yapılan analizlerin sonucunda, çoğunluğu köy yerleşimleri ve Seferihisar merkezi hattı üzerinde bulunmakta olan aydınlatılmış alanların, bisiklet güzergahlarının genel aydınlatma konforu açısından yeterli olmadığını göstermektedir.

Şekil 5.7: Bisiklet yolları ve binalar arası uzaklık haritası

Belediye planlamalarından elde edilen verilerle yapılan analizler sonucu, kent genelinde bisiklet yollarının geçiş güzergahlarının 50 metrelik uzaklıkta 1465 adet bina, 100 metrelik uzaklıkta 1112 bina, 500 metrelik ve üzeri uzaklıkta ise 20037 binaya hitab ettiği ortaya çıkmıştır.

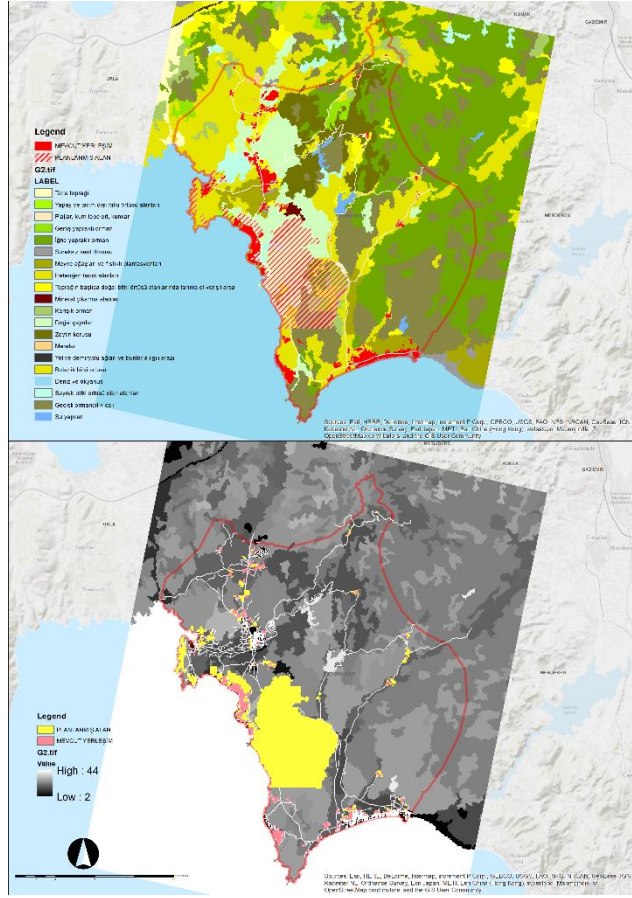
Bisiklet yolunun Seferihisar kamusal donatılarına olan ilişkisi bakımından incelendiğinde, 200 metre uzaklıkta 14 kamusal donatı, 1 spor tesisi bulunmakta, 200-500 metrelik uzaklık içerisinde 25 adet kamusal donatı, 1 adet spor tesisi ve 2 adet kültür ve sanat merkezi bulunmakta, 500-1000 metrelik uzaklıkta ise 6 adet kamusal donatı ve 1 adet spor tesisi bulunmaktadır.

Şekil 5.8: Bisiklet yolları ve kamusal donatılar arası uzaklık haritası

Binaların ve mevcut kamusal donatıların bisiklet yollarına olan yakınlığının yanısıra kişilerin bisikletleri ile bu yollara ulaşımı incelendiğinde, Seferihisar içerisinde herhangi bir mevcut kent içi bisiklet yolunun bulunmadığı ortaya çıkarılmıştır. En çok nüfus akışının gerçekleştiği Seferihisar merkezi ile Sığacık merkezi arasında bir bisiklet yolu bağlantısının olmaması, bisiklet yollarının yerli halktan çok, turistik amaçlı kullanıma yönelik tasarlandığını göstermektedir.

5.9.2 Biyoçeşitliliğin korunması analizi

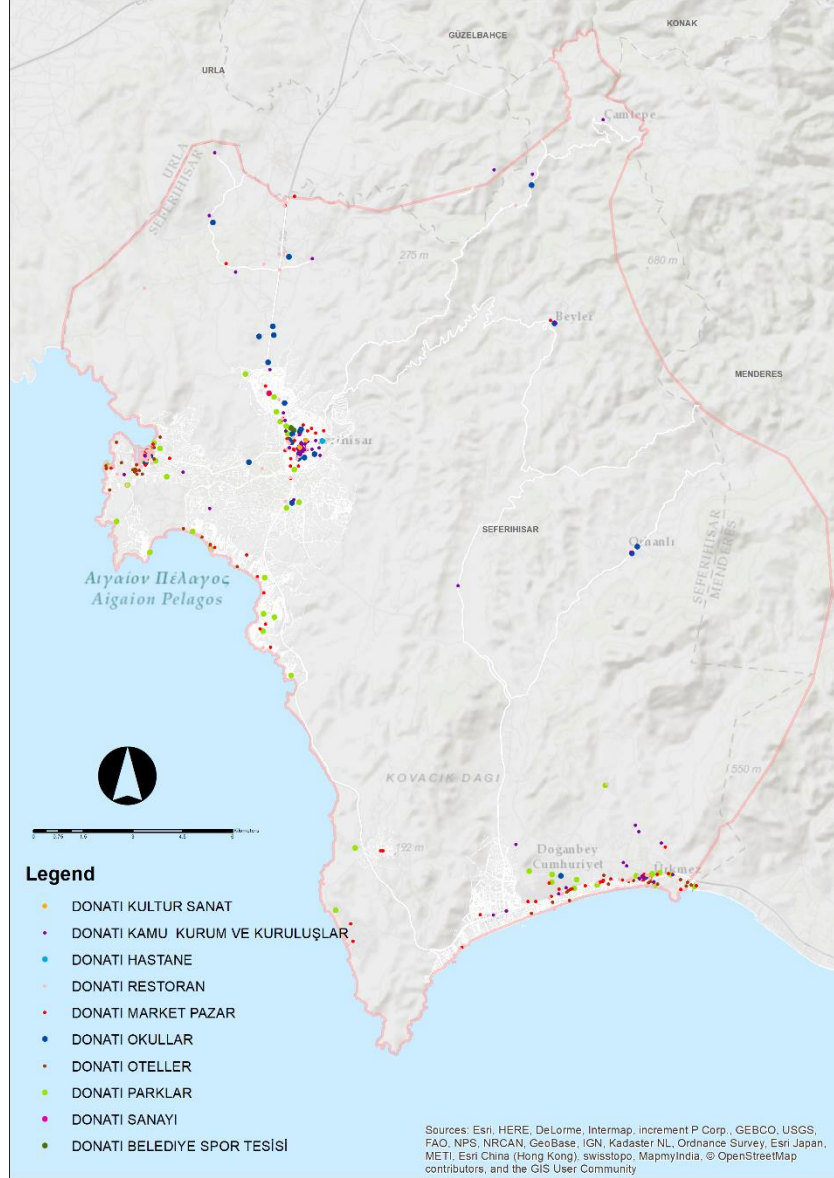
Şekil 5.9: Biyoçeşitlilik, yerleşim ve planlanmış alanlar haritası

Avrupa Çevre Ajansından elde edilen verilere göre mevcut biyoçeşitlilik haritasının, mevcut yapılaşma ve planlanmış alanlar ile karşılaştırılarak yapılan analizlerde; toplamda 44.8 kilometrekarelik planlanmış alan içerisinde Seferihisar'ın güney kesimlerinin gelişim bölgesi olarak seçilmiş olduğu görülmektedir. Seferihisar Belediyesi'nden elde edilen yerleşim alanları projesine göre mevcut yapılaşma yaklaşık 12.7 km²'lik bir alana karşılık gelmektedir. Kentin güneyine yayılması düşünülen yapılaşma alanının, biyoçeşitlilik verileri ile karşılaştırıldığı durumda; 21.4 km² çayır alanı, 0.5 km² seyrek bitki yapıları, 2.8 km² iğne yapraklı ormanlar, 3.2 km² botanik bitki örtüsü, 5.2 km² geçişli ormancılık ve çalı alanı, 0.9 km² karışık orman alanı, 2.8 km² ise geniş yapraklı ormanlık alanlara karşılık geldiği görülmektedir. Bu durum mevcut Seferihisar nüfusu ve planlı alanların büyüklüğü bakımından incelendiğinde mevcut nüfusu 37,697 olan kentin zamanla büyüme gösterebileceğinin işareti olarak görülebilmekle birlikte, 50 bin kişilik kentler ile sınırlandırılmış olan

Yavaş Şehir anlayışının dışına çıkma ihtimalini ve kentin büyüme esnasında biyoçeşitliliğinin durumdan etkilenme ihtimalini ortaya çıkarmaktadır.

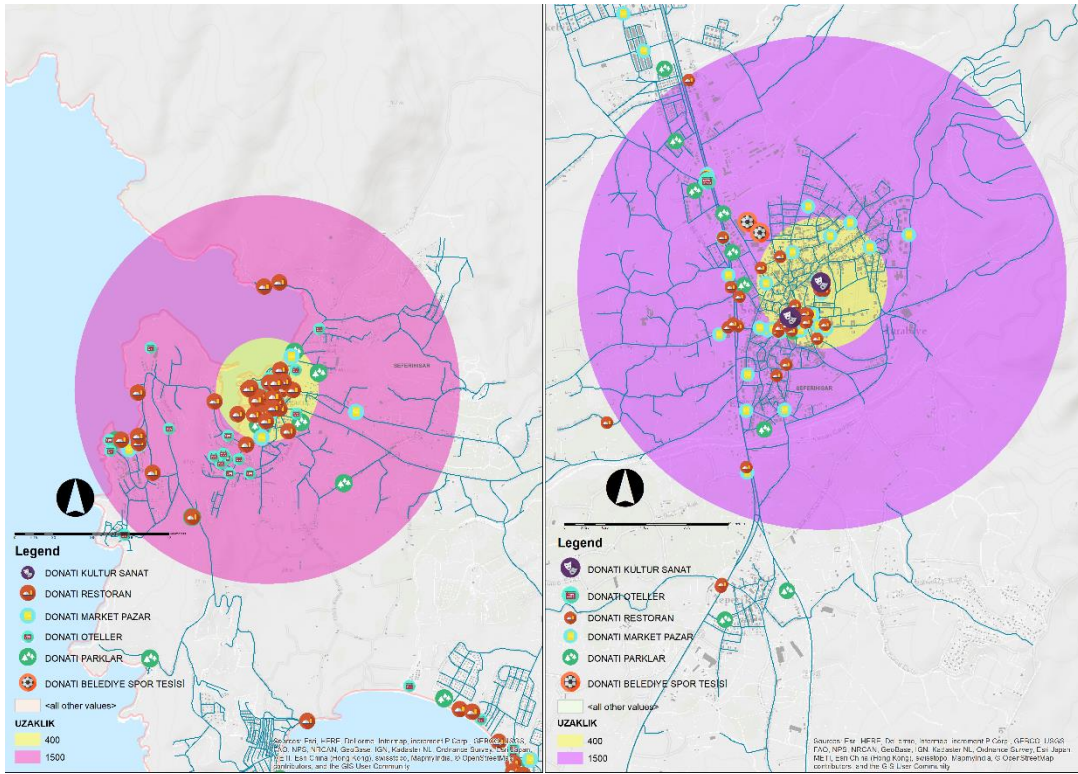
5.9.3 Donatıların dağılımı ve yerel halkın erişimi analizleri

Şekil 5.10: Kent içi donatıların dağılımı

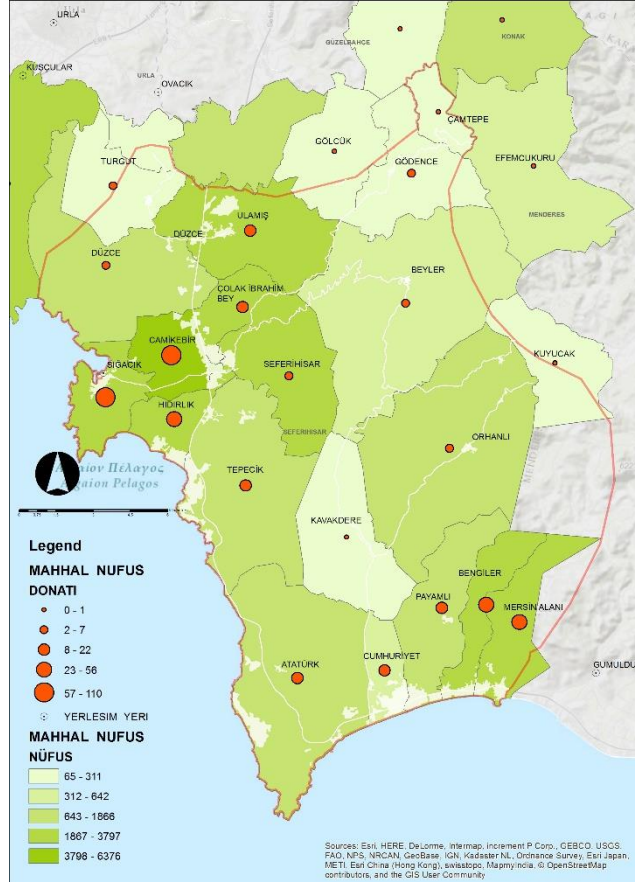
Seferihisar içerisinde bulunan sosyal donatıların geneline bakıldığında tüm donatıların Seferihisar merkezi, Sığacık ve Ürkmez çevresi olmak üzere 3 ana bölgede yoğunlaşmakta olduğu görülmektedir. Kent içerisinde toplamda 2 adet Belediye spor tesisi, 1 adet sanayi, 43 adet park, 74 adet otel, 29 adet okul, 87 adet market ve pazar, 135 adet restoran, 1 adet hastane, 71 adet kamu kurum ve kuruluşu, 3 adet kültür ve sanat merkezi bulunmaktadır. Sosyal donatıların büyük bir kısmının restoranlar ve

otellerden oluşması, kent içerisinde turizmin önemli ölçüde yeri olduğunu kanıtı olarak görülebilir. Kentin önemli semtlerinden olan Sığacık ve Seferihisar merkezi çevresinde bulunan sosyal donatılara yürüme mesafesi analiz edildiğinde; Sığacık Kale içi 400 metre çevresi boyunca 28 adet otel, 28 adet restoran, 7 adet market, 3 adet park alanı, 400-1500 metre çevresinde ise 16 adet otel, 12 adet restoran, 3 adet market ve 4 adet park alanı bulunduğu görülmektedir. Seferihisar merkezi çevresinde ise 400 metre çevresi boyunca 22 adet restoran, 15 adet market, 3 adet kültür ve sanat merkezi, 1 adet park alanı, 400-1500 metre çevresinde ise 12 restoran, 15 market, 1 adet otel, 2 adet belediye spor tesisi ve 6 adet park bulunmaktadır.

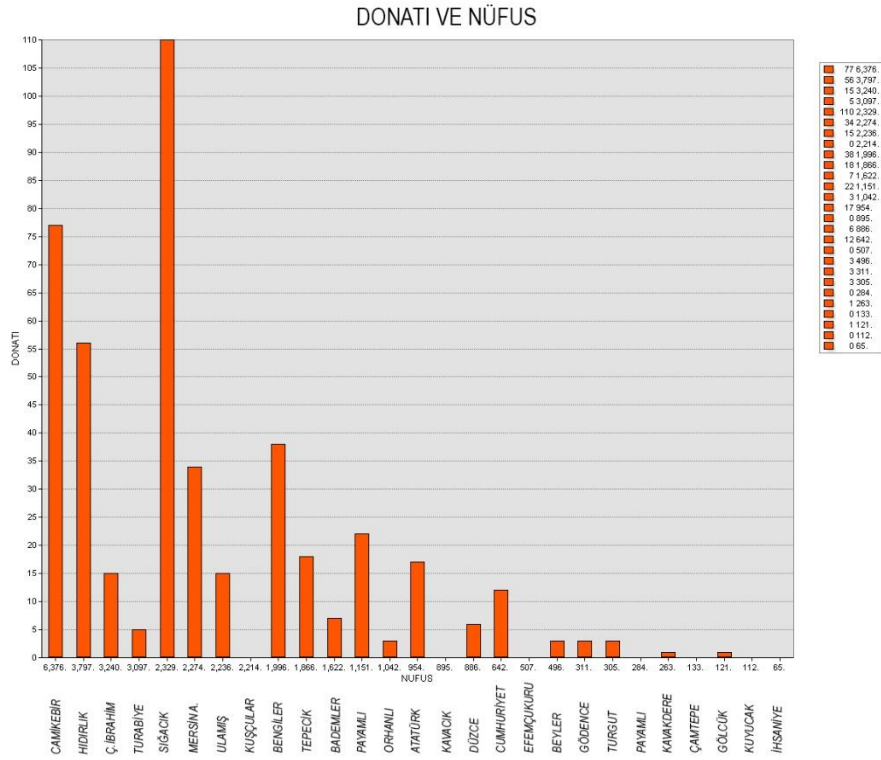

Şekil 5.11: Sığacık (sol) ve Seferihisar merkez (sağ) sosyal donatıları haritası

Bu verilere göre Seferihisar merkezinin geneline bakıldığında, alan içerisinde kamusal alanların ve turizmden çok yerel halka yönelik hizmetlerin yer aldığı öngörülebilmektedir.

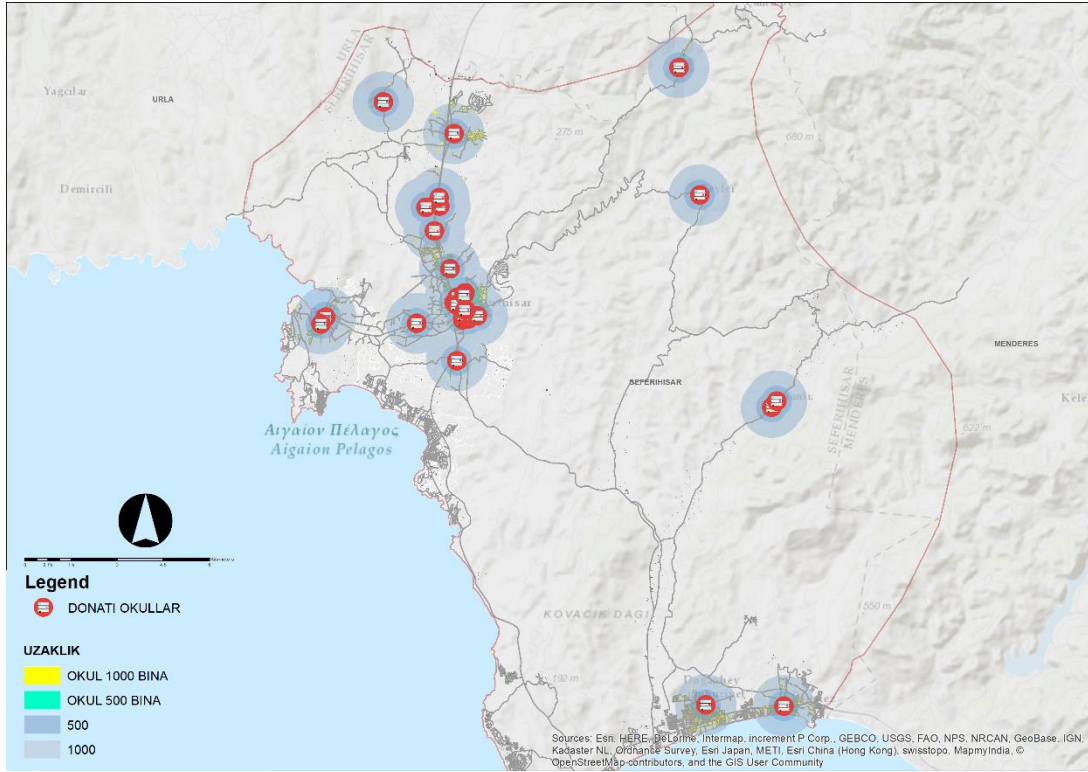

Şekil 5.12: Seferihisar sosyal donatı ve nüfus yoğunluğu haritası

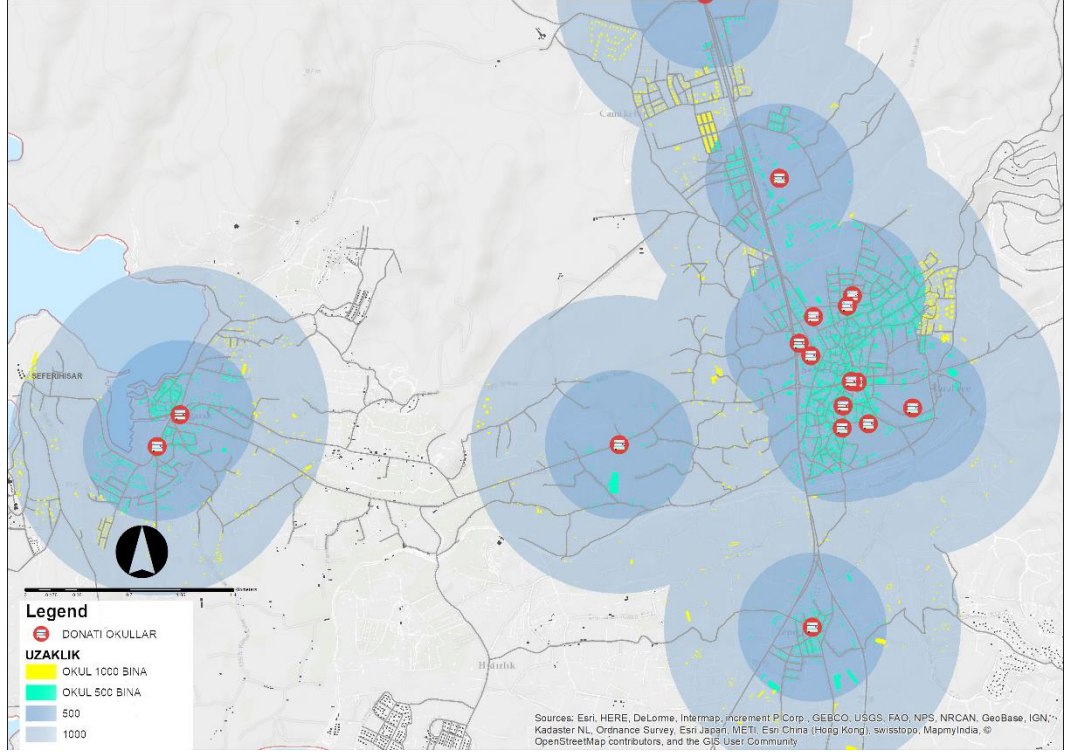
Şekil 5.13: Seferihisar sosyal donatı ve nüfus yoğunluğu tablosu

Kentte bulunan donatların genel nüfus ile oranları incelendiğinde en fazla nüfusun bulunduğu Camikebir semtinde yaklaşık 78 adet donatı olduğu, ikinci en büyük semt olan Hıdırlık'ta ise yaklaşık 56 adet donatı olduğu görülmektedir. Nüfus büyüklüğü bakımından beşinci sırada olan Sığacık semtinde ise yaklaşık 110 adet donatı ile en fazla donatının bulunduğu bölge olduğu tespit edilmiştir. Bu tespit ile Seferihisar'ın turizminin kent gelişimine ve yerel halkın kalkınmasına büyük bir katkısı olduğu söylenebilmektedir.

Şekil 5.14: Seferihisar hanelerin okullara uzaklığı haritası

Kent içerisindeki okulların konumları incelendiğinde okulların, nüfus yoğunluğu ile doğru orantılı olarak dağılım göstermekte olduğu görülmektedir. Buna göre kent içerisinde, büyük bir kısmını Seferihisar merkezinde bulunan okulların oluşturduğu toplam 29 adet okul bulunmaktadır. Okul çevrelerinde bulunan haneler ve okula olan yürüme mesafeleri incelendiğinde toplamda kent genelinde 500 metre çevresinde 8317 (%28,29) adet bina, 1000 metre çevresinde ise 5100 (%17,34) adet bina bulunduğu görülmektedir. Kent genelindeki okullara erişim analizinden elde edilen sonuca göre hanelerin yaklaşık %45'lik bir bölümü okullar ile erişiminin kolaylıkla sağlayabilmektedir.

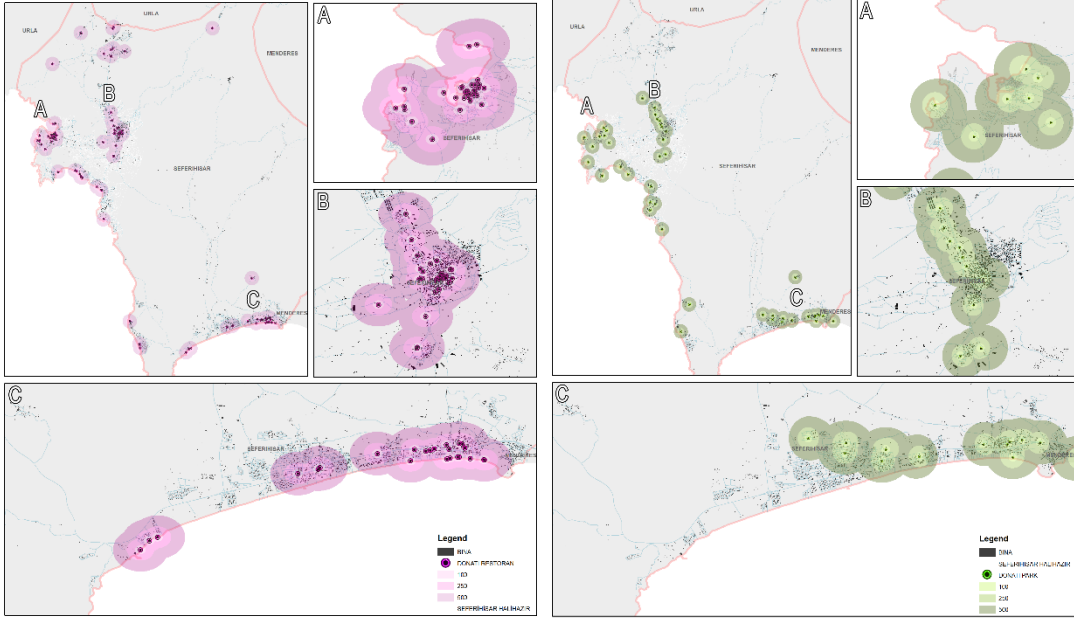

Şekil 5.15: Seferihisar merkez ve Sığacık hanelerinin okullara uzaklığı haritası

Seferihisar'ın sosyal donatılarının ve kentin yaşanılabilirliğinin gözlemlenmesi amacıyla yapılan market, park, restoran ve kültür merkezlerine olan erişimlerin analizleri sonucu;

Restoran; kent genelinde 100 metre mesafede 2769 hane, 250 metre mesafede 5748 adet hane, 500 metre mesafede 6994 adet haneye hizmet etmektedir.

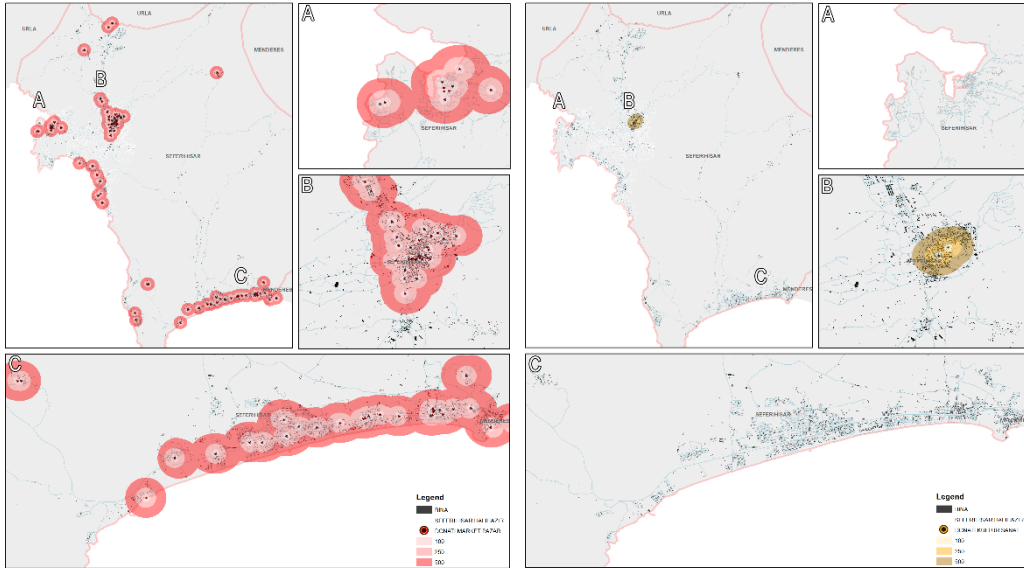
Park; kent genelinde 100 metre mesafede 1558 hane, 250 metre mesafede 5775 adet hane, 500 metre mesafede 6783 adet haneye hizmet etmektedir.

Şekil 5.16: Seferihisar hanelerinin restoranlara (sol) ve parklara (sağ) uzaklığı haritası

Kültür ve sanat merkezi; kent genelinde 100 metre mesafede 277 hane, 250 metre mesafede 924 adet hane, 500 metre mesafede 1494 adet haneye hizmet etmektedir.

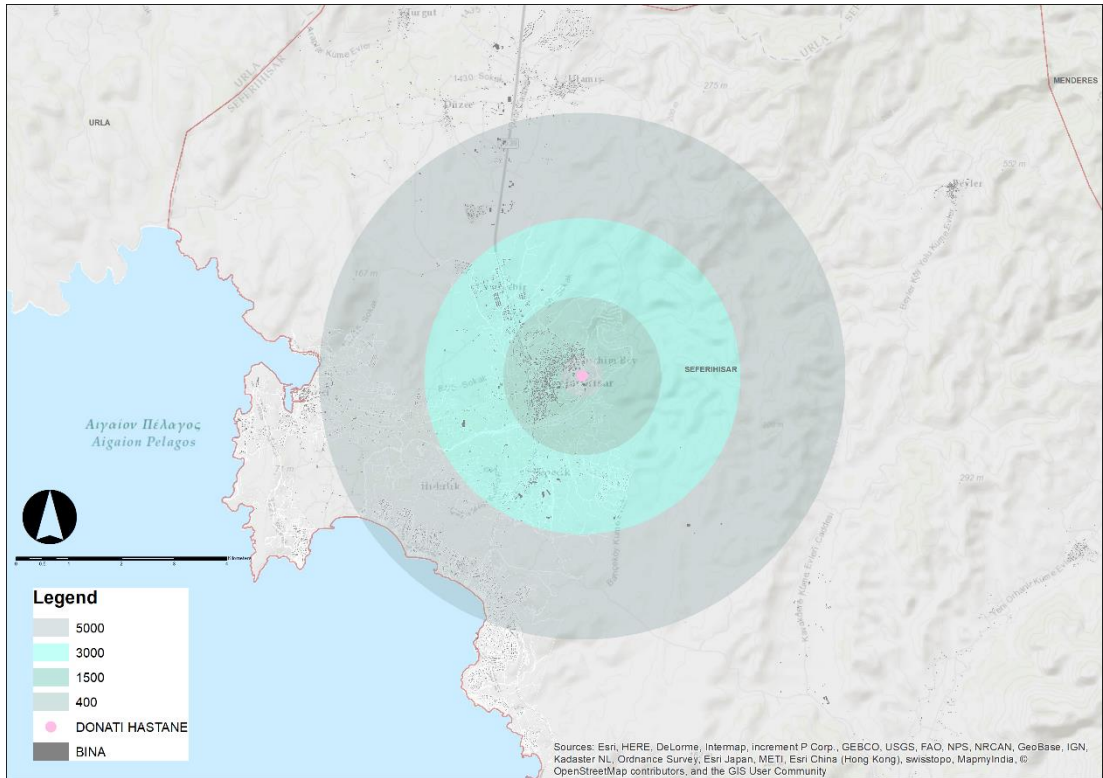
Market ve pazarlar; kent genelinde 100 metre mesafede 3966 hane, 250 metre mesafede 8425 adet hane, 500 metre mesafede 5751 adet haneye hizmet etmektedir.

Şekil 5.17: Seferihisar hanelerinin market ve pazarlar (sol) ve kültür ve sanat merkezleri (sağ) uzaklığı haritası

Kent içerisindeki donatıların büyük bir çoğunluğunun Sığacık, Seferihisar merkez, Ürkmez olmak üzere 3 ana bölgeye yayıldığı gözlemlenmektedir. Donatılara ulaşım analizi sonucuna göre, kent içerisinde 43 adet park alanı ve bu park alanına kent genelinin %51.5'inin, 3 adet kültür ve sanat merkezi ve bu merkezlere kent genelinin %8.8'inin, 135 adet restoran ve bu restoranlara kent genelinin %56.6'sının, 87 adet market ve pazar ve bu mekanlara kent genelinin %66.2'sinin kolayca ulaşabildiği ortaya çıkmıştır.

5.9.4 Sağlık hizmetlerine erişilebilirlik analizi

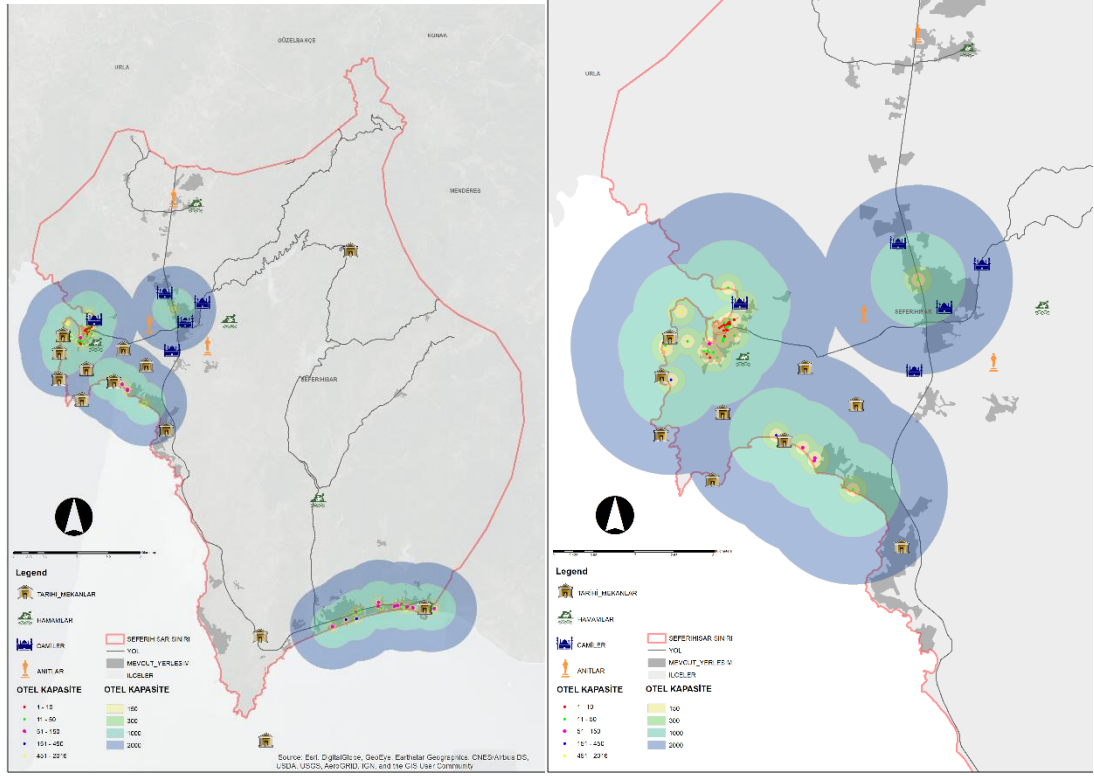

Şekil 5.18: Seferihisar sağlık hizmetlerine ulaşım haritası

Seferihisar kenti içerisinde sağlık hizmetleri kapsamında 1 adet hastane bulunmaktadır. Bu durum çerçevesinde, kentlilerin hastaneye erişim analizinde, belirlenen uzaklıklara göre kaç birim çevre yerleşimin içerisinde bulunduğunu gözlemlenmiştir. Analiz sonucuna göre hastane, 400 metrelik mesafede 499 birim, 1500 metre mesafede 2970 birim, 3000 metre mesafede 1729 birim, 5000 metre mesafede ise 3381 birim yerleşim bulunmaktadır. Bu yerleşimlerin bulunduğu alanlar yaklaşık olarak nüfus bakımından incelendiğinde, 5000 metrelik çevrede 24,500, 3000 metrelik çevrede 19,000, 1500 metrelik çevrede 1800, 400 metrelik çevrede ise 1500 kişinin bulunduğu görülmektedir. Mevcut hastane kent içerisindeki konumu

Şekil 5.20: Seferihisar otellerinin turistik mekanlara uzaklığı haritası

Oteller turistik değeri olan mekanlar ile ilişkileri bakımından analiz edildiğinde; turistik mekanların büyük bir çoğunluğunun Sığacık çevresinde bulunduğu görülmektedir. Sığacık içerisinde 2000 metrelik alanda toplamda 9 adet tarihi mekan, 1 adet hamam, 1 adet cami, Seferihisar merkezinde 4 cami, 1 anıt, Doğanbey’de ise 1 adet tarihi mekan bulunmaktadır. Toplam otellerin konumlara göre dağılımı kontrol edildiğinde Sığacık çevresi içerisinde 7344 yatak kapasiteli 50 , Seferihisar merkezinde 32 yatak kapasiteli 1, Doğanbey çevresinde ise 2069 yatak kapasiteli 23 adet otel olduğu görülmektedir.

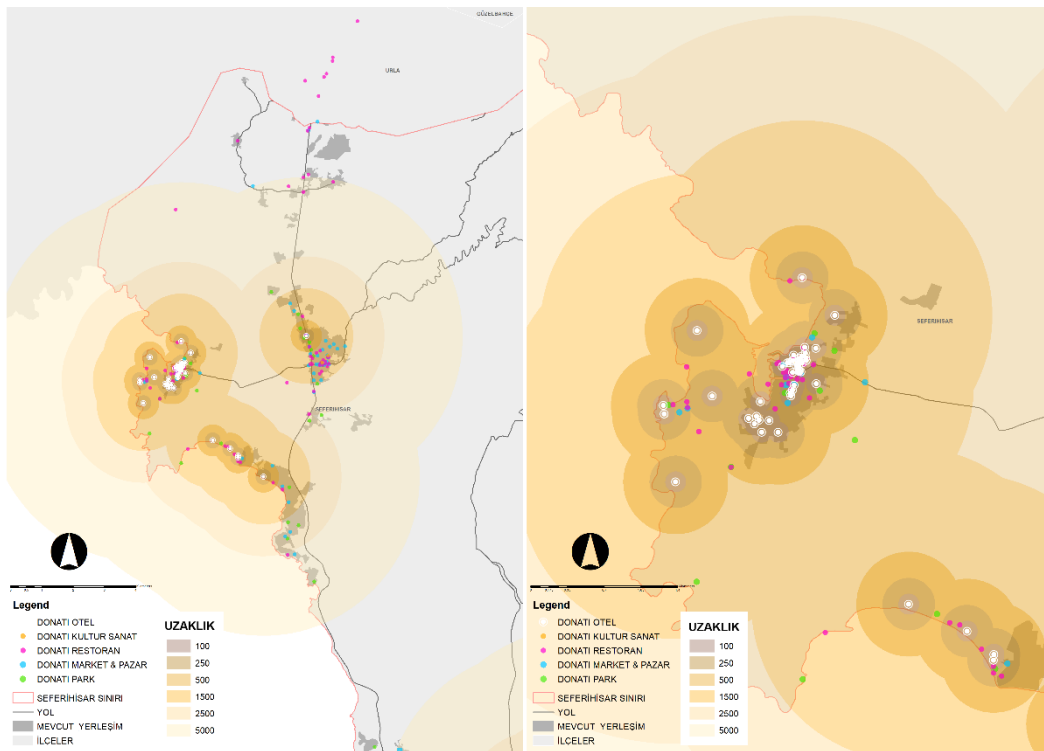
Bu bağlamda; Sığacık’ta otel çevrelerine 300 metre uzaklıkta bulunan tarihi mekanlara 3 adet (702 yatak kapasiteli), Doğanbey’de 1 adet (24 yatak kapasiteli) otel, 2000 metre çevresindeki tarihi mekanlara ise toplam 74 adet (9413 yatak kapasiteli) otel hizmet etmektedir.

Kent genelinde otellere en yakın hamamlar incelendiğinde, 1 adet hamamın Sığacık’ta bulunduğu ve en yakın otel ile arasında yaklaşık 1000 metre uzaklığın olduğu

görülmektedir. Diğer 3 adet hamamın ise 2000 metre ve üzeri mesafede bulunduğu görülmektedir. Sığacık bölgesinde konumlanan hamamın yakın çevresinde toplam 38 adet 695 yatak kapasitesili otel bulunmaktadır.

Kent içerisinde toplam 3 adet önemli anıt bulunmaktadır. Bunlardan 2'si Seferihisar merkezi çevresinde diğer biri ise Ulaş bölgesindedir. Seferihisar merkezindeki anıtların en yakın otele olan uzaklıkları incelendiğinde, anıtların birinin otellere olan uzaklığı yaklaşık 2000 metre çevresi, diğer bir anıtın ise 2000 metre üzeri alanlarda bulunduğu görülmektedir. Anıtlar çevresinde bulunan en yakın 1 adet otelin kapasitesi 32 yataktır.

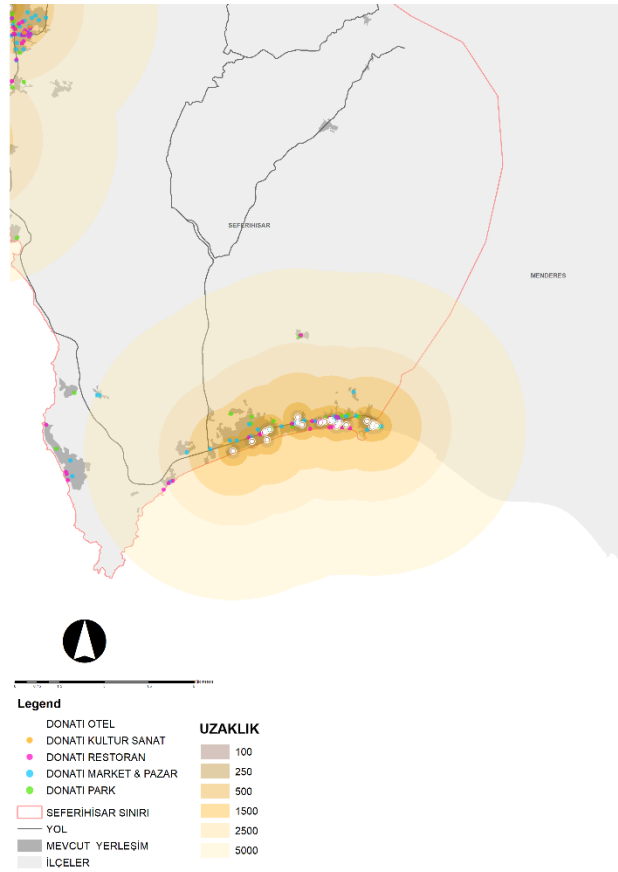
Kent içerisindeki toplam 5 camiden birisinin Sığacık'ta diğer dördünün ise Seferihisar merkezinde olduğu görülmektedir. Seferihisar merkezinde bulunan camilerin 2'si en yakın otele yaklaşık 300 metre uzaklıkta, diğer 2'si ise yaklaşık 1000 metre uzaklıkta bulunmaktadır. Seferihisar merkezindeki camilerin yakınında 1 adet 32 yatak kapasiteli otel bulunmaktadır. Sığacık'ta bulunan caminin en yakın otele olan mesafesi ise yaklaşık 150 metredir ve otelin 20 yatak kapasitesi bulunmaktadır.

Şekil 5.21: Seferihisar merkezi ve Sığacık otellerinin sosyal donatılara uzaklığı haritası

Otellerin kent içerisindeki sosyal donatılar (park, market, pazar, restoran, kültür sanat merkezi) ile olan ilişkileri incelendiğinde;

Otellerin yaklaşık 100 metrelik çevresi içerisinde 7 adet park, 18 adet market ve pazar, 37 adet restoran bulunduğu, 250 metrelik çevresi içerisinde 8 adet park, 13 adet market ve Pazar, 27 adet restoran bulunduğu, 500 metrelik çevresi içerisinde 7 adet park, 9 adet market ve pazar, 9 adet restoran bulunduğu, 1500 metrelik çevresi içerisinde 10 adet park, 33 adet market ve pazar, 35 adet restoran, 3 adet kültür ve sanat merkezi bulunduğu, 2500 metrelik çevresi içerisinde 6 adet park, 5 adet market ve Pazar, 7 adet restoran bulunduğu, 5000 metrelik çevresi içerisinde 3 adet park, 3 adet market ve Pazar, 10 adet restoran bulunduğu görülmektedir.

Şekil 5.22: Doğanbey ve çevresi otellerinin sosyal donatılara uzaklığı haritası

Kentte bulunan restoranların konumları incelendiğinde, 53 adetinin Sığacık ve çevresinde, 37 adeti Seferihisar merkezinde, 33 adeti Doğanbey çevresinde, geriye kalan 12 adet restoranın da Ulamiş ve çevresinde bulunduğu görülmektedir.

Market ve pazarlar konumları bakımından incelendiğinde, 32 adetinin Seferihisar merkezinde, 17 adetinin Sığacık çevresinde, 34 adetinin Doğanbey çevresinde, 3 adetinin Ulamış ve çevresinde, 1 adetinin ise Gödence’de bulunduğu görölmektedir.

Kent kültür ve sanat merkezi konumları bakımından incelendiğinde, toplamda 3 adet Seferihisar merkezinde konumlanan kültür ve sanat merkezi bulunduğu görölmektedir.

Parklar konumları bakımından incelendiğinde, 11 adet parkın Seferihisar merkezinde, 16 adet parkın Sığacık ve güney kıyısı boyunca, 16 adet parkın ise Doğanbey ve çevresinde bulunduğu görölmektedir.

5. SONUÇ

Bir sürdürülebilir kalkınma hareketi olarak değerlendirildiğinde yavaş şehir yaklaşımında, kentsel yaşanılabilirliğin ve çevre sürdürülebilirliğinin planlı bir şekilde işleyebilmesi için çağdaş olarak etkin ve düzenli bir sistemin kurulması gerekir. Bu gibi sürdürülebilirliğe bağlı kalkınma hareketlerinde, kentlerin koruyacağı fakat engel oluşturmayacağı çevre bileşenleri, yalnızca denetlenerek ve kontrol altında tutularak, gelecekte meydana gelebilecek zararları en aza indirebilmektedir. Kontrolsüz yapılacak olan her türlü işleyiş, kentin dejenere olmasına ve doğal çevre bileşenlerinin sorunlu bir hal almasına sebep olmaktadır. Ekoloji temeline bağlı çevreye duyarlı planlamalarda sistem pratiğinin devamlılığının sağlanması, kentin gelecekteki planlamalarında hatasız ilerleyişine olanak vermektedir. Kentlerin sürdürülebilir ve ekonomik kaynak yönetiminin sağlanabilmesinin temeli, çevre ile birlikte şehri daha yaşanılabilir ve tercih edilir kılan tüm değerlerine duyarlı bir yerel yönetim planlamasının oluşturulmasından geçmektedir. Bu nedenle, özellikle 50.000 ve daha aşağı nüfuslu kentler için yavaş şehir kriterlerinin sağlanması ne kadar önemli ise, bunun devamlılığının sağlanması da bir o kadar önemlidir. Burada ise, kent yönetimine büyük görevler düşmekte olup, doğru ve isabetli kararlar almalarını sağlayacak sürdürülebilir yönetim ve karar destek sistemlerini kurmaları ön plana çıkmaktadır. Konumsal temele dayalı en etkin kentsel yönetim ve karar destek sistemi olarak da karşımızda CBS durmaktadır.

Bu tez çalışmasında, Seferihisar özelinde, son yıllarda ülkemizde de kentsel yönetimlerde ivme kazanmaya başlamış olan CBS analizleri ile kentin yavaş şehir kriterleri bağlamında mevcut durumunun ortaya konulması üzerine çalışılmıştır.

CBS kullanımı sayesinde kentlerde mekanlara ait verilerin depolanması, yönetilmesi, düzeltilmesi, bilgi üretilebilmesi ve analiz edilmesi gibi imkanlar elde edilebilmektedir. Kentlere ait verilerin haritalandırılması, kent yönetimlerine,

geliştirecekleri çalışmalarda hızlı ve en uygun kararı verebilme olanağı sunabilmektedir.

Tez çalışması kapsamında, kente dair verilerin elde edilmesi ile yavaş şehir bağlamındaki üyelik kriterlerinden, bisiklet yolları sağlanması, hanelerin sosyal altyapılar ile ilişkilerinin kontrolü, biyoçeşitliliğin korunması, otellerin kapasitelerinin kontrol edilmesi gibi yavaş şehir üyelik kriter analizleri gerçekleştirilmiştir. Analizler sonucunda, kentin gelecek planlamalarına, geliştirilmesi gereken alanların belirlenmesine, turizm odaklı gelişimlerde otel kapasitelerinin değerlendirilmesine, kentin yapılaşma yönünün ortaya çıkarılarak öngörüler tespit edilmesine, kentleşmenin biyoçeşitliliğe vereceği etkinin gözlemlenebilmesine, sosyal donatıların yerel halka ve turistlere yeterliliklerinin ve erişimlerinin kontrollerinin yapılmasına altyapı olabilecek örnek çalışmalar hazırlanmıştır.

Tüm bu kontrolün sağlanabilmesi için yapılmış olan çalışmalara ek olarak sürekliliğin sağlanabilmesi ve kontrolün interaktif bir biçimde oluşturulabilmesi için internet teknolojilerinden de yararlanılabilir. İnternet ile yavaş şehir sürdürülebilirliği için web tabanlı interaktif bir CBS sisteminin oluşturulması, dünyanın herhangi bir yerinde bulunan kullanıcının, herhangi bir platformdan eş zamanlı olarak harita servisine bağlanabilmesine ve denetleyebilmesine olanak vermektedir. Aynı zamanda bu sistem sayesinde kullanıcıların sisteme bağımsız ve etkin bir şekilde ulaşabilmesi ile verilerdeki değişikliklerin de sürekli anlık olarak güncellenebilmesine imkan sağlanabilmektedir.

Yavaş şehir yaklaşımında, sürdürülebilir bir kent oluşumunun devamlılığının kontrol altına alınabilmesi için, bu gibi sistemlerin sağlamakta oldukları üstünlükler ve yararlar göz ardı edilemeyecek kadar önemlidir. Bu teknolojilerin desteklediği sistemler ile yönetilecek olan kentlerin gelecekte çok daha etkin ve doğru bir gelişim sağlayacağı öngörülebilmektedir. Bu da, sahip olunan kaynakların etkin ve doğru kullanımı sağlayarak verimliliği artıracak ve kentlerimizi gelecek kuşaklar için de yaşanır kılıp, kaynaklarımızın bu kuşaklara da aktarılmasına olanak verecektir. Aksi ise, bu kuşakları, bu günkü kent problemlerinden çok daha ağır problemlerle boğuşmak zorunda bırakacaktır.

Yapılan analizler sonucunda, bisiklet yolları çalışmalarında kenti desteklemesi hedeflenerek oluşturulan yavaş güzergahların turistik alanlar ve köyler üzerinden geçtiğinin tespit edilmesi, kentin gelişiminin desteklendiğini ve yöresel değerlerine önem verildiğini göstermektedir. İki adet güzergahlardan birisinin kent merkezi çevresinde bulunan tarihi mekanlardan diğerinin ise merkezden başlayarak köylerden ve doğa ile etkileşim içerisindeki alanlardan geçiyor olması, kent içerisinde yerel kalkınmanın hem kırsalda hem de merkezde eşit biçimde paylaştırıldığını göstermektedir.

Yavaş güzergahların, yerel halka olan erişilebilirliğinin yanı sıra kenti ziyaret eden turistler açısından incelendiğinde, bisiklet yollarının eğimlerinin sık sık zorlayıcı bir hal aldığı ve akşam saatlerinde kent merkezleri dışında düşük bir aydınlatma konforuna sahip olduğu görülmektedir. Bu yolların donatı dağılımı ve bisiklet yolları ile incelenmesi durumunda, yavaş güzergahların günlük kullanımdan çok turistik gezilere yönelik olduğu ve yerel halkın sosyal donatılara ulaşımında bisiklet yollarını kullanmak istemesi halinde iki ana hattan oluşan güzergaha erişen bağlantı bisiklet yollarının olmaması yerel halkı bisiklet kullanımına teşvik edecek bir planlamanın söz konusu olmadığını göstermektedir. Burada tespit edilen sonuca göre, gelecekte böyle bir planlamanın CBS ile gerçekleştirilmesi durumunda, güncel donatı erişim planlaması sistematik ve alternatifli bir şekilde düzenlenebilecek ve kentlilerin de bu güzergahlara bağlanabilmesine, günlük yaşantılarında ulaşım ihtiyaçlarını giderebilmesine olanak verebilecektir.

Otel yerleşimleri ve kapasiteleri üzerine elde edilen verilerin CBS ortamına aktarılması ile otellerin turistik amaçlı gezilebilecek alanlara yakınlığı, ulaşılabilirliği ve kapasiteleri hakkında bir durum tespiti yapılabilmektedir. Söz konusu tespit doğrultusunda, turistlerin ulaşımını sağladıkları yollar geliştirilebilir, alternatif çözümler bulunabilir, turistik alanlar çevresinde kapasite bakımından yetersiz olduğu görülen otellere destek sağlanarak kente gelen turist memnuniyeti arttırılabilir ve kentlinin kalkınmasında bir destek planlaması ortaya konabilir. Bu durum, otel sektöründe çalışan kişiler ile anlaşarak interaktif web tabanlı CBS sistemi olarak tasarlanabilir, otellere giren misafirlerin giriş tarihleri ve sayılarına göre kent genelinde sistematik bir indeks çıkarılarak, yeterlilik durumu güncel olarak takip edilerek geliştirilmesi sağlanabilir.

Sonuç olarak, CBS yavaş şehir yaklaşımında etkin bir sürdürülebilir kent yönetim destek sistemi olarak kendini burada da öne çıkarmaktadır. Ancak, bu yönetim sistemi kente ve yöresel halka gelecek nesillerde iyiyi ve doğruyu yansıtabilmek için kullanılmalıdır. Analiz oluşumlarının büyük bir bölümünü kapsayan veri üretim ve erişiminin sürekli, doğru ve güvenilir olarak elde edilmesi, sistem verimliliği açısından son derece önemli olup, böyle bir sistem de, netice itibarıyla doğal kaynakların akıllı kullanımına ve günümüz değerlerinin gelecek kuşaklara aktarımına yardımcı olabilecek sürdürülebilir bir kalkınma yönetim sistemi örneği olacaktır. İnternet tabanlı CBS sistemleri üzerine yapılacak olan çalışmalar doğrultusunda da internet ulaşımına açık olan yavaş şehirler, 7 gün 24 saat son kullanıcı ve denetçilerin ulaşımına olanak sağlayacağından, ilgililer tarafından denetlenebilir ve aynı zamanda yerel yönetimler tarafından da veri güncelliği hızlı ve kolay bir şekilde sağlanabilir olacaktır. Bu da sürdürülebilir bir yönetim sisteminde güvenilir bir oluşumun aktif bir şekilde büyümesine olanak sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

- Akyaka Belediyesi.** (2017). Akyaka Resimleri. Temmuz 02, 2017, tarihinde http://www.akyaka.bel.tr/akyaka_resimleri.html adresinden alındı.
- Akyol, E., Alkan, M.** (2014). “Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Çoklu Karar Verme Tekniği ile Mahallelerin Yerleşime Uygunluğunun Seçimi: Denizli Kenti Örneği”. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi*.
- Ark of Taste.** (2017). Ark of Taste. Haziran 02, 2017, tarihinde <https://www.fondazione Slow Food.com/en/category/ark-of-taste/> adresinden alındı.
- Aydoğan, S.** (2015). *Sürdürülebilir Mimarlıkta Sakin Şehir (Cittaslow) Yaklaşımı*. (Yüksek lisans tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Başkaya, F.** (2016). *Başka bir uygarlık için manifesto*. İstanbul: Yordam Kitap.
- Bayar, R.,** (2005). CBS yardımıyla Modern Alışveriş Merkezleri için Uygun Yer Seçimi: Ankara Örneği, *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 3, 19-38.
- Cittaslow Türkiye.** (2017). Cittaslow Türkiye Akyaka Erişim: 2 Temmuz 2017, tarihinde <http://cittaslowturkiye.org/cittaslow-akyaka/> adresinden alındı.
- Cittaslow.** (2017). Cittaslow . 9 Temmuz 2017, tarihinde <http://www.cittaslow.org/> adresinden alındı.
- Çıtak, Ş.Ö.** (2016). “Sakin Şehirler Hızlı Turistler”. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*.
- Dall’aglio, S., Nazzaruolo, A., Zago, M.** (2011). Guid Lines For The Development Of The Slow Tourismproject. . Temmuz 10, 2017, tarihinde http://www.slow-tourism.net/content/site/images/WP_2-3_Slides_English.pdf adresinden alındı.

- Devine, H.A, Field R.C.** (1986). The gist of GIS. *Forestry Dergisi*.
- Dickinson, J., Lumdson, L.,** (2010). *Slow Travel and Tourism, Tourism*, İngiltere: Earthscan.
- Doğutürk, G.** (2010). *Mimari ve Yaşam Kalitesi Bağlamında Yavaş Şehir Hareketi ve Seferihisar Örneği*. (Yüksek lisans tezi). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Dolphin, B.** (2015). Ithaca, NY Launches its Own Digital Currency to Boost Local Economy. *The Cointelegraph*. Haziran 25, 2017, tarihinde <https://cointelegraph.com/news/ithaca-ny-launches-its-own-digital-currency-to-boost-local-economy> adresinden alındı.
- Eskicioğlu, H.,** (2009).Modern Yaşam İle Geleneksel Yaşam Arasında Kaliteli Bir Yaşam Biçimi – Yavaş Şehirler. *İzmirde Sanat*. Haziran 27, 2017, tarihinde <http://www.izmirdesanat.org/yavas-sehirler/> adresinden alındı.
- Emrealp, S.** (2005). *Yerel Gündem 21 Uygulamalarına Yönelik Kolaylaştırıcı Bilgiler El Kitabı*. İstanbul: IULA-EMME (UCLG-MEWA) Yayını.
- FAO.** (1976). A framework for land evaluation. FAO Soils Bulletin No.32, Rome.
- Google Earth.** (2017). Midden-Delfland kent ile ilişkisi uydu görüntüsü. Temmuz 11, 2017, tarihinde <https://www.google.com/maps/@51.96586,4.38565,45819m/data=!3m1!1e3> adresinden alındı.
- Gottschalk, S.** (1999). Speed Culture: Fast Strategies in Televised Commercial Ads. *Qualitative Sociology*, 22, 311-329.
- Guan, Q., Wang, L. and Clarke, K.C.** (2005) “An Artificial-Neural-Network-Based, Constrained CA Model for Simulating Urban Growth”, *Cartography and Geographic Information Science* 32(4), 369-380.

- Güleryüz, G., Arslan, H.,** (2001). Doğal Alanların Korunmasında Vejetasyon Mozaïği ve Coğrafi Bilgi Sistemleri Tekniklerinin Önemi. *Ekoloji Dergisi, Cilt 10, Sayı 38, 23-27.*
- Günerhan, S.A., Erdem, Ü. ve Günerhan, H.** (2010). Çevre ve Enerji Açısından Yavaş Şehir Hareketlerinin Gelişimi. *Tesisat Mühendisliği Dergisi, 118, 32-37.*
- Honore, C.** (2008). *Yavaş - Hız Çılgınlığına Başkaldıran Yavaşlık Hareketi.* İstanbul: Alfa Basım Yayın.
- He, C., Okada, N., Zhang, Q., Shi, P. and Li, J.** (2008) “Modelling Dynamic Urban Expansion Processes Incorporating a Potential Model with Cellular Automata”, *Landscape and Urban Planning 86, 79-91.*
- Inorvieto.** (2017). Inorvieto Events. 9 Temmuz 2017, tarihinde <http://www.inorvieto.it/en/> adresinden alındı.
- İzmir Belediyesi.** (2014). Kaleiçi'ne sihirli dokunuş. 16 Temmuz 2017, tarihinde <http://www.izmir.bel.tr/HaberDetay/10085/tradresinden> alındı.
- Kalkınma Bakanlığı,** (2012). Türkiye Sürdürülebilir Kalkınma Raporu: Geleceği Sahiplenmek, Ankara: 1-76.
- Kaya Bensghir, T., Akay, A.,** (2007). Yerel Yönetimlerde Coğrafi Bilgi Sistemleri Türkiye Uygulamaları, Ankara: YYAEM Yayınları.
- Kaya Bensghir, T., Akay, A.,** (2006). *Bir Kamu Politika Aracı Olarak Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS): Türkiye’de Belediyelerin CBS Uygulamalarının Değerlendirilmesi, Çağdaş Yerel Yönetimler, Cilt 15, Sayı 1, 31-46.*
- Kayır, G.Ö.,** (2007). Coğrafi Bilgi Sistemi’nden Yararlanarak Antalya Kenti İçin Sürdürülebilirlik Projesi Geliştirilebilir. *TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemleri Kongresi.* Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.

- Keskin, E., B.** (2010). *Sürdürülebilir Kent Kavramına Farklı Bir Bakış Olarak Yavaş Şehirler (Cittaslow): Seferihisar Örneği*. (Yüksek lisans tezi). Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- Knox, P. L.** (2005). Creating Ordinary Places: Slow Cities in a Fast World. *Journal of Urban Design*, 10, 1-11.
- Knox, P.L., Mayer, H.** (2009). *Small Town Sustainability, Economic, Social and Environmental Innovation*, Birkhaeuser Verlag AG, Berlin.
- Küçükönder, M., Karabulut, M.** (2007). “Çok Kriterli Analiz Yöntemi Kullanılarak Kahramanmaraş'ta Çöp Depolama Alanı Tespiti”, *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 5, 55-76.
- Low, T. E.** (2010). Slow Food Slow Urbanism. *Terrain*. Haziran 03, 2017, tarihinde <http://www.terrain.org/essays/13/low.htm> adresinden alındı.
- Li, X. & Yeh, A.G.O.** (2001). “Calibration of Cellular Automata by Using Neural Networks for the Simulation of Complex Urban Systems”, *Environment and Planning A* 33, 1445-1462.
- Marks, K.** (1996). *Kapital*. Ankara: Sol Yayınları.
- Midden-Delfland Belediyesi.** (2016). National Cittaslow forum Korea. Midden-Delfland Cittaslow Danışmanlığı.
- O’Brie, S.** (2007). The Micropolitics of Slow Living. *Cultural Studies Review*, 13, 237-241.
- OECD.** (2017). Hours worked. Haziran 13, 2017, <https://data.oecd.org/emp/hours-worked.htm> adresinden alındı.
- OECD.** (2017). GDP per hour worked. Haziran 13, 2017, <https://data.oecd.org/lprdy/gdp-per-hour-worked.htm> adresinden alındı.
- Oğuz, Ö.** (2009). Yabancılaşma- Yer’den Yokyer’lere. *Mimar.ist Dergisi*, 33: 68-73.

- Oktay, D.** (2007). Sürdürülebilirlik, Yaşanılabilirlik ve Kentsel Yaşam Kalitesi: Kavramdan Uygulamaya. *Mimarlık Dergisi*, 335: 37-40.
- Olgun, A.** (2010). *Yavaş Şehir (Cittaslow): Seferihisar Örneğiyle Ekonomik ve Mali Yapı*. (Yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Onions, C., T.** (1964). *The Shorter Oxford English Dictionary*, İngiltere: Clarendon Press.
- Ozemoy, V.M., Smith, D.R., Scharman, A.** (1981). Evaluating computerized geographic information systems using decision analysis. *Interfaces*, 11:92-8
- Özhancı, E., Ardahanlıoğlu Z. B., Yılmaz, H.** (2013). Sakin Şehir Üyelik Süreci Analizi. *Atatürk Üniv. Ziraat Fak. Dergisi*, 43 (2): 163-173.
- Özkan, C., Ö.** (2011). *Bir Sürdürülebilirlik Kent Modeli: Yavaş Şehir Hareketi*. (Yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özlem, M., A.** (2010). Köy Pazarı: 15 Temmuz 2017, tarihinde <http://cittaslow.blogspot.com.tr/2010/05/koy-pazar.html> adresinden alındı.
- Özşahin, E., Kaymaz Ç.K.** (2013). Rüzgar Enerji Santrallerinin Yapım Yeri Seçimi Üzerine Bir CBS Analizi: Hatay Örneği. *TÜBAV Bilim Dergisi*, 6, 1-18.
- Parkins, W.** (2004). Out of Time Fast Subjects and Slow Living. *Time & Society*, 13, 363-382.
- Parkins, W., Craig, G.** (2006). *Slow Living*. Oxford: Berg Publishers.
- Petrini, C., Padovani, G.** (2012). *Slow Food Devrimi: Arcigola'dan Terra Madre'ye Yeni Bir Yaşam ve Yemek Kültürü*. İstanbul: Sinek Sekiz Yayınları.
- Pink, S.** (2007). "Sensing Cittaslow: Slow Living and the Constitution of the Sensory City". *The Senses and Society*, 2 (1), 59-77.

- Polat, E.** (2011). Kentsel Yaşam Kalitesi, Ağır Ağır Çıkacaksın Bu Merdivenlerden: Yavaş Kent Hareketi (Cittaslow). *Mimarlık Dergisi*.
- Presidia.** (2017). Slow Food Presidia. Haziran 02, 2017, tarihinde <https://www.fondazione Slow Food Presidia/> adresinden alındı.
- Ritzer, G.** (2000). *Büyüsü Bozulmuş Dünyayı Büyülemek*, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Seferihisar Belediyesi.** (2015a). Seferihisar Mandalına Şenliği'ne Hazır. <http://seferihisar.bel.tr/seferihisar-mandalina-senligi-ne-hazir0000/> adresinden alındı.
- Seferihisar Belediyesi.** (2015b). Seferihisar Yeni Bir Kent Mimarisine Kavuşuyor. <http://seferihisar.bel.tr/seferihisar-yeni-bir-kent-mimarisine-kavusuyor/> adresinden alındı.
- Seferihisar Belediyesi.** (2016c). Jeotermal enerji ile üretilen mandalina kurusu. <http://seferihisar.bel.tr/mandalina-kurudu-degeri-5-kat-artti/> adresinden alındı.
- Seferihisar Belediyesi.** (2017d). Doğanbey jeotermal hattı. Seferihisar Belediyesi İmar müdürlüğü.
- Slowartday.** (2017). Slow Art Day. Haziran 19, 2017, tarihinde <http://www.slowartday.com/about/history/> adresinden alındı.
- Slowfood.** (2017). Slow Food. Haziran 06, 2017, tarihinde <https://www.slowfood.com/> adresinden alındı.
- Sırım, V.** (2012). Çevreyle Bütünleşmiş Bir Yerel Yönetim Örneği Olarak “Sakin Şehir” Hareketi Ve Türkiye'nin Potansiyeli. *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*.
- Sohn, D., Jang, H., Jung, T.** (2015). “Go Slow and Curvy - Understanding the Philosophy of the Cittaslow slowcity Phenomenon”. İngiltere: Springer International Publishing.

- Şahap, A.** (2015). *Uzaktan algılama ve Coğrafi Bilgi Sistemleri kullanılarak şehirselleşimin arazi kullanımına etkisi: Şanlıurfa Şehir Örneği* (Yüksek lisans tezi). Harran Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Şanlıurfa.
- Şahinkaya, S.** (2010). Bir Yerel Kalkınma Modeli: Cittaslow ve Seferihisar Üzerine Değerlendirmeler. Bağımsız Sosyal Bilimciler.
- Şavşat Belediyesi.** (2017a). Şavşat Gezilecek Yerler. Temmuz 02, 2017, tarihinde <http://savsat.bel.tr/savsat-gezilecek-yerler> adresinden alındı.
- Şavşat Belediyesi.** (2017b). Şavşat Tarihçesi. Temmuz 02, 2017, tarihinde <http://savsat.bel.tr/tarihce> adresinden alındı.
- Şentürk, E., Livaoğlu, H., Yavuz, E.** (2017). Çok Kriterli Karar Verme Analizi İle CBS Ortamında En Uygun Spor Bahis Bayi Yer Seçimi: İzmir Merkez Örneği. *Uygulamalı Yerbilimleri Dergisi*.
- Timeturk.** (2011). Akyaka 'sakin şehir' oldu. Temmuz 02, 2017 tarihinde <https://www.timeturk.com/tr/2011/06/28/akyaka-sakin-sehir-oldu.html> adresinden alındı.
- Turbike.** (2010). Türkiye'nin İlk Yavaş Şehri Seferihisar: 15 Temmuz 2017, tarihinde <http://www.turbike.com/2010/02/turkiyenin-ilk-yavas-sehri-seferihisar/> adresinden alındı.
- Uyguçgil, H.** (2011). "Coğrafi bilgi sistemlerine ilişkin temel kavramlar" *Coğrafi bilgi sistemlerine giriş* (Ed: Çabuk, A.), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Vargiu, A.** (2016). Archivio Slowfood. Temmuz 10, 2017, tarihinde <http://media.slowfood.it/TMSDG2016/Momenti-di-Terra-Madre-e-Salon/i-dRW9fPT> adresinden alındı.
- Wikipedia** (2017). *Wikipedi*. Erişim: 8 Nisan 2017, https://tr.wikipedia.org/wiki/Yavaş_Hareketi
- Yalçın, A., Yalçın, S.** (2013). Sürdürülebilir Yerel Kalkınma İçin Cittaslow Hareketi Bir Model Olabilir Mi?. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*.

Yiğiter, R. (1998). *Coğrafi Bilgi Sistemlerinin Şehir Planlama Sürecinde Kullanımı: Burgazada Örnek Alanında Koruma Amaçlı İmar Planı Bilgi Sistemi Tasarımı*. (Doktora tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Yurtseven, H.R. (2007). *Slowfood ve Gökçeada: Yönetmelik bir yaklaşım*, Ankara: Detay Yayıncılık.

Yurtseven, H.R., Kaya, O., Harman, S. (2010). *Yavaş Hareketi*, Ankara: Detay Yayıncılık.